

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

พุทธศักราช ๒๕๖๗ (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช ๒๕๖๗)
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๖๐

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔
เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๗ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒ สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ สนองนโยบาย คุณธรรมนำความรู้ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่นและสังคมยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ ได้ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ ๑๒๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงประกาศให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๗ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เป็นต้นไป ทั้งนี้ หลักสูตรโรงเรียนได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ ๑๓ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงประกาศให้ใช้หลักสูตรโรงเรียน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(ลงชื่อ)

(นางศิริภัสสร ชุมภูเทพ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. ๑๒๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยนำหลักสูตรนี้ไปใช้ และปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ จึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๗ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นแกนหลักเพื่อกำหนดการจัดทำโครงสร้างและสาระหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาครั้งนี้ เป็นการสร้างหลักสูตรที่อาศัยการมีส่วนร่วมของนักเรียน คณะครู ผู้ปกครองและชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่การจัดการประสบการณ์ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพครบทุกด้าน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติสืบไป

ขอขอบคุณ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมตามบริบทต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ตั้งแต่ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

(ลงชื่อ)

(นางศิริภัสสร ชุมภูเทพ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔

๑๓ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความนำ	๑
สาระสำคัญ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐	๒
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย	๒
วิสัยทัศน์	๒
หลักการ	๒
แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย	๓
หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๗	๕
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐	๕
โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔	
๑. ปรัชญา	๕
๒. วิสัยทัศน์	๖
๓. เป้าหมาย	๖
๔. พัฒนาการเด็กปฐมวัย	๗
๕. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	๘
๖. ระยะเวลาเรียน	๑๕
๗. สาระการเรียนรู้รายปี	๑๖
๘. การจัดประสบการณ์	๓๙
๙. การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้	๙๔
๑๐. การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	๑๐๔
๑๑. การบริหารจัดการหลักสูตร	๑๑๖
๑๒. การจัดการศึกษาปฐมวัย(เด็กอายุ ๔-๖ ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	๑๒๓
๑๓. การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัย กับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑	๑๒๓
บรรณานุกรม	๑๒๖
ภาคผนวก	
- ความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑๒๗
- แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑๒๘
- ให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๗	๑๓๐
- แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยก่อนการนำหลักสูตรไปใช้	๑๓๑

ความนำ

สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๒) แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)นำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นหลักสูตรสถานศึกษา สถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานตามจุดหมาย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในอนาคต

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔

สาระสำคัญ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปี บริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่

เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพโดยมีหลักการดังนี้

๑. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
๒. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
๓. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนที่เพียงพอ
๔. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
๕. สร้างความรู้ ความเข้าใจและประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พัฒนาขึ้นบนแนวคิดหลักสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยถือว่าการเล่นของเด็กเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของสมอง ผ่านสื่อที่ต้องเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยครูจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ทั้งนี้ หลักสูตรฉบับนี้มีแนวคิดในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิต พัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะมีลำดับขั้นตอนลักษณะเดียวกัน แต่อัตราและระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่างๆอาจแตกต่างกันได้ขั้นตอนแรกๆจะเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไป พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา แต่ละส่วนส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน เมื่อด้านหนึ่งก้าวหน้าอีกด้านหนึ่งจะก้าวหน้าตามด้วยในทำนองเดียวกันถ้าด้านหนึ่งด้านใดผิดปกติจะทำให้ด้านอื่นๆผิดปกติตามด้วย แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายอธิบายว่าการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กมีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถด้านนั้นก่อน สำหรับทฤษฎีด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมอธิบายว่า การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรักและความอบอุ่นเป็นพื้นฐานของความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่ได้รับความรักและความอบอุ่นจะมีความไว้วางใจในผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเอง จะมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตยและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาอธิบายว่า เด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ รวมทั้งค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ

๒. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ขณะที่เด็กเล่นจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆกันด้วย จากการเล่นเด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่านคนลายอารมณ์ และแสดงออกของตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้นเด็กควรมีโอกาสเล่น ปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สิ่งแวดล้อมรอบตัว และเลือกกิจกรรมการเล่นด้วยตนเอง

๓. แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานของสมอง สมองเป็นอวัยวะที่มีความสำคัญที่สุดในร่างกายของคนเรา เพราะการที่มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆได้นั้นต้องอาศัยสมองและระบบประสาทเป็นพื้นฐานการรับรู้ รับความรู้สึกจากประสาทสัมผัสทั้งห้า การเชื่อมโยงต่อกันของเซลล์สมองส่วนมากเกิดขึ้นก่อนอายุ ๕ ปี และปฏิสัมพันธ์แรกเริ่มระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ มีผลโดยตรงต่อการสร้างเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อ โดยในช่วง ๓ ปีแรกของชีวิต สมองเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก มีการสร้างเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อขึ้นมามากมาย มีการสร้างไขมันหรือมันสมองหุ้มล้อมรอบเส้นใยสมองด้วย พอเด็กอายุ ๓ ปี สมองจะมีขนาดประมาณ ๘๐ % ของสมองผู้ใหญ่ มีเซลล์สมองนับหมื่นล้านเซลล์ เซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อเหล่านี้ยังได้รับการกระตุ้นมากเท่าใด

การเชื่อมต่อกันระหว่างเซลล์สมองยังมีมากขึ้นและความสามารถทางการคิดยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ถ้าหากเด็กขาดการกระตุ้นหรือส่งเสริมจากสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อที่สร้างขึ้นมาก็จะหายไป เด็กที่ได้รับความเครียดอยู่ตลอดเวลาจะทำให้ขาดความสามารถที่จะเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ส่วนต่างๆ ของสมองเจริญเติบโตและเริ่มมีความสามารถในการทำหน้าที่ในช่วงเวลาต่างกัน จึงอธิบายได้ว่าการเรียนรู้ทักษะบางอย่างจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเฉพาะในช่วงเวลาหนึ่งที่เรียกว่า ”หน้าต่างของโอกาสการเรียนรู้” ซึ่งเป็นช่วงที่พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูและครูสามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาสิ่งนั้นๆ ได้ดีที่สุด เมื่อพ้นช่วงนี้ไปแล้วโอกาสนั้นจะฝึกลายากหรือเด็กอาจทำไม่ได้เลย เช่น การเชื่อมโยงวงจรประสาทของการมองเห็นและรับรู้ภาพจะต้องได้รับการกระตุ้นทำงานตั้งแต่ ๓ หรือ ๔ เดือนแรกของชีวิตจึงจะมีพัฒนาการตามปกติ ช่วงเวลาของการเรียนภาษาคืออายุ ๓ – ๕ ปีแรกของชีวิต เด็กจะพูดได้ชัด คล่องและถูกต้อง โดยการพัฒนาจากการพูดเป็นคำๆ มาเป็นประโยคและเล่าเรื่องได้ เป็นต้น

๔. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ทำให้สิ่งที่เป็นามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง การใช้สื่อการเรียนรู้ต้องปลอดภัยต่อตัวเด็กและเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ และความต้องการของเด็กที่หลากหลาย สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยควรมีสื่อทั้งที่เป็นประเภท ๒ มิติและ/หรือ ๓ มิติ ที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้าน ทั้งนี้ สื่อต้องเอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าโดยการจัดการใช้สื่อสำหรับเด็กปฐมวัยต้องเริ่มต้นจากสื่อของจริงของจำลอง ภาพถ่าย ภาพโครงร่างและสัญลักษณ์ตามลำดับ

๕. แนวคิดเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม เด็กเมื่อเกิดมาจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งไม่เพียงแต่จะได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติแบบดั้งเดิมตามประเพณี มรดก และความรู้ของบรรพบุรุษ แต่ยังได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ ค่านิยมและความเชื่อของบุคคลในครอบครัว และชุมชนของแต่ละที่ด้วย บริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป ครูจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเด็ก มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ครูควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนา เกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข เป็นการเตรียมเด็กไปสู่สังคมในอนาคตกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อและวัฒนธรรมเช่น ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเรื่องศาสนา ประเทศ พม่า ลาว กัมพูชา ก็จะคล้ายคลึงกับคนไทย ในการทำบุญตักบาตร การสวดมนต์ไหว้พระ การให้ความเคารพพระสงฆ์ การทำบุญเลี้ยงพระ การเวียนเทียน เนื่องในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีเข้าพรรษา สำหรับประเทศมาเลเซีย บรูไน อินโดนีเซีย ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามจึงมีวัฒนธรรมแบบอิสลาม ประเทศฟิลิปปินส์ได้รับอิทธิพลจากคริสต์ศาสนา ประเทศสิงคโปร์และเวียดนามนับถือหลายศาสนา โดยนับถือลัทธิธรรมนิยมแบบจีนเป็นหลัก เป็นต้น

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๗ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔

หลักการ

เด็กนักเรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับครู เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กทุกคน เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพ โดยมีหลักการดังนี้

๑. ยึดหลักการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
๒. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กทุกคน
๓. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมพหุวัฒนธรรม
๔. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่หลากหลาย ชาติพันธุ์มั่งมีเมียนมา เหมาะสมกับวัย
๕. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กสามารถดำรงชีวิตประจำวัน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีคุณภาพ และมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมของสังคมพหุวัฒนธรรมและรักความเป็นไทย
๖. สร้างความรู้ ความเข้าใจและประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก ระหว่างโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ กับพ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

จุดหมาย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ มุ่งพัฒนาเด็กเป็นองค์รวมด้านร่างกายอารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างสมดุลทุกด้านเต็มตามศักยภาพความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จุดหมายสำคัญเมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัยมีดังนี้

๑. มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
๒. มีสุขภาพจิตดีมีสุนทรียภาพ คุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
๓. มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ จัดพัฒนาเด็กอายุ ๔- ๖ ปี โดยให้เด็กเกิดการเรียนรู้บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมให้มีพัฒนาการครบทั้ง ๔ ด้าน คือด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ - สังคม และสติปัญญา ตามศักยภาพของเด็ก เพราะโรงเรียนเชื่อว่าเด็กเรียนรู้จากการกระทำ สำรวจผ่านประสบการณ์ตรง โรงเรียนจะส่งเสริมให้เด็กคิดสร้างสรรค์ผ่านงานศิลปะ การเล่าเรื่องและเคลื่อนไหว มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความรู้ทักษะพื้นฐานด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย ได้ เล่นเรียนรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ภายใต้บริบทของโรงเรียนด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจทำให้เด็กเป็นคนฉลาด ร่าเริง มีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย เกิด ความรู้สึกปลอดภัย มีความสุข ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความรักและความอบอุ่นโดยมีผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าแก่ตนเองและ ประเทศชาติ

วิสัยทัศน์การศึกษาปฐมวัย

ภายในปีพุทธศักราช ๒๕๖๗ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ มุ่งเน้นพัฒนาเด็กอายุ ๔-๖ ปี อบรมเลี้ยงดูเด็ก อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาเด็กให้สมบูรณ์ตามวัยทั้ง ๔ ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการรักษากัญชง และรักความเป็นไทย มีมารยาทที่ดีงาม มีความรู้ทักษะพื้นฐานทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสมรรถนะที่หลากหลาย สามารถช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างมีความสุข และปลอดภัย โดยเน้นการมีส่วนร่วม ระหว่าง บ้าน โรงเรียน และชุมชน

พันธกิจ

๑. พัฒนาเด็กปฐมวัยโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ ทุกคนให้มีพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
๒. พัฒนาบุคลากรในระดับปฐมวัยโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ ให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ อย่างถูกต้อง
๓. พัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทยและมีทักษะชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. พัฒนาเด็กปฐมวัยทุกคนให้มีความรู้ทักษะพื้นฐานทางด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีได้ตามวัย
๕. จัดสื่อ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาติพันธุ์ม้ง เมียนมา ที่เหมาะสมและหลากหลาย
๖. จัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ ชุมชนในระดับปฐมวัยเพื่อร่วมพัฒนาเด็กปฐมวัย

เป้าหมาย

๑. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีพัฒนาการครบทั้ง ๔ ด้านคือด้านร่างกาย ด้านอารมณ์- จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
๒. บุคลากรครูผู้สอนในระดับปฐมวัยทุกคนมีความรู้ความเข้าใจสามารถจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างถูกต้อง
๓. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทยและมีทักษะชีวิตตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ทักษะพื้นฐานทางด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีได้เหมาะสมตามวัย

๕. ทุกห้องเรียนในระดับปฐมวัยจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกได้หลากหลายมีสื่อ แหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้และเพียงพอ

ผู้ปกครองและชุมชนที่เป็นเครือข่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนและพัฒนาเด็กปฐมวัย

พัฒนาการเด็กปฐมวัย

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัยอาจเร็วหรือช้าแตกต่างกันไปในเด็กแต่ละคน มีรายละเอียด ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย เป็นพัฒนาการที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของร่างกาย ในด้านโครงสร้างของร่างกาย ด้านความสามารถในการเคลื่อนไหว และด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี รวมถึงการใช้สัมผัสรับรู้ การใช้ตาและมือประสานกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เด็กอายุ ๓-๕ ปีมีการเจริญเติบโตรวดเร็ว โดยเฉพาะในเรื่องน้ำหนักและส่วนสูง กล้ามเนื้อใหญ่จะมีความก้าวหน้ามากกว่ากล้ามเนื้อเล็ก สามารถบังคับการเคลื่อนไหวของร่างกายได้ดี มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเดิน สามารถวิ่ง กระโดด ควบคุมและบังคับการทรงตัวได้ดี จึงชอบเคลื่อนไหว ไม่หยุดนิ่ง พร้อมทั้งจะออกกำลังและเคลื่อนไหวในลักษณะต่าง ๆ ส่วนกล้ามเนื้อเล็กและความสัมพันธ์ระหว่างตาและมือยังไม่สมบูรณ์ การสัมผัสหรือการใช้มือมีความละเอียดขึ้น ใช้มือหยิบจับสิ่งของต่าง ๆ ได้มากขึ้น ถ้าเด็กไม่เครียดหรือกังวลจะสามารถทำกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อเล็กได้ดีและนานขึ้น

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึกของเด็ก เช่นพอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ สนใจ เกียติ โดยที่เด็กรู้จักควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ เผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดีและการนับถือตนเอง เด็กอายุ ๓-๕ ปีจะแสดงความรู้สึกอย่างเต็มที่ไมปิดบัง ซ่อนเร้น เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธแต่จะเกิดเพียงชั่วครู่แล้วหายไปการที่เด็กเปลี่ยนแปลงอารมณ์ง่ายเพราะมีช่วงความสนใจระยะสั้น เมื่อมีสิ่งใดน่าสนใจก็จะเปลี่ยนความสนใจไปตามสิ่งนั้น เด็กวันนี้นักหวาดกลัวสิ่งต่าง ๆ เช่น ความมืด หรือสัตว์ต่าง ๆ ความกลัวของเด็กเกิดจากจินตนาการ ซึ่งเด็กว่าเป็นเรื่องจริงสำหรับตน เพราะยังสับสนระหว่างเรื่องปรุงแต่งและเรื่องจริง ความสามารถแสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสมกับวัย รวมถึงชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น เพราะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางน้อยลงและต้องการความสนใจจากผู้อื่นมากขึ้น

๓. พัฒนาการด้านสังคม เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมครั้งแรกในครอบครัว โดยมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่และพี่น้อง เมื่อโตขึ้นต้องไปสถานศึกษา เด็กเริ่มเรียนรู้การติดต่อและการมีสัมพันธ์กับบุคคลนอกครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเดียวกัน เด็กได้เรียนรู้การปรับตัวให้เข้าสังคมกับเด็กอื่นพร้อม ๆ กับรู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังและสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตให้แก่เด็กนักเรียนสร้างความตระหนักให้นักเรียน ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตพอเพียงด้านทุจริต ละอายและเกรงกลัวที่จะไม่ทุจริตและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ เจตคติและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กจะก่อขึ้นในวัยนี้และจะแผ่แน่นยากที่จะเปลี่ยนแปลงในวัยต่อมา ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยนี้ มี ๒ ลักษณะ คือลักษณะแรกนั้น เป็นความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์กับเด็กในวัยใกล้เคียงกัน

๔. ด้านสติปัญญา ความคิดของเด็กวัยนี้มีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ยังไม่สามารถเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น เด็กมีความคิดเพียงแต่ว่าทุกคนมองสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ เหมือนตนเอง ความคิดของตนเองเป็นใหญ่ที่สุด เมื่ออายุ ๔-๕ ปี เด็กสามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของที่อยู่

รอบตัวได้ สามารถจำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้กระทำซ้ำกันบ่อย ๆ ได้ดี เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังคงอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ แก้ปัญหาการลองผิดลองถูกจากการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผลความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวพัฒนาอย่างรวดเร็วตามอายุที่เพิ่มขึ้น ในส่วนของพัฒนาการทางภาษา เด็กวัยนี้เป็นระยะเวลาของการพัฒนาภาษาอย่างรวดเร็ว โดยมีการฝึกฝนการใช้ภาษาจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปของการพูดคุย การตอบคำถาม การเล่าเรื่อง การเล่านิทานและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในสถานศึกษา เด็กปฐมวัยสามารถใช้ภาษาแทนความคิดของตนเองและใช้ภาษาในการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นได้คำพูดของเด็กวัยนี้ อาจจะทำให้ผู้ใหญ่บางคนเข้าใจว่าเด็กรู้มากแล้วแต่ที่จริงเด็กยังไม่เข้าใจความหมายของคำและเรื่องราวลึกซึ้งนัก

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน ๑๒ มาตรฐาน ประกอบด้วย

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๓. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งเกิดวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต สร้างความตระหนักให้นักเรียน ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตพอเพียงต้านทุจริต ละอายและเกรงกลัวที่จะไม่ทุจริตและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

๕.๑ ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๕.๒ สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิด บนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดสาระเรียนรู้ใน การจัดประสบการณ์ กิจกรรมและประเมินพัฒนาการเด็ก โดยมีรายละเอียดของมาตรฐาน มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๑.พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยเด็กมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๑.๑ มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	-น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	-น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี	-รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดด้วยตนเอง	-รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิดและดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง
	-ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	-ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
	-นอนพักผ่อนเป็นเวลา	-นอนพักผ่อนเป็นเวลา
	-ออกกำลังกายเป็นเวลา	-ออกกำลังกายเป็นเวลา
๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	-เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง	-เล่นและทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	-เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน	-เดินต่อเท้าถอยหลังเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน
	-กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้โดยไม่เสียการทรงตัว	-กระโดดขาเดียว ไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว
	-วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้	-วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว
	-รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสองข้าง	-รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้

๒.๒ ใช้มือ-ตา ประสานสัมพันธ์กัน	-ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนว เส้นตรงได้	-ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้น โค้งได้
	-เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ อย่างมีมุมชัดเจน	-เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่าง มีมุมชัดเจน
	-ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๕ ซม.ได้	-ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๒๕ ซม.ได้

๒.พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๓.๑ แสดงออกทาง อารมณ์อย่าง เหมาะสม	-แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้ตาม สถานการณ์	-แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้สอดคล้อง กับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
๓.๒ มีความรู้สึกที่ดี ต่อตนเองและผู้อื่น	-กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่าง เหมาะสมบางสถานการณ์	-กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ตามสถานการณ์
	-แสดงความพอใจในผลงานและ ความสามารถของตนเอง	-แสดงความพอใจในผลงานและ ความสามารถของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๔.๑ สนใจและมี ความสุขและ แสดงออกผ่านงาน ศิลปะ ดนตรีและการ เคลื่อนไหว	-สนใจและมี ความสุข และ แสดงออกผ่านงานศิลปะ	-สนใจและมีความสุขและแสดงออก ผ่านงานศิลปะ
	-สนใจ มีความสุขและแสดงออก ผ่านเสียงเพลง ดนตรี	-สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่าน เสียงเพลง ดนตรี
	-สนใจ มีความสุขและแสดง ท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและ ดนตรี	-สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/ เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและ ดนตรี

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต	- ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นด้วยตนเอง
๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน	-แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง	-แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
	-ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	-ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้ด้วยตนเอง
๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	-แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	-แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์
๕.๔ มีความรับผิดชอบ	-ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ชี้แนะ	-ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง

๓.พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- แต่งตัวด้วยตนเอง	- แต่งตัวด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว
	- รับประทานอาหารด้วยตนเอง	- รับประทานอาหารด้วยตนเองอย่างถูกวิธี
	- ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	- ใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	- เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเอง	- เก็บของเล่นของใช้เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง
	- เข้าแถวतालำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง	- เข้าแถวतालำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง
๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	- ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๗.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ -ทิ้งขยะได้ถูกที่	-มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง -ทิ้งขยะได้ถูกที่
๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย	-ปฏิบัติตามมารยาทไทยได้ด้วยตนเอง -กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง -หยุดเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	-ปฏิบัติตามมารยาทไทยได้ ตามกาลเทศะ -กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง -ยืนตรงและร่วมร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	-เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเด็กที่แตกต่างไปจากตน	-เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	-เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	-เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย
	-ยิ้มหรือทักทายหรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้ด้วยตนเอง	-ยิ้มหรือทักทายหรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้เหมาะสมกับสถานการณ์

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	-เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเด็กที่แตกต่างไปจากตน	-เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	-เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	-เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย

	- ยิ้มหรือทักทายหรือพูดคุยกับ ผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้ด้วย ตนเอง	- ยิ้มหรือทักทายหรือพูดคุยกับ ผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้ เหมาะสมกับสถานการณ์
๘.๓ ปฏิบัติตน เบื้องต้นในการเป็น สมาชิกที่ดีของสังคม	- มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและ ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	- มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและ ปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยตนเอง
	- ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีได้ ด้วยตนเอง	- ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้ เหมาะสมกับสถานการณ์
	- ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดย ปราศจากการใช้ความรุนแรงเมื่อมี ผู้ชี้แนะ	- ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดย ปราศจากการใช้ความรุนแรงด้วย ตนเอง
	- คิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการ ทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต้าน ทุจริตร และพลเมือง กับความ รับผิดชอบต่อสังคม	- คิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการ ทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต้าน ทุจริตร และพลเมือง กับความ รับผิดชอบต่อสังคม

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๙.๑ สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่น เข้าใจ	- ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนา โต้ตอบสอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง	- ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบ อย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง
	- เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่าง ต่อเนื่อง	- เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องได้
๙.๒ อ่าน เขียน ภาพ และสัญลักษณ์ ได้	- อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อม ทั้งชี้ หรือกวาดตามองข้อความ ตามบรรทัด	- อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ ด้วยการชี้ หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุด จบของข้อความ
	- เขียนคล้ายตัวอักษร	- เขียนชื่อของตนเอง ตามแบบ เขียน ข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด	-บอกลักษณะและส่วนประกอบของสิ่งของต่างๆจากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส	-บอกลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง หรือความสัมพันธ์ของสิ่งของต่างๆจากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส
	-จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่างๆโดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบเพียงลักษณะเดียว	-จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่างๆโดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบสองลักษณะขึ้นไป
	-จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆโดยใช้อย่างน้อยหนึ่งลักษณะเป็นเกณฑ์	-จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆโดยใช้ตั้งแต่สองลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์
	-เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๔ ลำดับ	-เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๕ ลำดับ
๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	-ระบุสาเหตุหรือผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือ การกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ	-อธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำด้วยตนเอง
	-คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้น หรือมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูล	-คาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล
๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ	-ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆและเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	-ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆและยอมรับผลที่เกิดขึ้น
	-ระบุปัญหา และแก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	-ระบุปัญหาสร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๑๑.๑ เล่น/ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	-สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมหรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	-สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
๑๑.๒ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	-เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่	-เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายและแปลกใหม่

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๔-๕ ปี	อายุ ๕-๖ ปี
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	-สนใจซักถามเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่พบเห็น	-หยิบหนังสือมาอ่านและเขียนสื่อความคิดด้วยตนเองเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
	-กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	-กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ
๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	-ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการของตนเอง	-ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการที่หลากหลายด้วยตนเอง
	-ใช้ประโยคคำถามว่า “ที่ไหน” “ทำไม” ในการค้นหาคำตอบ	-ใช้ประโยคคำถามว่า “เมื่อไร” “อย่างไร” ในการค้นหาคำตอบ

ระยะเวลาเรียน

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๑ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ๒ ปีการศึกษา ปีการศึกษาละ ๒ ภาคเรียน โดยมีเวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน ต่อ ๑ ปีการศึกษา ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง โดยสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามบริบทและสถานการณ์ดังนี้

๖.๑ การจัดชั้นเรียน

๖.๑.๑ ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ ชื่อย่อ อ.๒ เด็กช่วงอายุ ๔-๕ ปี

๖.๑.๒ ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ ชื่อย่อ อ.๓ เด็กช่วงอายุ ๕-๖ ปี

๖.๒ โครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ ปีการศึกษาละ ๒ ภาคเรียน

๖.๒.๑ ภาคเรียนที่ ๑ (๑๖ พฤษภาคม - ๑๐ ตุลาคม)

๖.๒.๑ ภาคเรียนที่ ๒ (๑ พฤศจิกายน - ๓๑ มีนาคม)

๖.๓ เวลาเรียน สำหรับเด็กปฐมวัย ๑ ปีการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน

๖.๓.๑ ภาคเรียนที่ ๑ ไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน ในแต่ละวันเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง

๖.๓.๑ ภาคเรียนที่ ๒ ไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน ในแต่ละวันเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง

สาระการเรียนรู้รายปี

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ดังนี้

๑. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

๑.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆและสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

๑.๑.๑ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่

๑.๑.๑.๑ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่

๑.๑.๑.๒ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่

๑.๑.๑.๓ การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์

๑.๑.๑.๔ การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ

๑.๑.๑.๕ การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ

๑.๑.๒ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๑.๑.๒.๑ การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้ บล็อก

๑.๑.๒.๒ การเขียนภาพและการเล่นกับสี

๑.๑.๒.๓ การปั้น

๑.๑.๒.๔ การประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วย เศษวัสดุ

๑.๑.๒.๕ การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ

๑.๑.๓ การรักษาสุภาพอนามัยส่วนตัว

๑.๑.๓.๑ การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในชีวิตประจำวัน

๑.๑.๔ การรักษาความปลอดภัย

๑.๑.๔.๑ การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน

๑.๑.๔.๒ การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย

๑.๑.๔.๓ การเล่นเกมเล่นอย่างปลอดภัย

๑.๑.๔.๔ การเล่นเกมบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ

๑.๑.๕ การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง

๑.๑.๕.๑ การเคลื่อนไหวเพื่อควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่

๑.๑.๕.๒ การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สุขทริยภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

๑.๒.๑ สุขทริยภาพ ดนตรี

๑.๒.๑.๑ การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี

๑.๒.๑.๒ การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี

๑.๒.๑.๓ การเล่นเกมบทบาทสมมติ

๑.๒.๑.๔ การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ

๑.๒.๑.๕ การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม

๑.๒.๒ การเล่น

๑.๒.๒.๑ การเล่นอิสระ

๑.๒.๒.๒ การเล่นเกมบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่

๑.๒.๒.๓ การเล่นเกมมุมประสบการณ์

๑.๒.๒.๔ การเล่นนอกห้องเรียน

๑.๒.๓ คุณธรรม จริยธรรม

๑.๒.๓.๑ การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

๑.๒.๓.๒ การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

๑.๒.๓.๓ การร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม

๑.๒.๔ การแสดงออกทางอารมณ์

- ๑.๒.๔.๑ การสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น
- ๑.๒.๔.๒ การเล่นบทบาทสมมติ
- ๑.๒.๔.๓ การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี
- ๑.๒.๔.๔ การร้องเพลง
- ๑.๒.๔.๕ การทำงานศิลปะ

๑.๒.๕ การมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ

- ๑.๒.๕.๑ การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตามความสามารถของตนเอง

๑.๒.๖ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

- ๑.๒.๖.๑ การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุขเห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจและการช่วยเหลือรอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

๑.๓ ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ

๑.๓.๑ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

- ๑.๓.๑.๑ การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน
- ๑.๓.๑.๒ การปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๓.๒ การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ๑.๓.๒.๑ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
- ๑.๓.๒.๒ การทำงานศิลปะที่ใช้วัสดุหรือสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่
- ๑.๓.๒.๓ การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้
- ๑.๓.๒.๔ การเลี้ยงสัตว์
- ๑.๓.๒.๕ การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน

๑.๓.๓ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและความเป็นไทย

- ๑.๓.๓.๑ การเล่นบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย
- ๑.๓.๓.๒ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย
- ๑.๓.๓.๓ การประกอบอาหารไทย
- ๑.๓.๓.๔ การศึกษานอกสถานที่
- ๑.๓.๓.๕ การละเล่นพื้นบ้านของไทย

๑.๓.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วม และบทบาทสมาชิกของสังคม

- ๑.๓.๔.๑ การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน
- ๑.๓.๔.๒ การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน
- ๑.๓.๔.๓ การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
- ๑.๓.๔.๔ การดูแลห้องเรียนร่วมกัน
- ๑.๓.๔.๕ การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ

๑.๓.๕ การเล่นแบบร่วมมือร่วมใจ

- ๑.๓.๕.๑ การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- ๑.๓.๕.๒ การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
- ๑.๓.๕.๓ การทำศิลปะแบบร่วมมือ

๑.๓.๖ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง

- ๑.๓.๖.๑ การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา
- ๑.๓.๖.๒ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

๑.๓.๗ การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

- ๑.๓.๗.๑ การเล่นหรือ ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน

๑.๓.๘ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต

- ๑.๓.๘.๑ มีการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๑.๓.๘.๒ มีความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
- ๑.๓.๘.๓ เกิด STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
- ๑.๓.๘.๔ เป็นพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

๑.๔ ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่างๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และการคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวและมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

๑.๔.๑ การใช้ภาษา

- ๑.๔.๑.๑ การฟังเสียงต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม
- ๑.๔.๑.๒ การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ
- ๑.๔.๑.๓ การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ
- ๑.๔.๑.๔ การแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ
- ๑.๔.๑.๕ การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- ๑.๔.๑.๖ การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ
- ๑.๔.๑.๗ การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำต่างๆ
- ๑.๔.๑.๘ การร้อจังหวะที่เหมาะสมในการพูด

- ๑.๔.๑.๙ การพูดเรียงลำดับเพื่อใช้ในการสื่อสาร
- ๑.๔.๑.๑๐ การอ่านหนังสือภาพ นิทาน หลากหลายประเภท/รูปแบบ
- ๑.๔.๑.๑๑ การอ่านอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ
- ๑.๔.๑.๑๒ การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง
- ๑.๔.๑.๑๓ การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ
- ๑.๔.๑.๑๔ การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง
- ๑.๔.๑.๑๕ การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย
- ๑.๔.๑.๑๖ การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่
- ๑.๔.๑.๑๗ การคาดเดาคำ วลีหรือประโยค ที่มีโครงสร้างซ้ำๆกัน จากนิทาน เพลง คำคล้องจอง
- ๑.๔.๑.๑๘ การเล่นเกมทางภาษา
- ๑.๔.๑.๑๙ การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง
- ๑.๔.๑.๒๐ การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ
- ๑.๔.๑.๒๑ การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย
- ๑.๔.๑.๒๒ การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ

๑.๔.๒ การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและแก้ปัญหา

๑.๔.๒.๑ การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม

๑.๔.๒.๒ การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน

๑.๔.๒.๓ การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่างๆด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ

๑.๔.๒.๔ การเล่นกับสื่อต่างๆที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย

๑.๔.๒.๕ การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง

๑.๔.๒.๖ การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน

๑.๔.๒.๗ การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป

๑.๔.๒.๘ การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวัน

๑.๔.๒.๙ การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่างๆ

๑.๔.๒.๑๐ การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ

๑.๔.๒.๑๑ การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่างๆ

๑.๔.๒.๑๒ การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆโดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน

๑.๔.๒.๑๓ การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ สิ่งต่างๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร

๑.๔.๒.๑๔ การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา

๑.๔.๒.๑๕ การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑.๔.๒.๑๖ การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ

๑.๔.๒.๑๗ การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล

๑.๔.๒.๑๘ การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล

๑.๔.๒.๑๙ การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา

๑.๔.๓ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

- ๑.๔.๓.๑ การรับรู้ และแสดงความคิดความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน
- ๑.๔.๓.๒ การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ
- ๑.๔.๓.๓ การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย

๑.๔.๔ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้

- ๑.๔.๔.๑ การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว
- ๑.๔.๔.๒ การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ
- ๑.๔.๔.๓ การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ
- ๑.๔.๔.๔ การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย

รูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย

๑. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิด หลังจากนำเสนอสารการเรียนรู้ นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ครูสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

๒.๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระวังรักษา ร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

๒.๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แสง และพลังงานในชีวิตประจำวันที่แวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุข

๒.๔ สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆรอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสິงแวดล้อม

การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ – ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ – ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	๑.๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	๑.๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	๑. การวัด ๒. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๓. น้ำหนัก ๔. ส่วนสูง	๑. การเจริญเติบโตของร่างกาย ๒. อาหารที่ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต
๑.๒ มีสุขภาพอนามัยและสุขนิสัยที่ดี	๑.๒.๑ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดได้ตนเอง	๑.๒.๑ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิดและดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง	๑. การรักษาสุขภาพและการรักษาความปลอดภัย ๒. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีใน ๓. การประกอบอาหารไทย ๔. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	๑. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๒. อาหารที่มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ ๓. อาหารหลัก ๕ หมู่ ๔. การมีเจตคติที่ดีต่อการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ๕. มารยาทในการรับประทานอาหาร

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ – ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ – ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.๒ มีสุขภาพ อนามัยและสุข นิสัยที่ดี (ต่อ)	๑.๒.๒ ล้างมือ ก่อนรับประทานอาหาร และ หลังจากใช้ ห้องน้ำห้องส้วม ด้วยตนเอง	๑.๒.๒ ล้างมือก่อน รับประทานอาหาร และหลังจากใช้ ห้องน้ำห้องส้วม ด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๒. การช่วยเหลือตนเองใน กิจวัตรประจำวัน ๓. การขับถ่าย ๔. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่นในกิจวัตร ประจำวัน ๕. การฟังนิทานเรื่องราว เกี่ยวกับสุขนิสัยที่ดี	๑. การปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน ๒. การมีสุขนิสัยที่ดีใน การรับประทานอาหาร ๓. การทำความสะอาด อวัยวะต่างๆของ ร่างกายและการรักษา ความปลอดภัย ๔. วิธีระวังรักษาร่างกาย ให้สะอาดและมีสุขภาพ อนามัยที่ดี
	๑.๒.๓ นอน พักผ่อนเป็นเวลา	๑.๒.๓ นอนพักผ่อน เป็นเวลา	การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุข นิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	ประโยชน์ของการนอน หลับพักผ่อน
	๑.๒.๔ ออกกำลังกาย เป็นเวลา	๑.๒.๔ ออกกำลังกาย เป็นเวลา	๑. การเล่นอิสระ ๒. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีด ขวาง ๓. การเล่นเครื่องเล่นอย่าง ปลอดภัย ๔. การละเล่นพื้นบ้านไทย ๕. การเล่นนอกห้องเรียน ๖. การเล่นเครื่องเล่นสนาม	๑. ประโยชน์ของการ ออกกำลังกาย ๒. การเล่นเครื่องเล่น สนามอย่างถูกวิธี

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย	๑. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน ๒. การฟังนิทาน เรื่องราวเหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย ๓. การเล่นบทบาทสมมติ เหตุการณ์ต่างๆ ๔. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ๕. การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย ๖. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น	๑. การรักษาความปลอดภัยของตนเองและการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ๒. การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเจ็บป่วย ๓. การระวังภัยจากคนแปลกหน้าและอุบัติเหตุต่างๆ

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	๒.๑.๑ เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน	๒.๑.๑ เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน	๑. การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ ๒. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่	๑. การทรงตัวขณะเดินตามแนวที่กำหนด ๒. การทดลองขึ้น - ลงบันได ๓. เดินต่อเท้าและเดินถอยหลังตามเส้นได้ ๔. การเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ

	๒.๑.๒ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้โดยไม่เสียการทรงตัว	๒.๑.๒ กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว	๑. การทรงตัวและเคลื่อนไหวอยู่กับที่	๑. การทรงตัวขณะกระโดดตามที่กำหนดได้
	๒.๑.๓ วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้	๒.๑.๓ วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว	๑. การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ๒. การทรงตัวและการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่	๑. การเริ่มต้นและหยุดโดยมีสัญญาณ
	๒.๑.๔ รับลูกบอลโดยใช้มือทั้ง ๒ ข้าง	๒.๑.๔ รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้	๑. การทรงตัว ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ๔. การโยนรับลูกบอล	๑. การทรงตัวและการรับลูกบอลโดยใช้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๒.๒ ใช้มือ - ตา ประสานสัมพันธ์กัน	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้	๑. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก ๒. การหยิบจับ ๓. การใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นได้ ๔. การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา	๑. การใช้มือทำสิ่งต่างๆ
	๒.๒.๒ เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน	๒.๒.๒ เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน	๑. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมัดเล็ก ๒. การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ๓. การเขียนรูปสี่เหลี่ยมและสามเหลี่ยม ๔. ฉีกปะกระดาษเป็นรูปต่างๆได้	๑. การเขียนภาพเป็นลักษณะ รูปร่างต่างๆ ๒. การใช้มือทำสิ่งต่างๆ
	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๕ เซนติเมตรได้	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๒๕ เซนติเมตร ได้	๑. การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมัดเล็ก ๒. การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ๓. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเล็ก	๑. การร้อยลูกปัด ๒. การใช้มือทำสิ่งต่างๆ

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๓.๑ แสดงออกทาง อารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ตามสถานการณ์	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม	๑. การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๒. การคิด การรู้สึกถึงความต้องการของร่างกายและจิตใจ	๑. การแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ๒. การแสดงท่าทางประกอบเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างๆ
๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์	๑. การเล่นรายบุคคล ๒. การเล่นเป็นกลุ่ม ๓. การแสดงบทบาทสมมติ	๑. ความแตกต่างระหว่างบุคคล รูปร่าง หน้าตา อารมณ์และความรู้สึก ๒. การสื่อสารกับบุคคลอื่น
	๓.๒.๒ แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเอง	๓.๒.๒ แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น	๑. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๒. การเคลื่อนไหว ๓. การร้องเพลง ๔. การแสดงความภาคภูมิใจในสิ่งต่างๆที่ตนเองกระทำแล้วประสบความสำเร็จ ๕. การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม	๑. การแสดงออกทางด้านอารมณ์ของตนเอง ๒. การทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้อื่น ๓. การเล่นหรือการทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองและผู้อื่น

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	๔.๑.๑ สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ	๔.๑.๑ สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ	๑. การชื่นชมสิ่งสวยงามและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของตนเองและผู้อื่น ๒. การเล่นเกมบทบาทสมมติ ๓. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ	๑. การทำงานศิลปะ
	๔.๑.๒ สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี	๔.๑.๒ สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี	๑. การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเสียงเพลง ดนตรีเคลื่อนไหว ๒. การร้องเพลงและการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี	๑. การฟังเพลง ดนตรี ๒. การรู้จักเพลง ดนตรีประเภทต่างๆ
	๔.๑.๓ สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหว ประกอบเพลง จังหวะและดนตรี	๔.๑.๓ สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหว ประกอบเพลง จังหวะและดนตรี	๑. การฟังเพลง ๒. การร้องเพลงและการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๓. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลงและดนตรี	๑. การร้องเพลงประกอบท่าทาง ๒. การเคลื่อนไหวอิสระ

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ขั้น อ.๒ (๔ – ๕ ปี)	ขั้น อ.๓ (๕ – ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๕.๑ เชื่อสัจย์ สุจริต	๕.๑.๑ บอกหรือชี้ ได้ว่าสิ่งใดเป็นของ ตนเองและสิ่งใด เป็นของผู้อื่นเมื่อมี ผู้ชี้แนะ	๕.๑.๑ บอกหรือชี้ ได้ว่าสิ่งใดเป็น ของตนเองและสิ่ง ใดเป็นของผู้อื่น ด้วยตนเอง	๑. การฟังนิทาน เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ๒. การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเชิงจริยธรรม ๓. การเล่นเกมบทบาทสมมติ ๔. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี ของห้องเรียน ๕. การปฏิบัติตนตามศาสนาที่ ตนเองนับถือ ๖. การปฏิบัติตนตามมารยาทที่ดี	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความเชื่อสัจย์สุจริต - ความเกรงใจ ๒. การเคารพสิทธิของ ตนเองและผู้อื่น ๓. การมีมารยาทที่ดี
๕.๒ มีความ เมตตา กรุณา มี น้ำใจและ ช่วยเหลือ แบ่งปัน	๕.๒.๑ แสดงความ รักเพื่อนและมี เมตตาสัตว์เลี้ยง	๕.๒.๑ แสดง ความรักเพื่อน และมีเมตตาสัตว์ เลี้ยง	๑. การฟังนิทาน เกี่ยวกับความ เมตตา กรุณา ๒. การเล่นเกมบทบาทสมมติ ๓. การเลี้ยงสัตว์	๑. คุณธรรม จริยธรรม - ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น
	๕.๒.๒ ช่วยเหลือ และแบ่งปันผู้อื่นได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๕.๒.๒ ช่วยเหลือ และแบ่งปันผู้อื่น ได้ด้วยตนเอง	๑. การฟังนิทาน เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ๒. การเล่นเกมบทบาทสมมติ ๓. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี ของห้องเรียน	๑. คุณธรรม จริยธรรม - ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ แบ่งปัน - ความกตัญญู

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นบทบาทสมมติ	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
๕.๔ มีความรับผิดชอบ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง	๑. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๒. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน ๓. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ๔. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน	๑. คุณธรรม จริยธรรม - ความรับผิดชอบ - ความอดทน มุ่งมั่น - ความเพียร

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	๖.๑.๑ แต่งตัวด้วยตนเอง	๖.๑.๑ แต่งตัวด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว	๑. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง	๑. การแต่งกาย
	๖.๑.๒ รับประทานอาหารด้วยตนเอง	๖.๑.๒ รับประทานอาหารด้วยตนเองอย่างถูกวิธี	๑. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง	๑. การรับประทานอาหาร

	๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมด้วยตนเอง	๖.๑.๓ ใช้และทำ ความสะอาดหลังใช้ ห้องน้ำห้องส้วมด้วย ตนเอง	๑. การปฏิบัติกิจวัตร ประจำวันของ ตนเอง	๑. การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม ๒. การดูแลรักษา ความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วม
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	๖.๒.๑ เก็บของเล่น ของใช้เข้าด้วย ตนเอง	๖.๒.๑ เก็บของเล่น ของใช้เข้าที่อย่าง เรียบร้อยด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติกิจวัตร ประจำวันของ ตนเอง ๒. การมีระเบียบ วินัย	๑. การเก็บของเล่น เข้าที่ให้เรียบร้อย
	๖.๒.๒ เข้าแถว ตามลำดับก่อนหลัง ได้ด้วยตนเอง	๖.๒.๒ เข้าแถว ตามลำดับก่อนหลัง ได้ด้วยตนเอง	๑. การมีระเบียบ วินัย	๑. การเข้าแถว
๖.๓ ประหยัดและ พอเพียง	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่าง ประหยัดและ พอเพียงเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่าง ประหยัดและ พอเพียงด้วยตนเอง	๑. การใช้วัสดุและ สิ่งของเครื่องใช้ อย่างคุ้มค่า	๑. การเปิด - ปิดน้ำ และไฟโดยการใช้ อย่างพอเพียง

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๗.๑ ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๗.๑.๑ มีส่วน ร่วมดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๗.๑.๑ มีส่วน ร่วมดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ด้วยตนเอง	๑. การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ๒. การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่ เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน ชีวิตประจำวัน ๓. การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ ๔. การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่ เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ	๑. สิ่งแวดล้อมใน โรงเรียน และการ ดูแลรักษา ๒. สิ่งแวดล้อม ตามธรรมชาติและ การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ๓. การรักษา สาธารณะสมบัติ ในห้องเรียน

			๕. การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา	
	๗.๑.๒ ที่ซึ่งขยะได้ถูกที่	๗.๑.๒ ที่ซึ่งขยะได้ถูกที่	๑. การคัดแยก การจัดกลุ่มและจำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะและรูปร่างรูปทรง ๒. การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า ๓. การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของ เครื่องใช้ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ๔. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย ๕. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน	๑. ขยะและการคัดแยกขยะ ๒. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย	๗.๒.๑ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ด้วยตนเอง	๗.๒.๑ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ตามกาลเทศะ	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นไทย	๑. การปฏิบัติตนตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย - การแสดงความเคารพ - การพูดสุภาพ - การกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ ๒. การมีระเบียบวินัย
	๗.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง	๗.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย	๑. การปฏิบัติตนตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย - การพูดสุภาพ

			๓. การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	- การกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ
	๗.๒.๓ ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	๗.๒.๓ ยืนตรงและร่วมร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย ๓. การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ	๑. วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ๒. สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย ๓. การแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	๑. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การมีโอกาสดำเนินความรู้ ความสนใจ และความต้องการของตนเองและผู้อื่น	๑. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๘.๒.๑ เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	๘.๒.๑ เล่นหรือทำงานร่วมมือกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. การมีโอกาสดำเนินความรู้ ความสนใจ และความต้องการของตนเองและผู้อื่น	๑. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. รู้จักแบ่งปัน ๔. การเหลือผู้อื่น ๕. การมีน้ำใจ ๖. รู้จักการรอคอย

	๘.๒.๒ ยิ้ม ทักทาย หรือ พูดคุยกับ ผู้ใหญ่และ บุคคลที่คุ้นเคย ได้ด้วยตนเอง	๘.๒.๒ ยิ้ม ทักทาย และ พูดคุยกับผู้ใหญ่ และบุคคลที่ คุ้นเคยได้ เหมาะสมกับ สถานการณ์	๑. การปฏิบัติตามวัฒนธรรม ท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความ เป็นไทย ๒. การมีประสบการณ์ วัฒนธรรมท้องถิ่นและความ เป็นไทย	๑. การไหว้ ๒. การกล่าวทักทาย “สวัสดี ค่ะ” “สวัสดีครับ” ๓. การความเคารพ การกล่าว คำขอบคุณและขอโทษ ๔. การมีมารยาทตาม วัฒนธรรมไทย
--	---	--	--	--

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ – ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ – ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๘.๓ ปฏิบัติ ตนเบื้องต้นใน การเป็น สมาชิกที่ ดีของสังคม	๘.๓.๑ มีส่วนร่วมสร้าง ข้อตกลงและปฏิบัติ ตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๘.๓.๑ มีส่วนร่วม สร้างข้อตกลงและ ปฏิบัติตามข้อตกลง ด้วยตนเอง	๑. การแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นและเคารพความ คิดเห็นของผู้อื่น ๒. การเล่นและการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ๓. เด็กมีโอกาสดำเนิน ความรู้สึก ความสนใจ และ ความต้องการของตนเองและ ผู้อื่น	๑. การปฏิบัติตาม ข้อตกลงร่วมกัน
	๘.๓.๒ ปฏิบัติตนเป็น ผู้นำและผู้ตามได้ด้วย ตนเอง	๘.๓.๒ ปฏิบัติตนเป็น ผู้นำและผู้ตามได้ เหมาะสมกับ สถานการณ์	๑. การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ ๒. การเล่นและการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ๓. เด็กมีโอกาสดำเนิน ความรู้สึก ความสนใจ และ ความต้องการของตนเองและ ผู้อื่น	๑. รู้จักการเป็น ผู้นำ – ผู้ตามที่ดี ๒. การรอคอย
	๘.๓.๓ ประนีประนอม แก้ไขปัญหาโดย ปราศจากการใช้ความ รุนแรงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๘.๓.๓ ประนีประนอมแก้ไข ปัญหาโดยปราศจาก การใช้ความรุนแรง การใช้ความรุนแรง ด้วยตนเอง	๑. การแก้ปัญหาในการเล่น หรือทำกิจกรรม ๒. การแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นและเคารพความ คิดเห็นของผู้อื่น	๑. การทำ กิจกรรมกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่

	๘.๓.๔ การคิดแยกแยะ ระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตน กับ ผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียง ต้านทุจริต และ พลเมือง กับความ รับผิดชอบต่อสังคม	๘.๓.๔ การคิด แยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ ส่วนรวม ความอาย และความไม่ทนต่อ การทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต้าน ทุจริต และพลเมือง กับความรับผิดชอบต่อ สังคม	๑. การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ ๒. การเล่นและการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ๓. เด็กมีโอกาสดูได้รับรู้ ความรู้สึก ความสนใจ และ ความต้องการของตนเองและ ผู้อื่น	๑. การเล่นและ การทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ๒. การรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่น
--	--	---	---	--

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๙.๑ สนทนา โต้ตอบและ เล่าเรื่องให้ ผู้อื่น เข้าใจ	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่น พูดจนจบและ สนทนาโต้ตอบ สอดคล้องกับ เรื่องที่ฟัง	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูด จนจบและสนทนา โต้ตอบอย่าง ต่อเนื่อง เชื่อมโยง กับเรื่องที่ฟัง	๑. การสนทนาโต้ตอบและเล่า เรื่องราวต่างๆ ๒. การคิด ๓. การใช้ภาษา ๔. การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด	๑. การแสดงบทบาทสมมติ ๒. การเล่าข่าว ๓. การแสดงความคิดเห็น ๔. การสื่อสาร
	๙.๑.๒ เล่าเรื่อง เป็นประโยค อย่างต่อเนื่อง	๙.๑.๒ เล่าเป็น เรื่องราวต่อเนื่องได้	๑. การคิด ๒. การใช้ภาษา ๓. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับ ประสบการณ์ของตนเองหรือเล่า เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง	๑. การแสดงบทบาทสมมติ ๒. การเล่าข่าว เล่าเรื่อง ๓. การแสดงความคิดเห็น ๔. เล่าประสบการณ์ของ ตนเอง ๕. การสนทนากับผู้อื่น
๙.๒ อ่าน เขียนภาพ และ สัญลักษณ์ ได้	๙.๒.๑ อ่าน ภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้ หรือกวาดตา มองข้อความ ตามบรรทัด	๙.๒.๑ อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ ด้วย การชี้หรือกวาดตา มองจุดเริ่มต้นและ จดจบข้อความ	๑. การคิด ๒. การอ่านภาพ หรือสัญลักษณ์จาก นิทาน หรือเรื่องราวที่สนใจ ๓. การใช้ภาษา ๔. การอ่านในหลายรูปแบบผ่าน ประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อ เด็ก	๑. การแสดงบทบาทสมมติ ๒. การเล่านิทานประกอบ ภาพ ๓. การแสดงความคิดเห็น ๔. เล่าประสบการณ์ของ ตนเอง ๖. หนังสือต่างๆ
	๙.๒.๒ เขียน คล้ายตัวอักษร	๙.๒.๒ เขียนชื่อ ของตนเองตาม แบบ เขียน	๑. การเขียนในหลายรูปแบบผ่าน ประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อ เด็ก	๑. การรู้จักชื่อตนเอง

		ข้อความด้วยวิธีที่ คิดขึ้นเอง	๒. การเขียนภาพ เขียนคล้าย ตัวอักษร เขียนสัญลักษณ์ เขียนชื่อ ตนเอง	
--	--	----------------------------------	---	--

พัฒนาการด้านสติปัญญามาตรฐานที่ ๑๐

มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๐.๑ มี ความสามารถ ในการคิด รวบยอด	๑๐.๑.๑ บอก ลักษณะและ ส่วนประกอบของสิ่ง ต่างจากการสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัส	๑๐.๑.๑ บอกลักษณะ ส่วนประกอบ การ เปลี่ยนแปลงหรือ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ ประสาทสัมผัส	๑. การคิด ๒. การใช้ภาษา ๓. การสังเกต การ จำแนก และการ เปรียบเทียบ	๑. กิจกรรมเกมการศึกษา ๒. กิจกรรมสร้างสรรค์ ๓. การทดลอง
	๑๐.๑.๒ จับคู่และ เปรียบเทียบความ แตกต่างหรือความ เหมือนของสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะที่ สังเกตพบเพียง ลักษณะเดียว	๑๐.๑.๒ จับคู่และ เปรียบเทียบความแตกต่าง และความเหมือนของสิ่ง ต่างๆโดยใช้ลักษณะที่ สังเกตพบ ๒ ลักษณะเดียว	๑. การคิด ๒. มิติสัมพันธ์ ๓. การสังเกต การ จำแนก และการ เปรียบเทียบ	๑. กิจกรรมเกมการศึกษา ๒. กิจกรรมเสริม ประสบการณ์
	๑๐.๑.๓ จำแนกและ จัดกลุ่มสิ่งต่างๆโดย ใช้อย่างน้อย ๑ ลักษณะเป็นเกณฑ์	๑๐.๑.๓ จำแนกและจัด กลุ่มสิ่งต่างๆโดยใช้ตั้งแต่ ๒ ลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์	๑. การคิด ๒. มิติสัมพันธ์ ๓. การสังเกต การ จำแนก และการ เปรียบเทียบ	๑. กิจกรรมเกมศึกษา ๒. กิจกรรมกลางแจ้ง ๓. กิจกรรมเสริม ประสบการณ์
	๑๐.๑.๔ เรียงลำดับ สิ่งของหรือเหตุการณ์ อย่างน้อย ๔ ลำดับ	๑๐.๑.๔ เรียงลำดับสิ่งของ หรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๕ ลำดับ	๑. การคิด ๒. มิติสัมพันธ์ ๓. การสังเกต การ จำแนก และการ เปรียบเทียบ	๑. กิจกรรมเกมศึกษา ๒. กิจกรรมกลางแจ้ง ๓. กิจกรรมเสริม ประสบการณ์

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ – ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ – ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๐.๒ มี ความสามารถใน การคิดเชิงเหตุผล	๑๐.๒.๑ ระบุ สาเหตุ หรือผลที่ เกิดขึ้นใน เหตุการณ์หรือการ กระทำเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๑๐.๒.๑ อธิบาย เชื่อมโยงสาเหตุ และผลที่เกิดขึ้นใน เหตุการณ์หรือการ กระทำด้วยตนเอง	๑. การคิด ๒. การรู้จักสิ่งต่างๆด้วย ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ๓. การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ ๔. การเรียงลำดับเหตุการณ์ ก่อน – หลัง	๑. สี ๒. รูปร่าง รูปทรง ๓. ขนาด ๔. น้ำหนัก
	๑๐.๒.๒ คาดเดา หรือคาดคะเนสิ่งที่ อาจจะเกิดขึ้นหรือ มีส่วนร่วมในการ ลงความเห็นจาก ข้อมูล	๑๐.๒.๒ คาดคะเน สิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น และมีส่วนร่วมใน การลงความเห็น จากข้อมูลอย่างมี เหตุผล	๑. การคิด ๒. มิติสัมพันธ์ ๓. การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ ๔. เวลา	๑. สี ๒. รูปร่าง รูปทรง ๓. ขนาด ๔. น้ำหนัก ๕. การทดลอง วิทยาศาสตร์
๑๐.๓ มี ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจ	๑๐.๓.๑ ตัดสินใจ ในเรื่องง่ายๆและ เริ่มเรียนรู้ผลที่ เกิดขึ้น	๑๐.๓.๑ ตัดสินใจ ในเรื่องง่ายๆและ ยอมรับผลที่เกิดขึ้น	๑. การคิด ๒. การวางแผนตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ ๓. การแก้ปัญหาในการเล่น	๑. การเล่นหรือทำสิ่ง ต่างๆด้วยตนเองและ ผู้อื่น ๒. การทดลอง วิทยาศาสตร์
	๑๐.๓.๒ ระบุ ปัญหาและ แก้ปัญหาโดยลอง ผิดลองถูก	๑๐.๓.๒ ระบุ ปัญหาสร้าง ทางเลือกและเลือก วิธีแก้ปัญหา	๑. การคิด ๒. การวางแผนตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ ๓. การแก้ปัญหาในการเล่น	๑. การขอความ ช่วยเหลือจากผู้อื่น ๒. การทดลอง วิทยาศาสตร์

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ – ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ – ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมหรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	๑. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านศิลปะ ๒. การเขียนและการเล่นกับสี ๓. การปั้น ๔. การประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วยเศษวัสดุ ๕. การทำงานศิลปะที่นำวัสดุ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ๖. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะและการร้อยวัสดุ ๗. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านงานศิลปะ ๘. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรง จากวัสดุที่หลากหลาย	๑. วิธีการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานศิลปะอย่างถูกวิธีและปลอดภัย เช่น กรรไกร
๑๑.๒ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลกใหม่	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายและแปลกใหม่	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ ๔. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษาท่าทางการเคลื่อนไหวและศิลปะ ๕. การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับและพื้นที่ ๖. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี ๗. การฟังเพลง การร้องเพลงและการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี	๑. การเคลื่อนไหวร่างกายในทิศทางระดับและพื้นที่ต่างๆ ๒. การแสดงท่าทางต่างๆตามความคิดของตนเอง

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี	
	ชั้น อ.๒ (๔ - ๕ ปี)	ชั้น อ.๓ (๕ - ๖ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	๑๒.๑.๑ สนใจซักถามเกี่ยวกับสัญลักษณ์ตัวหนังสือที่พบเห็น	๑๒.๑.๑ สนใจหยิบหนังสือมาอ่านและเขียนข้อความคิดด้วยตนเองเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	๑. การคิด ๒. การรับรู้และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน ๓. การกระตือรือร้น	๑. ศึกษาแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด ๒. มุมนิทานหรือมุมต่างๆ ๓. การทำกิจกรรม เล่นเกม และการละเล่นต่างๆ
	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ	๑. การมีความรับผิดชอบ ๒. การมีระเบียบวินัย	๑. ศึกษาแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด ๒. มุมนิทานหรือมุมต่างๆ ๓. การทำกิจกรรม เล่นเกม และการละเล่นต่างๆ
๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	๑๒.๒.๑ ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆตามวิธีการของตนเอง	๑๒.๒.๑ ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆโดยใช้วิธีการที่หลากหลายด้วยตนเอง	๑. การคิด ๒. การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ	๑. ศึกษาแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด ๒. มุมนิทานหรือมุมต่างๆ ๓. การทำกิจกรรม เล่นเกม และการละเล่นต่างๆ
	๑๒.๒.๒ ใช้ประโยคคำถามว่า “ที่ไหน” “ทำไม” ในการค้นหาคำตอบ	๑๒.๒.๒ ใช้ประโยคคำถามว่า “เมื่อไร” “อย่างไร” ในการค้นหาคำตอบ	๑. การคิด ๒. การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ ๓. การสื่อสาร	๑. ศึกษาแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด ๒. มุมนิทานหรือมุมต่างๆ ๓. การทำกิจกรรม เล่นเกม และการละเล่นต่างๆ

แนวการจัดการเรียนรู้

แนวทางการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรดำเนินการตามแนวทางดังต่อไปนี้

- ๑ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง ที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- ๒ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- ๓ จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้
- ๔ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอน หรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- ๕ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ
- ๖ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก
- ๗ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทาง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการมีวินัย ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- ๘ จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
- ๙ จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็น รายบุคคล นำมาไตร่ตรองเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน
- ๑๐ จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม ทั้งการวางแผน การสนับสนุน สื่อ แหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ ๓-๖ ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการ บูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Student-centered การศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Education) การสอนแบบภาษาธรรมชาติ (Whole Language) การสอนแบบวอลดอร์ฟ (Waldorf Education) การสอนแบบเล่นปนเรียน (Play Way Method) การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (PROJECT-BASED LEARNING) การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

๑. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Active Learning

แนวคิดและลักษณะของการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้นอกจากเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้

เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ ผู้เรียน มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นดังนี้

๑. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
๒. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
๓. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
๔. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ ร่วมกัน ร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
๕. ผู้เรียนเรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
๖. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
๗. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง
๘. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ และหลักการความคิดรวบยอด
๙. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
๑๐. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

บทบาทของอาจารย์ผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ Active Learning ดังนี้

จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนา ผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน

๑. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
๒. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมรวมทั้ง กระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
๓. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
๔. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
๕. วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหา และกิจกรรม
๖. ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของผู้เรียน

๒.การศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Education)

การศึกษาแบบองค์รวมเป็นการศึกษาที่ตั้งอยู่บนฐานของการพัฒนาบุคลากรสามารถค้นพบความหมายและเป้าหมายในชีวิตผ่านการเห็นความสัมพันธ์ของตนเองต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน โลกธรรมชาติ จิตวิญญาณ และระบบจักรวาลทั้งมวล Miller ได้อธิบายเปรียบเทียบระบบการศึกษาแบบองค์รวมและการศึกษากระบวนทัศน์เก่าโดยให้ความเห็นว่าการศึกษาในกระบวนทัศน์เก่าส่งเสริมให้มนุษย์ตัดความสัมพันธ์ของตนเองต่อสิ่งรอบตัว โดยกระตุ้นให้เกิดการอยู่รอดผ่านการแข่งขันในตลาดแรงงานของโลกแห่งทุนนิยมซึ่งการศึกษาเหล่านี้ทำให้มนุษย์เกิดความแตกแยกและเน้นการเอาประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น ในขณะที่การศึกษาแบบองค์รวมนั้นเน้นเรื่องความสัมพันธ์ของบุคคลต่อโลก ความหมายของบริบททั้งด้านกายภาพ ความสัมพันธ์ ฯลฯ ต่อบุคคลหนึ่งๆ ผ่านทางวัฒนธรรมอันหลากหลายในสถานที่แต่ละแห่ง

องค์ประกอบของการศึกษาแบบองค์รวม

- ๑) การศึกษาที่เปิดให้ผู้เรียนมีอิสรภาพในการเรียนรู้ (Freedom) และมีลักษณะที่ยืดหยุ่นเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนไม่รู้สึกรู้ว่าถูกบังคับให้เรียนอย่างเร่งรีบ
- ๒) ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักพิจารณาความจริง และสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Good Judgment) ทั้งต่อตนเอง ต่อสังคมและระบบโดยรวม โดยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตนเองกับระบบอย่างสม่ำเสมอ
- ๓) มีแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง (Meta-Learning)
- ๔) พัฒนาความสามารถทางสังคม เช่น ความสัมพันธ์ ฯลฯ (Social Ability)
- ๕) ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถระบุคุณค่าของการเรียนรู้ต่อตนเองได้ (Refining Values) ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพ หากได้เรียนสิ่งที่มีความหมายและมีความสำคัญต่อเขา ดังนั้นในการเรียนรู้ดังกล่าวผู้เรียนจึงเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของตนเอง
- ๖) ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Self-Knowledge) และความสามารถในการนำพาตนเองไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ไปสู่การมองเชิงองค์รวม

การศึกษาแบบองค์รวมจึงเน้นให้มนุษย์พัฒนาจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของตนเองกับระบบของโลกภายนอก และพัฒนาบุคคลในเชิงกายภาพ ปริชาญาณอารมณ์ และสังคม โดยมีปัจจัยที่สำคัญ ๒ ประการด้วยกัน ได้แก่ (Ron Miller , ๒๐๐๐)

๑) การเรียนรู้จากภายในบุคคล อันได้แก่การศึกษาที่จะทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของบุคคลและโลกได้นั้น ต้องเริ่มจากภายในตัวบุคคล อันได้แก่ อารมณ์ ความรู้สึก อันเป็นพลวัตที่เกิดขึ้นภายในอย่างแตกต่างกันตามประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึกของแต่ละบุคคล และเชื่อมโยงต่อสิ่งใกล้ตัว เช่น เพื่อน ครู ฯลฯ

๒) ครูที่มีความเคารพต่อผู้เรียน อย่างมีใจที่เปิดกว้างและมีความรัก เพื่อให้เด็กแต่ละคนสามารถเติบโตตามวาระที่เป็นอยู่ได้ ครูในระบบของการศึกษาแบบองค์รวมนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน แต่เป็นผู้ที่สามารถรับรู้ได้ถึงความต้องการและความรู้สึกของผู้เรียน

๓. การสอนแบบภาษาธรรมชาติ (Whole Language)

การสอนแบบภาษาธรรมชาติ (Whole Language) เป็นแนวการสอนแบบสอนภาษาโดยองค์รวม ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งเกิดจากหลักการและแนวคิดของนักการศึกษาและนักวิจัยทางภาษา ไม่ว่าจะเป็น ดิวอี้, เปียเจต์, ไวทอลล์ ฯลฯ ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการคิดและภาษาของเด็กปฐมวัยในทางด้านสังคม วัฒนธรรม รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กปฐมวัย ตลอดจนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ตอบสนองธรรมชาติ และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย เมื่อนำหลักการเหล่านี้มาเป็นแนวคิดในการปรับเปลี่ยนการสอนภาษาจะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ภาษาได้ดีขึ้น

แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

คือการที่เด็กเรียนรู้ภาษาได้จากสิ่งแวดล้อมรอบด้านในชีวิตประจำวันและการเลียนแบบ โดยการสอนภาษาธรรมชาติสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น จะไม่เน้นให้เด็กต้องท่องตัวอักษรได้ ไม่เน้นการท่องจำเพื่อให้อ่านออกเขียนได้เหมือนการเรียนการสอนทั่วไป แต่จะพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กัน เช่น

๑. ทักษะการฟัง

เด็กจะได้ฟังจากการเล่านิทาน ฟังเพลงนิทาน และเพลงต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะทางการฟัง ภาษา โดยจะต้องเป็นภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน และเมื่อเด็กฟังแล้วจะได้เชื่อมโยงสิ่งที่อยู่รอบตัวเข้ากับคำที่ได้ยิน เช่น ใช้ช้อนตักอาหารรับประทาน เด็กก็จะเชื่อมโยงคำว่าช้อนเข้ากับการใช้ช้อนตักอาหารรับประทาน เป็นต้น

๒. ทักษะการพูด การอ่าน

ครูจะใช้คำถามเพื่อให้เด็กตอบและกล้าแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นคำพูด อาจใช้การแสดงบทบาทสมมติกับเด็ก ๆ สลับกับการเล่านิทาน เพื่อเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้เปิดหนังสือดูภาพและเล่าเรื่องจากภาพเอง ซึ่งสิ่งที่เด็กเล่าออกมา อาจมาจากจินตนาการของตัวเอง เนื้อเรื่องอาจไม่ได้ตรงตามหนังสือ แต่จะเน้นให้เด็กได้เห็นภาพและเชื่อมโยงออกมาเป็นคำพูด เพราะการอ่านและการพูดนั้นไม่มีถูกหรือผิด แต่ผู้ปกครองและคุณครูผู้ดูแลจะต้องคอยสนับสนุนให้เด็กกล้าใช้ภาษา และหากคำไหนพูดไม่ชัด ผิดเพี้ยน ผู้ปกครองและคุณครูก็จะช่วยแนะนำให้เด็กพูดตามได้ชัดเจนแบบค่อยเป็นค่อยไป

๓. ทักษะการเขียน

เด็กจะได้วาดภาพตามจินตนาการหรือปฏิบัติตามคำสั่ง อาจทำเป็นงานเดี่ยวหรือทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม เช่น การช่วยกันวาดภาพแต่งนิทานและเขียนเล่าเรื่องลงในภาพ อาจจะมีการสะกดคำง่าย ๆ ซึ่งไม่ใช่การท่องจำแต่จะเป็น การสอนในรูปประโยคที่ทำให้เด็กเชื่อมโยงไปสู่การฟัง การพูด และการอ่าน เช่น สอนคำว่า ข้าว จะไม่สอนแค่ ขอ สรรอา วอ ขาว ไมโท ข้าว แต่จะสอนว่าข้าวหมายถึงอะไร และยกตัวอย่างประโยคให้เด็กเข้าใจ เช่น ข้าวคือเมล็ดสีขาวเล็ก ๆ เป็นอาหารที่เด็ก ๆ รับประทานและมีประโยชน์ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่คำอื่น รวมถึงทำให้เด็กสร้างประโยคขึ้นเองได้ และจะค่อย ๆ เรียนรู้ความหมายและพัฒนาไปอย่างต่อเนื่องได้เองในที่สุด

แนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติภายในโรงเรียน

โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนภาษาธรรมชาตินั้น โดยส่วนมากจะจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เด็กได้คุ้นเคยกับการใช้ภาษา โดยไม่บังคับหรือสอนให้ท่องจำ แต่จะส่งเสริมให้เด็กกล้าใช้ภาษาได้ด้วยตัวเอง ซึ่งภายในชั้นเรียนจะจัดให้มีมุมที่มีการส่งเสริมเรื่องภาษาอย่างชัดเจน เช่น มุมอ่าน มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ ในทุก ๆ มุมจะติดป้ายหรือสัญลักษณ์ มีทั้งภาพและตัวอักษรที่มีความหมายในการสื่อสารกับเด็ก ในการเรียนรู้เด็ก ๆ จะมีโอกาสและมีเวลาในการตัดสินใจที่จะเลือกกิจกรรมที่อยากปฏิบัติด้วยตัวเอง เพราะคุณครูจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการเรียนรู้ให้กับเด็ก เช่น การจัดเตรียมมุมต่าง ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกภาษาอย่างรอบด้าน

ในมุมศิลปะครูก็จะจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับศิลปะวางไว้ที่มุม แต่ในมุมนั้นจะมีป้ายหรือสัญลักษณ์ที่ส่งเสริมในการฝึกใช้ภาษา ตัวอย่างเช่น ที่มุมจะมีป้ายคำว่า มุมศิลปะ = Art บนโต๊ะมีอุปกรณ์ศิลปะ เช่น ตะกร้าใส่ดินสอ ก็จะติดป้ายที่ข้างตะกร้าจะมีคำว่า Basket = ตะกร้า, Pencil = ดินสอ, Colors Crayon = สีเทียน, Paintbrush = พู่กัน, Table = โต๊ะ เป็นต้น การติดป้ายคำศัพท์ตามมุมต่าง ๆ จะยิ่งช่วยสนับสนุนการใช้ภาษา เพราะเด็กจะเกิดความคุ้นเคยกับตัวหนังสือและได้รับประสบการณ์ทางภาษาที่มีอยู่จริง

๔.การสอนแบบวอลดอร์ฟ (Waldorf Education)

เป็นแนวการศึกษาที่บูรณาการวิชาการไปกับกิจกรรมต่างๆ โดยมีครูคอยดูแลและอำนวยความสะดวก เน้นการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เน้นความงามของธรรมชาติทั้งในกลางแจ้งและในห้องเรียน โดยเชื่อว่าช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี เพื่อพัฒนาให้เด็กเป็นมนุษย์ที่มีบุคลิกภาพที่สมดุลกลมกลืนไปกับโลกและสิ่งแวดล้อม และได้ใช้พลังงานทุกด้านอย่างพอเหมาะ

การสอนวอลดอร์ฟ เป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหวตามมนุษย์ปรัชญา เพื่อพัฒนามนุษย์ให้ได้ถึงส่วนลึกที่สุดของจิตใจ เป้าหมายของการศึกษาวอลดอร์ฟคือ ช่วยให้นักเรียนบรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนมีและสามารถกำหนดความมุ่งหมายและแนวทางแก่ชีวิตของตนได้อย่างอิสระตามกำลังความสามารถของตัวเอง

การศึกษาแนววอลดอร์ฟนี้จึงเน้นเรื่องของการเชื่อมโยงมนุษย์กับจักรวาล โดยมีมุมมองว่า เด็กควรได้เล่นอย่างอิสระ ชีวิตเรียบง่ายกลมกลืนกับธรรมชาติ เน้นการสอนให้รู้จักจุดยืนที่สมดุลของตนในการใช้ชีวิตอยู่บนโลก โดยผ่านกิจกรรม ๓ อย่างคือ กิจกรรมทางกาย ผ่านอารมณ์ความรู้สึก และผ่านการคิด เน้นการให้เด็กได้ใช้พลังทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นสติปัญญา ด้านศิลปะ และด้านการปฏิบัติอย่างพอเหมาะ

แนวการสอนวอลดอร์ฟจะสอนตามพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะวัย ๐-๗ ปีเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางกายมาก จึงเน้นไปที่การเล่นเพื่อพัฒนาอวัยวะส่วนต่างๆ เด็กจะได้เป็นผู้ลงมือกระทำ ได้แสดงออกเพื่อฝึกการคิดและจินตนาการทั้งในวิชาทางด้านศิลปะ ดนตรี การวาดเขียน และในงานภาคปฏิบัติอื่นๆ

สิ่งที่การเรียนแนววอลดอร์ฟเน้นมากคือ "จินตนาการของเด็กคือการเรียนรู้" วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้จะต้องเป็นธรรมชาติ เช่น ถ้าวาดรูป สีที่ใช้ก็จะมีแค่สีปฐมภูมิ คือ สีแดง สีนํ้าเงิน สีเหลือง เท่านั้น แนวคิดนี้จะทำให้เด็กมีจิตใจอ่อนโยน มองเห็นว่าโลก สิ่งแวดล้อม และสรรพสิ่งเป็นสิ่งที่เดียวกันต้องช่วยกันรักษา ซึ่งส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์เป็น

กิจกรรมที่มุ่งเน้นในการสอนแบบวอลดอร์ฟ

เน้นไปที่การเรียนรู้แบบธรรมชาติ ไม่มีห้องเรียน ไม่มีกระดานดำ แต่จะมีมุมต่างๆ ให้เด็กได้เรียนรู้ได้เป็นอิสระที่จะคิดและสร้างสรรค์ หรือหากเด็ก ๆ ต้องการเล่นตุ๊กตา เล่นรถ ในห้องก็จะมีข้าวของที่ทำจากธรรมชาติให้ประดิษฐ์ดัดแปลงเล่นกัน เช่น ผ้าหลากสี ท่อนไม้ เปลือกไม้ ลูกสน เป็นต้น ทุกอย่างจะถูกกำหนดให้เป็นได้สารพัดตามแต่ใจเด็ก ๆ จะคิดฝันให้ออกมาเป็นอะไร หรือกำลังเล่นอะไร เช่น การวาดรูปด้วยสีน้ำ ปั้นดินเหนียว ปลูกผัก ปลูกต้นไม้ ทำอาหาร งานฝีมือ ล้างจาน เป็นต้น

บทบาทครู

ครูผู้ดูแลต้องใส่ใจในรายละเอียด เพราะกิจกรรมแต่ละตัว เด็กอาจมีวิธีการของเขาเอง ครูไม่สามารถปิดกั้นว่าเขาต้องทำตาม ซึ่งหากทำได้แบบนี้จะส่งผลให้เด็กได้รู้จักคิดพลิกแพลง ยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ทั้งในเชิงความคิด และวิธีการมองปัญหา

บทบาทผู้เรียน

เด็ก ๆ มักจะได้ลงมือทำกิจกรรมมากที่สุดเพราะเป็นวิธีเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ดีกว่าที่ครูจะมาพูดปากเปล่า เมื่อลงมือปฏิบัติแล้วจึงค่อยมาสรุปเป็นแนวคิด เช่น ให้ลงมือทำขนมปังเอง เด็กทุกคนจะเห็นกระบวนการตั้งแต่แรก ที่มาที่ไปว่าแบ่งมาจากไหน เริ่มจากข้าวเปลือก ได้สีเมล็ดข้าวเองด้วยเครื่องสีข้าว ได้โม้ข้าวด้วยเครื่องมือ พอเป็นแป้งแล้วก็นำไปนวด นำไปอบเป็นขนมปัง แต่ละขั้นตอนสะท้อนให้เห็นความละเอียดอ่อนของจิตใจมากกว่าที่จะใช้วิธีพูดสอน การได้ทำทุกอย่างด้วยตัวเอง จะเป็นการสร้างความอดทนและปลูกฝังให้เด็กสำนึกในบุญคุณต่อสิ่งที่ได้รับจากธรรมชาติและมนุษย์ แทนที่จะบริโภคอย่างฉาบฉวย ก็จะเห็นคุณค่าของการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ

๕. การสอนแบบเล่นปนเรียน (Play Way Method)

การสอนแบบเล่นปนเรียนเป็นวิธีสอนแบบหนึ่งที่ครูสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในวิชาต่างๆ ได้ตามต้องการ Spodek (๑๙๘๕: ๑๘๑) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการเล่นไว้ ๔ ทฤษฎี คือ

๑. ทฤษฎีการระบายพลังงาน (Surplus energy theory) หลักการของทฤษฎีนี้บอกว่า ปริมาณพลังงานที่มีนั้น ร่างกายได้ใช้ไปกับการทำงาน ส่วนการเล่นจะเกิดขึ้นในเวลาที่มีพลังงานมากเกินไปเกินความต้องการ

๒. ทฤษฎีการพักผ่อน (Relaxation theory) หลักการนี้เชื่อว่า การเล่นเป็นการทำให้พลังงานที่ใช้ไปคืนกลับมา หลังการทำงานที่เหน็ดเหนื่อย ร่างกายต้องการกิจกรรมที่ผ่อนคลาย คือการเล่น

๓. ทฤษฎีการเตรียมออกกำลัง (Pre – exercise theory) การเล่นเป็นพฤติกรรมสัญชาตญาณ เป็นการสร้างกิจกรรมในอนาคต การเล่นเป็นการนึกคิดเตรียมบทบาทในการทำงานในอนาคต

๔. ทฤษฎีการสรุป (Recapitulation theory) การเล่นเป็นการรื้อฟื้นทบทวนย้อน ทำกิจกรรมที่ผ่านมามีชีวิต

การเล่น เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้วิธีหนึ่ง หากครูเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนและรู้จักสอดแทรกกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการเล่นที่ผู้เรียนชอบ ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในขณะเดียวกันก็มีความเพลิดเพลินและมีความสุขกับการที่ได้เล่น

บทบาทครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเล่นปนเรียน

การใช้เทคนิคการสอนแบบเล่นปนเรียน ครูควรดำเนินการในขั้นตอนสำคัญๆ ดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

เริ่มเข้าสู่บทเรียนด้วยเรื่องสนุก ๆ ทั่วๆ ไป ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนรู้ต่อไป หรือทบทวนความรู้เดิมที่ได้เรียนไปแล้วในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังจะได้เรียน

ขั้นการเรียนการสอน

๑. เข้าสู่บทเรียนด้วยเนื้อหาตามแบบแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่นในลักษณะที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในแผนการสอน
๒. สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนว่ามีโอกาสได้ทำกิจกรรมครบทุกคน
๓. ตรวจสอบผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรมการเล่นที่กำหนดไว้
๔. ขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรอนุญาตให้ผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็กิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมเดี่ยว โดยครูคอยดูแลไม่ให้รบกวนผู้อื่น

ขั้นสรุป

บทบาทของการสรุปควรเป็นของผู้เรียน โดยครูเป็นผู้ตั้งคำถามหรือให้ผู้เรียนสรุปจากผลการทำกิจกรรมตั้งแต่ต้นชั่วโมงจนจบโดยถามเรียงลำดับจากกิจกรรมแรกจนถึงกิจกรรมสุดท้าย แล้วให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปผลการเรียนรู้ของชั่วโมงนั้นโดยภาพรวมอีกครั้ง ซึ่งคำถามที่ใช้อาจถามว่า “จากที่เราได้เล่นเกม นักเรียนคิดว่า เป็นอย่างไร” เป็นต้น

ทศนา แคมมณี (๒๕๓๒) ได้อธิบายถึงการเล่นแบบต่างๆที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ดังนี้ ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

๑. การเล่นเกมสำรวจตรวจสอบ (Exploration play) การเล่นเกมที่ส่งเสริมการรับรู้และประสบการณ์ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความสนใจ สงสัยและความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็นที่มีในตัวเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้ข้อมูลเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับสิ่งสำรวจโดยทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการ ด้านการคิดรวบยอด และจะเป็นพื้นฐานการนำไปสู่การค้นพบการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาที่ไม่เคยเรียนรู้หรือไม่ประสบการณ์มาก่อน

๒. การเล่นเกมทดสอบ (Testing play) การเล่นเกมที่ส่งเสริมพัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผลการที่เด็กได้สำรวจและทดลองเพื่อทดสอบ ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่สำคัญมาก เด็กที่สำรวจสิ่งของต่างๆ มักจะมีการทดสอบคุณสมบัติของสิ่งนั้นๆ เช่น เด็กกดปุ่ม พัดลม ปิด เปิด และนั่งดูใบพัดหมุน เป็นต้น

๓. การเล่นเกมออกกำลังกาย (Physical play) การเล่นเกมที่ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ เป็นการเล่นในลักษณะการออกกำลังกายช่วยพัฒนากล้ามเนื้อทั้งเล็กและใหญ่ ทั้งยังช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อต่างๆ ให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งแม้ว่า Physical play จะมีบทบาทที่ชัดเจนในการพัฒนาทางกาย แต่ก็มีส่วนสัมพันธ์ในการพัฒนาทางสติปัญญาด้วย เพราะความ

พร้อมทางกายเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้พัฒนาการทางสติปัญญาด้วยความพร้อมทางกายเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นไปอย่างเหมาะสม

๔. การเล่นเกมและการเล่นเลียนแบบ (Dramatic play and initiation) การเล่นเกมที่ส่งเสริมการใช้ความคิดและจินตนาการ เป็นการกระตุ้นให้เด็กใช้ความคิดและจินตนาการของตนฝึกการคิดคำนึง การสร้างมโนภาพ ซึ่งจะทำให้เด็กเข้าใจนามธรรมมากขึ้น รวมทั้งรู้จักปรับตัว เข้ากับผู้อื่นได้

๕. การเล่นเกมสร้าง (Construction play) เป็นการเล่นที่เด็กจะนำข้อมูลความรู้ที่ตนคิดต่างๆ จากประสบการณ์มาสัมพันธ์กันในรูปแบบใหม่ อันก่อให้เกิดความคิดและประสบการณ์ใหม่ในด้านสร้างสรรค์ เพื่อให้การเล่นประสบความสำเร็จ การเล่นเกมลักษณะนี้มีค่อนข้างมากในชนบท วัสดุอุปกรณ์ในการเล่นมักทำจากวัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น การเล่นเกมร้อยดอกไม้ และนำไปเล่นสมมติซื้อขายดอกไม้

๖. การเล่นเกมสัมผัสกระทำ (Manipulative play) เป็นการเล่นที่ส่งเสริมการสังเกตการณ์คิด จำแนก การคิดเปรียบเทียบและการคิดหาความสัมพันธ์ เช่น การนำภาพมาต่อให้เป็นรูปภาพ เป็นต้น

๗. การเล่นเกมที่ส่งเสริมทักษะทางภาษาและความจำ (Verbal play) ทักษะทางภาษาเป็นดัชนีบ่งชี้พัฒนาการทางสติปัญญาอย่างหนึ่งของเด็ก การเล่นเกมช่วยฝึกทักษะการฟัง ทำให้เด็กสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ง่าย การเล่นเกมช่วยฝึกทักษะการพูด ทำให้เด็กสามารถสื่อความคิดต่างๆ ของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เช่น การเล่นเกมร้องเพลงและการทำท่าประกอบจังหวะ การเล่นเกมเล่าเรื่อง การเล่นเกมท่องคำคล้องจอง และทำท่าประกอบเป็นต้น

๘. การเล่นเกม (Games) เป็นการเล่นที่ส่งเสริมการคิดการตัดสินใจ เกมบางอย่างเด็กต้องอาศัยการออกกำลังกาย การเล่นเกมนี้มีส่วนช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็ก ในการเล่นเกมเด็กต้องจดจำกติกา ข้อตกลง ต้องตัดสินใจและใช้ไหวพริบ นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาด้านร่างกาย สังคม และสติปัญญา

๖.การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (PROJECT-BASED LEARNING)

การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อสร้างความสนใจที่เกิดจากตัวนักเรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟังและการสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ โดยนักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงานและได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม

การทำโครงการไม่สามารถทดแทนหลักสูตรทั้งหมดได้ สำหรับเด็กปฐมวัยถือเป็นส่วนที่เสริมเพิ่มเติมให้สมบูรณ์อย่างไม่เป็นทางการเพียงส่วนหนึ่งของหลักสูตรเท่านั้น งานโครงการจะไม่แยกเป็นรายวิชา เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ แต่จะบูรณาการทุกวิชาเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยต้องการครูเป็นผู้ชี้แนะ และเป็นที่ปรึกษาในการทำโครงการ ส่วนเวลาที่ใช้ในการทำงานแต่ละโครงการนั้นอาจใช้เวลาหลายวัน หลายสัปดาห์ หรือหนึ่งสัปดาห์ขึ้นอยู่กับหัวเรื่อง อายุ และความสนใจของเด็ก (Katz, ๑๙๙๔)

กระบวนการ

โครงการถือเป็นตัวอย่างที่ดีของการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความหมายเหมาะกับพัฒนาการเด็ก เป็นการศึกษาอย่างลึกในช่วงเวลาที่ขยายได้ตามความสนใจของเด็กแต่ละคน แต่ละกลุ่มย่อย หรือแต่ละชั้นและตามแต่หัวเรื่องที่ต้องการศึกษา ในหนังสือ Project Approach "A Practical Guide for Teachers" ของ Sylvia C. Chard (๑๙๙๒, ๑๙๙๔) ได้กล่าวถึงลักษณะโครงสร้างของการปฏิบัติโครงการไว้ ๕ ข้อ คือ

๑. การอภิปรายกลุ่ม ในงานโครงการครูสามารถแนะนำการเรียนรู้ให้เด็ก และช่วยให้เด็กแต่ละคนมีโอกาสดูแลเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ตนทำกับเพื่อน

การพบปะสนทนากันในกลุ่มย่อย หรือกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น ทำให้เด็กมีโอกาสที่จะอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน

๒. การศึกษานอกสถานที่ สำหรับเด็กปฐมวัยไม่จำเป็นต้องเสียเงินเป็นจำนวนมาก เพื่อพาเด็กไปยังสถานที่ไกลๆ ประสบการณ์ในระยะแรกครูอาจพาไปทัศนศึกษานอกห้องเรียน เรียนรู้สิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่อยู่รอบบริเวณโรงเรียน เช่น ร้านค้า ถนนหนทาง ป้ายสัญญาณ งานบริการต่างๆ ฯลฯ จะช่วยให้เด็กเข้าใจโลกที่แวดล้อม มีโอกาสพบกับบุคคลที่มีความรู้เชี่ยวชาญในหัวเรื่องที่เด็กสนใจ ซึ่งถือเป็นประสบการณ์เรียนรู้ขั้นแรกของงานศึกษาค้นคว้า

๓. การนำเสนอประสบการณ์เดิม เด็กสามารถที่จะทบทวนประสบการณ์เดิมในหัวเรื่องที่ตนสนใจ มีการอภิปราย แสดงความคิดเห็นในประสบการณ์ที่เหมือนหรือแตกต่างกับเพื่อน รวมทั้งแสดงคำถามที่ต้องการสืบค้นในหัวเรื่องนั้นๆ นอกจากนี้เด็กแต่ละคนสามารถที่จะเสนอประสบการณ์ที่ตนมีให้เพื่อนในชั้นได้ด้วยวิธีการอันหลากหลายเสมือนเป็นการพัฒนาทักษะเบื้องต้น ไม่ว่าจะเป็นการเขียนภาพ การเขียน การใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ การเล่นเกมบทบาทสมมติ และการก่อสร้างแบบต่างๆ

๔. การสืบค้น งานโครงการเปิดกว้างให้ใช้แหล่งค้นคว้าข้อมูลอย่างหลากหลายตามหัวเรื่องที่สนใจ เด็กสามารถสัมภาษณ์พ่อแม่ ผู้ปกครองของตนเอง บุคคลในครอบครัว เพื่อนนอกโรงเรียน สามารถหาคำตอบของตนด้วยการศึกษานอกสถานที่ สัมภาษณ์วิทยากรท้องถิ่นที่มีความรอบรู้ในหัวเรื่อง อาจสำรวจวิเคราะห์วัตถุสิ่งของด้วยตนเอง เขียนโครงร่าง หรือใช้แว่นขยายส่องดูวัตถุต่างๆ หรืออาจใช้หนังสือในชั้นเรียนหรือในห้องสมุดทำการค้นคว้า

๕. การจัดแสดง การจัดแสดงทำได้หลายรูปแบบ อาจใช้ฝาผนังหรือป้ายจัดแสดงงานของเด็ก เป็นการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นแก่เพื่อนในชั้น ครูสามารถให้เด็กในชั้นได้รับทราบความก้าวหน้าในการสืบค้นโดยจัดให้มีการอภิปราย หรือการจัดแสดง ทั้งจะเป็นโอกาสให้เด็กและครูได้เล่าเรื่องงานโครงการที่ทำแก่ผู้มาเยี่ยมเยียนโรงเรียนอีกด้วย

๗. การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกคนเข้าใจพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก สามารถสร้างหลักสูตรที่เชื่อมต่อกับระดับการศึกษาและจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กทุกคนสามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัย บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้ความสนใจต่อการช่วยลดช่องว่างของความไม่เข้าใจในการจัดการศึกษาทั้งสองระดับ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ตัวเด็ก ผู้สอน ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ทั้งระบบ ผู้สอนทั้งระดับปฐมวัยกับผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ต้องสร้างความเข้าใจร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนระดับปฐมวัยและ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายหลักสูตรที่กำหนดไว้

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับปฐมวัยและชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทักษะทางพื้นฐานทางภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ดังนี้

๑.๑.๑ ด้านทักษะพื้นฐานทางภาษา ตัวอย่างการวิเคราะห์การเชื่อมโยง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑
มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๑ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ สภาพที่พึงประสงค์ ๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง ๙.๑.๒ เล่าเป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่อง ๙.๒ อ่าน เขียนภาพเป็นสัญลักษณ์ได้ ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๒ อ่าน เขียน ภาพและสัญลักษณ์ได้ สภาพที่พึงประสงค์ ๙.๒.๑ อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ ด้วยการชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ ๙.๒.๒ เขียนชื่อของตัวเองตามแบบเขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ ๑ การอ่าน มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัดชั้นปี ป.๑ ๑. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองและข้อความสั้นๆ ๒. บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ๓. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ๔. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน ๕. คัดคะแนนจากเรื่องที่อ่าน ๖. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอ และนำเสนอเรื่องที่อ่าน ๗. บอกความหมายของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน ๘. มีมารยาทในการอ่าน สาระที่ ๒ การเขียน มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนสื่อสารเขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงาน ข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดชั้นปี ป.๑ ๑. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด ๒. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่ายๆ ๓. มีมารยาทในการเขียน สาระที่ ๓ การฟัง การดูและการพูด มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ตัวชี้วัดชั้นปี ป.๑

	๑. ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆและปฏิบัติตาม ๒. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง ๓. พุดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังดู ๔. พุดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ ๕. มีมารยาทในการฟังการดูและการพูด
--	--

๑.๑.๒ ด้านทักษะคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างการวิเคราะห์การเชื่อมโยง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (สำหรับเด็กอายุ ๓-๖)	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๐)	
	กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์	กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด สภาพที่พึงประสงค์ ๑๐.๑.๑ บอกลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงหรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆจากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส ๑๐.๑.๒ จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างและความเหมือนของสิ่งต่างๆโดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบ ๒ ลักษณะขึ้นไป ๑๐.๑.๓ จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆโดยใช้ตั้งแต่ ๒ ลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์ ๑๐.๑.๔ เรียงลำดับสิ่งของและเหตุการณ์อย่างน้อย ๕ ลำดับ ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล สภาพที่พึงประสงค์ ๑๐.๒.๑ อธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ สภาพที่พึงประสงค์ ๑๐.๓.๑ ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆและยอมรับผลที่เกิดขึ้น	สาระที่ ๑ จำนวนและพีชคณิต มาตรฐาน ค ๒.๒ ป.๑/๑ จำแนกรูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม วงกลม วงรี ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก และกรวย มาตรฐาน ค ๑.๑ ป.๑/๓ เรียงลำดับจำนวนนับไม่เกิน ๑๐๐ และ ๐ ตั้งแต่ ๓ ถึง ๕ จำนวน	สาระที่ ๑ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ มาตรฐาน ว ๑.๑ ตัวชี้วัดชั้นปี ป.๑/๑ ระบุชื่อพืชและสัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณต่างๆ ที่ได้จากการสำรวจ ป.๑/๒ บอกสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในบริเวณที่พืชและสัตว์อาศัยอยู่ในบริเวณที่สำรวจ มาตรฐาน ว ๒.๑ ป.๑/๒ ระบุชนิดของวัสดุ และจัดกลุ่มวัสดุตามสมบัติที่สังเกตได้ มาตรฐาน ว ๓.๑ ป.๑/๒ อธิบายสาเหตุที่มองไม่เห็นดาวส่วนใหญ่ในเวลากลางวันจากหลักฐานเชิงประจักษ์ มาตรฐาน ว ๘.๒ ป.๑/๑ แก้ปัญหาอย่างง่ายโดยใช้การลองผิดลองถูก การเปรียบเทียบ ป.๑/๒ แสดงลำดับขั้นตอนการทำงานหรือการแก้ปัญหาอย่างง่ายโดยใช้ภาพ สัญลักษณ์ หรือ ข้อความ

๑๐.๓.๒ ระบุปัญหา สร้างทางเลือกและ เลือกวิธีแก้ปัญหา		
--	--	--

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑
มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ๑๒.๑.๑ กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ ๑๒.๑.๒ ค้นหาคำตอบข้อสงสัยต่างๆโดยใช้วิธีการหลากหลายด้วยตัวเอง	กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ -แสดงความกระตือรือร้น สนใจที่จะเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาตามที่กำหนดให้หรือตามความสนใจมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น -ตระหนักถึงประโยชน์ของการใช้ความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทำโครงการหรือชิ้นงานที่กำหนดให้หรือตามความสนใจ

จากตารางการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) จะเห็นว่ามาตรฐาน ตัวชี้วัด และสภาพที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ ในด้านทักษะพื้นฐานทางภาษา การคิด การเรียนรู้ มฐ. ๙ – มฐ.๑๑ ทักษะพื้นฐาน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อการเตรียมความพร้อมในการเรียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังมี

๑. ทักษะการช่วยเหลือตัวเอง เด็กสามารถใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมได้ด้วยตนเอง แต่งกายได้เองเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จและช่วยทำความสะอาด ร้องขอให้ช่วยเมื่อจำเป็น

๒. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ เด็กสามารถวิ่งได้อย่างราบรื่น วิ่งก้าวกระโดดได้ กระโดดด้วยสองขา พื้นจากพื้น ถือจับ ขว้าง กระดอนลูกบอลได้ ปีนป่ายเครื่องเล่นสนามได้

๓. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เด็กสามารถใช้มือประสานสัมพันธ์กับตาและหยิบจับอุปกรณ์วาดภาพและเขียน วาดภาพคนมีแขน ขา และส่วนต่างๆของร่างกาย ตัดตามรอยเส้นและรูปต่างๆเขียนตามแบบอย่างได้

๔. ทักษะภาษาและการรู้หนังสือ เป็นทักษะกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิด และมีการพัฒนาต่อเนื่องไปตลอดทุกช่วงวัย เป็นทักษะจำเป็นที่เด็กสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ฟังและปฏิบัติตามคำชี้แจงง่ายๆฟังเรื่องราวและคำคล้องจองต่างๆอย่างสนใจ เข้าร่วมฟัง และสนทนาอภิปรายในเรื่องต่างๆผลัดกันพูดได้ตอบเล่าเรื่องและทบทวนเรื่องราวหรือประสบการณ์ต่างๆ ตามลำดับเหตุการณ์ เล่าเรื่องจากหนังสือภาพอย่างเป็นเหตุเป็นผล อ่านหรือจดจำคำบางคำที่มีความหมายต่อตนเอง เขียนชื่อของตัวเองได้ เขียน

คำที่มีความหมายต่อตนเอง โดยประดิษฐ์คำด้วยตนเอง(Invented spelling) มีความคิดรวบยอด ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและความหมายของภาษาเขียนที่ปรากฏตามสื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบต่างๆ (Concepts of prints)

๕. ทักษะการคิด เด็กสามารถแลกเปลี่ยนความคิดและให้เหตุผลได้ จัดจำภาพและวัตถุที่เหมือนและต่างกันโดยใช้คำใหม่ๆ ในการแสดงความคิด ความรู้สึก ถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังเปรียบเทียบจำนวนของวัตถุ ๒ กลุ่มโดยใช้คำ “มากกว่า” “น้อยกว่า” “เท่ากัน” อธิบายเหตุการณ์/เวลาตามลำดับอย่างถูกต้อง เชื่อมโยงเวลากับกิจวัตรประจำวัน

๖. ทักษะทางสังคมและอารมณ์ เช่น ปรับตัวตามสถานการณ์ ใช้คำพูดเพื่อแก้ไขข้อขัดแย้งนาน ๕-๑๐ นาที เพื่อฟังเรื่องราวหรือทำกิจกรรม ทำงานจนเสร็จ ร่วมมือกับคนอื่นและผลัดกันเล่นควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อกังวลหรือตื่นเต้น หยุดเล่นและทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการให้ทำได้ ภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ถ้าผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยเข้าใจความแตกต่างของการเรียนรู้ระหว่างเด็กปฐมวัยกับเด็กประถมศึกษาแล้ว ทุกฝ่ายจะสามารถร่วมกันพัฒนาทักษะที่จำเป็นความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม และหลีกเลี่ยงที่จะเน้นเฉพาะทักษะอ่านเขียนเรียนเลขและเรียนรู้แบบท่องจำให้กับเด็ก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการที่จำเป็นสำหรับความสำเร็จทางวิชาการของเด็กในอนาคตหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยจึงมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลทุกด้านมากกว่าการเน้นทักษะการอ่านเขียนเรียนเลข การปรับตัวของเด็กในช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นเรียนอนุบาล และประถมศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา และการช่วยเหลือที่เหมาะสมจากครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคคลากรที่เกี่ยวข้อง

การจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดประสบการณ์ในกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี สามารถนำมาจัดได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้สอนทราบว่าในแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร และที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการ ทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรม ดังนี้

๘.๓.๑ หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดกิจกรรมประจำวันจะต้องคำนึงถึง อายุ และความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงวัย ดังนี้

๘.๓.๑.๑. การกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

เด็กวัย ๓-๔ ปี มีความสนใจประมาณ ๘-๑๒ นาที

เด็กวัย ๔-๕ ปี มีความสนใจประมาณ ๑๒-๑๕ นาที

เด็กวัย ๕-๖ ปี มีความสนใจประมาณ ๑๕-๒๐ นาที

๘.๓.๑.๒. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า ๒๐ นาที

๘.๓.๑.๓. กิจกรรมที่ได้มีอิสระเลือกเล่นอย่างเสรี เพื่อช่วยให้เด็กเรียนรู้การเลือก การตัดสินใจ การคิดแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ ใช้เวลาประมาณ ๔๐-๖๐ นาที เช่น กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรม การเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

๘.๓.๑.๔. กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็น ผู้ริเริ่ม กิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับ กิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

๘.๓.๒ ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านดังต่อไปนี้

๘.๓.๒.๑ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว การยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่างๆ การประสานสัมพันธ์ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เล่นปีนป่ายอย่างอิสระ และเคลื่อนไหว ร่างกายตามจังหวะดนตรี

๘.๓.๒.๒ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาได้อย่างคล่องแคล่ว โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส ผูกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย การหยิบจับสิ่งของ และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ซ้อนส้อม สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว

๘.๓.๒.๓ การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมี ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

๘.๓.๒.๔ การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติ กิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

๘.๓.๒.๕ การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา การคิดรวบยอดและการคิดเชิงเหตุผลทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ สืบเสาะหาความรู้ สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็กศึกษานอกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และ ทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่

๘.๓.๒.๖ การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรม ทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกใน การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

๘.๓.๒.๗ การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำเล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดตารางกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงาน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน จึงขอเสนอแนะสัดส่วนเวลาในการพัฒนาเด็กแต่ละวัน ดังนี้

การพัฒนา	อายุ ๓-๔ ปี ชั่วโมง : วัน (ประมาณ)	อายุ ๔-๕ ปี ชั่วโมง : วัน (ประมาณ)	อายุ ๕-๖ ปี ชั่วโมง : วัน (ประมาณ)
๑. การพัฒนาทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน (รวมทั้งการช่วยตนเองในการแต่งกาย การ รับประทานอาหาร สุขอนามัยและการนอนพักผ่อน)	๓	๒ ๑/๒	๒ ๑/๔
๒. การเล่นตามมุมประสบการณ์/มุมเล่น	๑	๑	๑
๓. การคิดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	๑	๑	๑
๔. กิจกรรมด้านสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่น)	๑/๒	๓/๔	๑
๕. กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่	๓/๔	๓/๔	๓/๔
๖. กิจกรรมที่มีการวางแผนโดยผู้สอน	๓/๔	๑	๑
เวลาโดยประมาณ	๗	๗	๗

จากตารางกิจกรรมประจำวัน ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การจัดสัดส่วนของเวลาในแต่ละวันที่เสนอไว้สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้สอน และ สภาพการณ์ โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

๒. การจัดกิจกรรมประจำวันควรจัดเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวันของเด็ก โดยผู้สอนต้องให้ ความสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็กในการหยิบ จับ วัสดุต่างๆ เพื่อช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติ กิจกรรมประจำวันและถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เช่น เด็กอายุ ๓ ปีต้อง

ใช้เวลาในการทำกิจกรรมประจำวันมากและเมื่อเด็กอายุมากขึ้นเวลาที่ทำกิจกรรมประจำวันจะน้อยลงตามลำดับเนื่องจากเด็ก ช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น

๓. การจัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง มีการทรงตัวที่ดี มีการยืดหยุ่นและความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ ตามจังหวะการเคลื่อนไหวและการประสานสัมพันธ์กัน

๔. การจัดกิจกรรมการเล่นอิสระ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ในแต่ละวัน เด็กทุกวัยควรมีโอกาสเล่นอิสระกลางแจ้งอย่างน้อย ๑ ชั่วโมง : วัน

๕. การคิดและความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล มีความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

๖. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม เป็นกิจกรรมที่เด็กได้พัฒนาลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เด็กที่อายุน้อยยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น การใช้เวลา ในช่วงวัย ๓ ขวบจึงให้เวลาน้อยในการทำกิจกรรมกลุ่ม เนื่องจากเด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และจะเพิ่มเวลาเมื่อเด็กอายุมากขึ้น เพราะเด็กต้องการเวลาในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่นมากขึ้น

๗. กิจกรรมที่มีการวางแผนโดยครูผู้สอน ให้คิดรวบยอดโดยครูผู้สอน จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะหรือความคิดรวบยอดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่นผู้สอนต้องการให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับน้ำ ผู้สอนต้องวางแผนกิจกรรมล่วงหน้า เวลาที่ใช้ในแต่ละวันที่กำหนดไว้ ๓/๔ ชั่วโมง (๔๕ นาที) ทั้งนี้มีได้หมายความว่าให้ผู้สอนสอนต่อเนื่อง ๔๕ นาทีใน ๑ กิจกรรม ผู้สอนต้องพิจารณาว่า เด็กมีช่วงความสนใจสั้นตามพัฒนาการ จำเป็นต้องจัดแบ่งเวลาเป็นหลายช่วงและในหลากหลายกิจกรรม กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานกว่า ๒๐ นาที

แนวทางการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดกิจกรรมประจำวัน ครูสามารถนำไปปรับใช้ได้ หรือนำนวัตกรรมต่างๆมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยมีแนวทางในการจัดกิจกรรม และการใช้สื่อ ดังนี้

๑. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

การเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์อื่นๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว ซึ่งจังหวะและเครื่องดนตรีประกอบ ได้แก่ การปรบมือ การร้องเพลง การเคาะไม้ กริ้งกริ้ง รำมะนา กลอง กรับ เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาอวัยวะทุกส่วนให้มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีในการเคลื่อนไหว
๒. เพื่อฝึกทักษะภาษา ฝึกฟังคำสั่ง และข้อตกลง
๓. เพื่อฝึกให้เกิดทักษะในการฟังดนตรี หรือจังหวะต่าง ๆ
๔. เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและสุนทรีย์ภาพ
๕. เพื่อฝึกความจำและเสริมสร้างประสบการณ์
๖. เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
๗. เพื่อพัฒนาด้านสังคม การปรับตัวและความร่วมมือในกลุ่ม
๘. เพื่อให้โอกาสเด็กได้แสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๙. เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งร่างกายและจิตใจ

ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

๑. การเคลื่อนไหวร่างกาย
๒. การฟังสัญญาณและการปฏิบัติตามข้อตกลง
๓. การฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
๔. การฝึกจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
๕. ความมีระเบียบวินัย
๖. การเรียนรู้จังหวะ
๗. ความเพลิดเพลินสนุกสนาน
๘. การฝึกความจำ
๙. การแสดงออก
๑๐. เนื้อหาของหน่วยการสอน

รูปแบบการเคลื่อนไหว

๑. การเคลื่อนไหวพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่ต้องฝึกทุกครั้งก่อนที่จะเริ่มฝึกกิจกรรมอื่นๆต่อไป ลักษณะการจัดกิจกรรมมีจุดเน้นในเรื่องจังหวะและการเคลื่อนไหวหรือท่าทางอย่างอิสระ การเคลื่อนไหวตาม ธรรมชาติของเด็ก มี ๒ ประเภท ได้แก่

๑.๑ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ เช่น ประหม่อ ผงกศีรษะ ขยิบตา ชันเข่า ขยับมือและแขน มือและ นิ้วมือ เท้าและปลายเท้า

๑.๒ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ เช่น คลาน คืบ เดิน วิ่ง กระโดด ควบม้า ก้าวกระโดด เขย่ง ก้าวซิด

๒. การเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กับเนื้อหา เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายโดยเน้นการทบทวนเรื่องที่รับรู้จากกิจกรรมอื่นและนำมาสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เด็กสนใจได้แก่

๒.๑ การเคลื่อนไหวเลียนแบบ เป็นการเคลื่อนไหวเลียนแบบสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น การเลียนแบบ ท่าทางสัตว์ การเลียนแบบท่าทางคน การเลียนแบบเครื่องดนตรีกลไกและเครื่องเล่น และการเลียนแบบ ปรากฏการณ์ธรรมชาติ

๒.๒ การเคลื่อนไหวตามบทเพลง เป็นการเคลื่อนไหวหรือท่าทางประกอบเพลง เช่น

เพลงไก่ เพลงข้ามถนน เพลงสวัสดี

๒.๓ การทำท่าทางกายบริหารประกอบเพลงหรือคำคล้องจอง เป็นการเคลื่อนไหวแบบกายบริหาร อาจจะมีท่าทางไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงหรือคำคล้องจอง เช่น เพลงกำมือแบมือ เพลงออกกำลัง คำคล้องจองฝนตกพราพรา

๒.๔ การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเคลื่อนไหวที่ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ท่าทางขึ้นเอง หรืออาจใช้คำถามหรือคำสั่ง หรือใช้อุปกรณ์ประกอบ เช่น ห่วงหวาย แถบผ้า ริบบิ้น ถุงทราย

๒.๕ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามคำบรรยายที่ครูเล่า หรือเรื่องราว หรือนิทาน

๒.๖ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามคำสั่ง เป็นการเคลื่อนไหวหรือท่าทางตามคำสั่งของครู เช่น การจัดกลุ่มตามจำนวน การทำท่าทางตามคำสั่ง

๒.๗ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามข้อตกลง เป็นการเคลื่อนไหวหรือท่าทางตามข้อตกลงที่ได้ตกลงไว้ก่อนเริ่มกิจกรรม

๒.๘ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางเป็นผู้นำ ผู้ตาม เป็นการคิดท่าทางการเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์ของเด็กเองแล้วให้เพื่อนปฏิบัติตาม

จากขอบข่ายของการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะข้างต้น ผู้สอนควรตระหนักถึงลักษณะของการเคลื่อนไหวโดยการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายให้ประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ ด้วยการเคลื่อนไหวลักษณะ

ช้า เร็ว นุ่มนวล ท่าทางขึงขัง ร่าเริง มีความสุข หรือเศร้าโศก เสียใจ และเคลื่อนไหวในทิศทางที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กได้เคลื่อนไหวที่อิสระโดยใช้บริเวณที่อยู่รอบๆ ตัวเด็ก ได้แก่ การเคลื่อนไหวไปข้างหน้าและ ข้างหลัง ไปข้างซ้ายและข้างขวา เคลื่อนตัวขึ้นและลง หรือหมุนไปรอบตัว โดยให้มีระดับของการเคลื่อนไหวสูง กลาง และ ต่ำ ในบริเวณพื้นที่ที่เด็กต้องการเคลื่อนไหว

สื่อกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

๑. เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง กลอง กรับ แทมโบรีน

๒. อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ริบบิ้น แถบผ้า ห่วงพลาสติก

ธูลาฮูบ ถุงทราย

แนวการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

๑. เริ่มจากการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวพื้นฐาน เพื่อเป็นการเตรียม โดยการแตะสัมผัสส่วนต่างๆ ของร่างกาย สำรวจการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหว

๒. อธิบายหรือสร้างข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดสัญญาณ การใช้เครื่องให้จังหวะ และการกำหนด จังหวะ เช่น ข้อตกลงเกี่ยวกับสัญญาณและจังหวะ จะใช้เครื่องเคาะจังหวะเป็นการกำหนดจังหวะให้สม่ำเสมอ และชัดเจน อาจจะกำหนดดังนี้

๒.๑ ให้จังหวะ ๑ ครั้ง สม่่าเสมอ แสดงว่า ให้เด็กเดินหรือเคลื่อนไหวไปเรื่อยๆ ตามจังหวะ

๒.๒ ให้จังหวะ ๒ ครั้งติดกัน แสดงว่า ให้เด็กหยุดการเคลื่อนไหว โดยเด็กจะต้องหยุดนิ่งจริงๆ หากกำลังอยู่ในท่าใด ก็ต้องหยุดนิ่งในท่านั้น จะเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนท่าไม่ได้

๒.๓ ให้จังหวะเร็ว แสดงว่า ให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว หรือเคลื่อนที่เร็วขึ้นแต่ไม่ใช้การวิ่งและ

ส่ง เสียงดัง บางกิจกรรมอาจจะหมายถึงการเปลี่ยนตำแหน่ง การทำตามคำสั่ง หรือข้อตกลง

๓. ให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระตามความคิด หรือจินตนาการของตนเอง โดยใช้ส่วนต่างๆของร่างกายให้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันต้องคำนึงถึงองค์ประกอบพื้นฐานในการเคลื่อนไหว ได้แก่ การใช้ร่างกาย ตนเอง การใช้พื้นที่ การเคลื่อนไหวอย่างมีอิสระ มีระดับและทิศทาง

๔. ให้เด็กทดลองปฏิบัติและปฏิบัติเพื่อให้เด็กได้เคลื่อนไหวหลากหลายรูปแบบ

๕. หลังจากปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กได้พักผ่อนตามอัธยาศัย โดยให้เด็กนั่งกับพื้นห้อง ผู้สอนเปิดเพลงเบาๆ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเริ่มกิจกรรมจากการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ และมีวิธีการที่ไม่ยุ่งยากมากนัก เช่น ให้เด็กได้กระจายอยู่ภายในห้องหรือบริเวณที่ฝึก และให้เคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติของเด็ก

๒. ควรให้เด็กได้แสดงออกด้วยตนเองอย่างอิสระและเป็นไปตามความนึกคิดของเด็กเอง ครูไม่ควรชี้แนะ

๓. ควรเปิดโอกาสให้เด็กคิดหาวิธีเคลื่อนไหวทั้งที่ต้องเคลื่อนที่และไม่ต้องเคลื่อนที่เป็นรายบุคคล เป็นคู่ เป็นกลุ่ม ตามลำดับและกลุ่มไม่ควรเกิน ๕ - ๖ คน

๔. ควรใช้สิ่งของที่หาได้ง่าย เช่น ของเล่น กระดาษ หนังสือพิมพ์ เศษผ้า เชือก ท่อนไม้ ประกอบการ เคลื่อนไหวและการให้จังหวะ

๕. ควรกำหนดจังหวะสัญญาณนัดหมายในการเคลื่อนไหวต่าง ๆ หรือเปลี่ยนท่า หรือหยุดให้เด็กทราบ เมื่อทำกิจกรรมทุกครั้ง เช่น เมื่อให้จังหวะ ๑ จังหวะ ให้เด็กทำท่าทาง ๑ ท่าทาง ฯลฯ

๖. ควรสร้างบรรยากาศอย่างอิสระ ช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่น เพลิดเพลิน และรู้สึกสบายและสนุกสนาน

๗. ควรจัดให้มีรูปแบบของการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้เด็กสนใจมากขึ้น

๘. กรณีเด็กไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรม ครูไม่ควรใช้วิธีบังคับ ควรให้เวลาและโน้มน้าวให้เด็กสนใจเข้าร่วม กิจกรรมด้วยความสมัครใจ

๙. หลังจากเด็กได้ทำกิจกรรมแล้ว ต้องให้เด็กได้พักและผ่อนคลายอิริยาบถ โดยเปิดเพลงจังหวะช้าๆ เบาๆ

๑๐. การจัดกิจกรรมควรจัดตามตารางกิจวัตรประจำวัน และควรจัดให้เป็นที่น่าสนใจ เกิดความสนุกสนาน

๒. กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม

กิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการ เรียนรู้ มีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การสังเกต การคิดแก้ปัญหา การใช้เหตุผล โดยการฝึกปฏิบัติร่วมกัน และการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนรู้ สอดคล้องกับจุดประสงค์ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กเข้าใจเนื้อหาและเรื่องราวในหน่วยการจัดประสบการณ์
๒. เพื่อฝึกการใช้ภาษาในการฟัง พูด และการถ่ายทอดเรื่องราว
๓. เพื่อฝึกมารยาทในการฟัง การพูด
๔. เพื่อฝึกความมีระเบียบวินัย
๕. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ผ่านการสังเกต เปรียบเทียบ
๖. เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
๗. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง
๘. เพื่อฝึกให้กล้าแสดงความคิดเห็น ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
๙. เพื่อฝึกให้มีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน
๑๐. เพื่อฝึกลักษณะนิสัยให้มีคุณธรรม จริยธรรม

ขอบข่ายสาระของกิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม

สาระที่ควรเรียนรู้ สาระในส่วนนี้กำหนดเฉพาะหัวข้อไม่มีรายละเอียด ทั้งนี้เพื่อประสงค์จะให้ ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก อาจยืดหยุ่น เนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ผู้สอนสามารถนำสาระที่ควรเรียนรู้มา บูรณาการจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ถ่ายทอดการเรียนรู้ ทั้งนี้ได้ประสงค์ให้เด็กท่องจำเนื้อหา แต่ต้องการให้ เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระการเรียนรู้นั้นๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็กเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้สาระที่ควรเรียนรู้นี้ยังใช้เป็นแนวทางช่วยผู้สอนกำหนดรายละเอียดและความยากง่ายของเนื้อหาให้ เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก สาระที่ควรเรียนรู้ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล และสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก ดังนี้

๑. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่างๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การรักษาความปลอดภัยของตนเอง รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและ ครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จัก แสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้ อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดง มารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

๒. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย และการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

๓. ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และ ความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรง และพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษา

สาธารณสมบัติ

๔. สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการ สื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อม

สื่อกิจกรรมเสริมประสบการณ์ /กิจกรรมในวงกลม

๑. สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า
๒. สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ต้นไม้ ตุ๊กตาสัตว์
๓. สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ
๔. สื่อ เทคโนโลยี เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์ แม่เหล็ก แวนขยายเครื่องซิง กล้องถ่ายรูปดิจิทัล
๕. สื่อ แหล่งเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา เช่น แปลงเกษตร สวนผัก สมุนไพร ร้านค้า สวนสัตว์ แหล่งประกอบการในท้องถิ่น

แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม จัดได้หลายวิธี ได้แก่

๑. การสนทนาหรือการอภิปราย เป็นการพูดคุย ชักถามระหว่างเด็กกับครู หรือเด็กกับเด็ก เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาด้านการพูดและการฟัง โดยการกำหนดประเด็นในการสนทนาหรืออภิปราย เด็กจะได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ครูหรือผู้สอนเปิดโอกาสให้เด็กซักถาม โดยใช้คำถามกระตุ้นหรือเล่าประสบการณ์ที่แปลกใหม่ นำเสนอปัญหาที่ท้าทายความคิด การยกตัวอย่าง การใช้สื่อประกอบการสนทนาหรือการอภิปรายควรใช้สื่อของจริง ของจำลอง รูปภาพ หรือสถานการณ์จำลอง

๒. การเล่านิทาน และการอ่านนิทาน เป็นกิจกรรมที่ครูหรือผู้สอนเล่าหรืออ่านเรื่องราวจากนิทาน โดยการใช้น้ำเสียงประกอบการเล่าแตกต่างตามบุคลิกของตัวละคร ซึ่งครูหรือผู้สอนควรเลือกสาระของ นิทานให้เหมาะสมกับวัย สื่อที่ใช้อาจเป็นหนังสือนิทาน หนังสือภาพ แผ่นภาพ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หรือการแสดง ท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง โดยครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ เช่น ในนิทานเรื่องนี้มีตัวละครอะไรบ้าง เหตุการณ์ในนิทานเรื่องนี้เกิดที่ไหน เวลาใด หรือ ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทาน นิทานเรื่องนี้มีปัญหา อะไรบ้าง และเด็กๆชอบเหตุการณ์ใดในนิทานเรื่องนี้มากที่สุด

๓. การสาธิต เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้นๆ และเด็กได้อภิปรายและร่วมกันสรุปการเรียนรู้ การสาธิต ในบางครั้งอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครูหรือผู้สอน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เช่น การเพาะเมล็ดพืช การประกอบอาหาร การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา

๔. การทดลองปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง จากการลงมือปฏิบัติ ทดลอง การคิดแก้ปัญหา มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะคณิตศาสตร์ ทักษะภาษา ส่งเสริมให้เด็ก เกิดข้อสงสัย สืบค้นคำตอบด้วยตนเอง ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างง่าย สรุปผลการทดลอง อภิปรายผล การทดลอง และสรุปการเรียนรู้โดยกิจกรรมการทดลองวิทยาศาสตร์ง่าย ๆ เช่น การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ผัก การสังเกตการณ์ไหลของน้ำ

๕. การประกอบอาหาร เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทดลองโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ ลงมือทดสอบและปฏิบัติการด้วยตนเองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของผัก เนื้อสัตว์ ผลไม้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ต้ม นึ่ง ผัด ทอด หรือการรับประทานสด เด็กจะได้รับประสบการณ์จากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของอาหาร การรับรู้รสชาติและกลิ่นของอาหาร ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสและการทำงานร่วมกัน เช่นการทำอาหารจากไข่

๖. การเพาะปลูก เป็นกิจกรรมที่เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งเด็กจะได้ เรียนรู้การบูรณาการจะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์โดยทำความเข้าใจความต้องการของสิ่งมีชีวิตในโลก และ ช่วยให้เด็กเข้าใจความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัวโดยการสังเกต เปรียบเทียบ และ การคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบและเรียนรู้ด้วยตนเอง

๗. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่让孩子ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง นอกห้องเรียน จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา หรือ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ห้องสมุด สวนสมุนไพรวัด ไพรณีย์ พิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก โดยครูและเด็กร่วมกันวางแผน ศึกษาสิ่งที่ต้องการการเรียนรู้ การเดินทาง และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้จากการไปศึกษานอกสถานที่

๘. การเล่นบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมให้เด็กสมมติตนเองเป็นตัวละคร และแสดงบทบาทต่างๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทาน เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ความรู้สึกของเด็กในการแสดง เพื่อให้เด็กเข้าใจ เรื่องราว ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ๆ ควรใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติ เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะรูปคนและสัตว์รูปแบบต่างๆ เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ของจริงชนิดต่าง ๆ

๙. การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา จังหวะ และ การแสดงท่าทางให้สัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงหรือคำคล้องจอง ครูหรือผู้สอนควรเลือกให้เหมาะสมวัยของเด็ก

๑๐. การเล่นเกม เป็นกิจกรรมที่นำเกมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นกลุ่ม เกมที่นำมาเล่นไม่ควรเน้นการแข่งขัน

๑๑. การแสดงละคร เป็น กิจกรรมที่เด็กจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการลำดับเรื่องราว การเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวจากนิทาน การใช้ภาษาในการสื่อสารของตัวละคร เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจบุคลิกลักษณะของตัวละครที่เด็กสวมบทบาท สื่อที่ใช้ เช่น ชุดการแสดงที่สอดคล้องกับบทบาทที่ได้รับ บทสนทนาที่เด็กใช้ฝึกสนทนาประกอบการแสดง

๑๒. การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้แนวทางการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ครูหรือผู้สอนกำหนด เพื่อให้เด็กได้ฝึกการแก้ปัญหา เช่น น้ำท่วม โรคระบาด พบคนแปลกหน้า

ข้อเสนอแนะ

๑. การจัดกิจกรรมควรให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าและมีโอกาสดำเนินการด้วยตนเองให้มากที่สุด

๒. ผู้สอนควรยอมรับความคิดเห็นที่หลากหลายของเด็กและให้โอกาสเด็กได้ฝึกคิดแสดงความคิดเห็น ฝึกตั้งคำถาม

๓. การจัดกิจกรรมอาจเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติม เพื่อช่วยให้เด็กสนใจและสนุกสนานยิ่งขึ้น

๔. ในขณะที่เด็กทำกิจกรรม หรือหลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ผู้สอนควรใช้คำถามปลายเปิดที่ชวนให้เด็กคิดลึกเกี่ยวกับการใช้คำถามที่มีคำตอบ “ใช่” “ไม่ใช่” หรือมีคำตอบให้เด็กเลือกและผู้สอนควรใช้เวลาเด็กคิดคำตอบ

๕. ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรมสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความ สนใจของเด็กและความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น ๆ เช่น กิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ การประกอบอาหาร การปลูกพืช อาจใช้เวลานานกว่าที่กำหนดไว้

๖. ควรสรุปสิ่งต่างๆที่ได้เรียนรู้ให้เด็กเข้าใจ ซึ่งครูหรือผู้สอน อาจใช้คำถาม เพลง คำคล้องจอง เกมการเรียนรู้ แผนภูมิ แผนผังกราฟิก ฯลฯ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การรับรู้เกี่ยวกับความงาม และส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้กิจกรรม ศิลปะ หรือกิจกรรมอื่นที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยและสอดคล้องกับจุดประสงค์ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมือ และตาให้ประสานสัมพันธ์กัน
๒. เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ชื่นชมในสิ่งที่สวยงาม
๓. เพื่อส่งเสริมการปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
๔. เพื่อส่งเสริมการแสดงออกและความมั่นใจในตนเอง
๕. เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม
๖. เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษา
๗. เพื่อฝึกทักษะการสังเกต และการแก้ปัญหา
๘. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ

ขอบข่ายการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

๑. การวาดภาพและระบายสี เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน หรือสีไม้ การวาดภาพด้วยสีน้ำ
๒. การเล่นกับสีน้ำ เช่น การหยดสี การเทสี การเป่าสี ละเลงสีด้วยนิ้วมือ
๓. การพิมพ์ภาพ เช่น การพิมพ์ภาพด้วยพืช การพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่างๆ
๔. การปั้น เช่น การปั้นดินเหนียว การปั้นแป้งปั้น การปั้นดินน้ำมัน การปั้นแป้งขนมปัง
๕. การพับ ฉีก ตัด ปะ เช่น การพับใบตอง การฉีกกระดาษเส้น การตัดภาพต่างๆ
๖. การปะติดวัสดุ
๗. การประดิษฐ์ เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุ การร้อย การสาน

สื่อกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

๑. การวาดภาพและระบายสี

- ๑.๑ สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- ๑.๒ พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ ๑๒)
- ๑.๓ กระดาษ
- ๑.๔ เสื้อคลุม หรือผ้ากันเปื้อน

๒. การเล่นกับสี

- ๒.๑ การเป่าสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- ๒.๒ การหยดสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ
- ๒.๓ การพับสี มี กระดาษ สีน้ำ พู่กัน
- ๒.๔ การเทสี มี กระดาษ สีน้ำ
- ๒.๕ การละเลงสี มี กระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

๓. การพิมพ์ภาพ

- ๓.๑ แม่พิมพ์ต่าง ๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย
- ๓.๒ แม่พิมพ์จากวัสดุอื่น ๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทรายยาง
- ๓.๓ กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)

๔. การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโดว์ แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่างๆ ไม้ขนาดแบ่ง

๕. การพับ ฉีก ตัดปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆที่จะใช้พับ ฉีก ตัด ปะ กรรไกรขนาดเล็ก
ปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ

๖. การประดิษฐ์เศษวัสดุ เช่น เศษวัสดุต่าง ๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไหม
กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ

๗. การร้อย เช่น ลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย

๘. การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว

แนวการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

๑. เตรียมจัดโต๊ะและอุปกรณ์ให้พร้อม และเพียงพอในการทำกิจกรรม โดยจัดไว้หลายๆ
กิจกรรม และอย่างน้อย ๓-๕ กิจกรรม เพื่อให้เด็กมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมที่สนใจ

๒. ควรสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม เพื่อฝึกให้เด็กมีวินัยในการอยู่ร่วมกัน

๓. การจัดให้เด็กทำกิจกรรม ควรให้เด็กเลือกทำกิจกรรมอย่างมีระเบียบ และทยอยเข้าทำ
กิจกรรม โดยจัดโต๊ะละ ๕-๖ คน

๔. การเปลี่ยนและหมุนเวียนทำกิจกรรม ต้องสร้างข้อตกลงกับเด็กให้ชัดเจน เช่น หาก
กิจกรรมใด มีเพื่อนครบจำนวนที่กำหนดแล้ว ให้คอยจนกว่าจะมีที่ว่าง หรือให้ทำกิจกรรมอื่นก่อน

๕. กิจกรรมใดเป็นกิจกรรมใหม่ หรือการใช้วัสดุ อุปกรณ์ใหม่ ครูจะต้องอธิบายวิธีการทำ
วิธีการใช้ วิธีการทำความสะอาด และการเก็บของเข้าที่

๖. เมื่อทำงานเสร็จหรือหมดเวลา ควรเตือนให้เด็กเก็บวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เข้าที่
และช่วยกันดูแลห้องให้สะอาด

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรจัดการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ให้เด็กทำทุกวัน วันละ ๓-๕ กิจกรรม และให้ เด็กเลือกอย่างน้อย ๑-๒ กิจกรรมตามความสนใจ ควรเน้นกระบวนการทางศิลปะของเด็กและไม่เน้นให้เด็กทำเหมือนกันทั้งห้อง
๒. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ควรพยายามหาวัสดุท้องถิ่นมาใช้ก่อนเป็นอันดับแรก
๓. ก่อนให้เด็กทำกิจกรรม ต้องอธิบายวิธีใช้วัสดุที่ถูกต้องให้เด็กทราบพร้อมทั้งสาธิตให้ดูจนเข้าใจ เช่น การใช้พู่กันหรือกาบ จะต้องปาดพู่กันหรือกาบนั้นกับขอบภาชนะที่ใส่ เพื่อไม่ให้กาบหรือสีไหลลอะเทอะ
๔. ควรให้เด็กทำกิจกรรมอิสระ หรือเป็นกลุ่มย่อย เพื่อฝึกการวางแผน และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น
๕. ควรแสดงความสนใจ และชื่นชมผลงานของเด็กทุกคน และนำผลงานของเด็กทุกคนหมุนเวียนจัด แสดงที่ป้ายนิเทศ
๖. หากพบว่าเด็กคนใดสนใจทำกิจกรรมเดียวทุกครั้ง ควรชักชวนให้เด็กเปลี่ยนทำกิจกรรมอื่นบ้าง เพราะกิจกรรมสร้างสรรค์แต่ละประเภทพัฒนาเด็กแต่ละด้านแตกต่างกัน และเมื่อเด็กทำตามคำแนะนำได้ ควร ให้แรงเสริมทางบวกทุกครั้ง
๗. เมื่อเด็กทำงานเสร็จ ควรให้เล่าเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่ทำหรือภาพที่วาด โดยครูหรือผู้สอนบันทึกเรื่องราว ที่เด็กเล่า และวันที่ที่ทำ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและระดับพัฒนาการของเด็ก โดยเขียนด้วยตัวบรรจงและให้ เด็กเห็นลีลามือในการเขียนที่ถูกต้อง
๘. เก็บผลงานชิ้นที่แสดงความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลสังเกตพัฒนาการของเด็ก

๔. กิจกรรมการเล่นตามมุม

กิจกรรมการเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่น หรือมุมประสบการณ์ หรือกำหนดเป็นพื้นที่เล่นที่จัดไว้ในห้องเรียน ซึ่งพื้นที่หรือมุมต่างๆ เหล่านี้เด็กก็มีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตาม ความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย เด็กอาจจะเลือกทำกิจกรรมที่ครูจัด เสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส โดยจัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
๒. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นมีวินัยเชิงบวกรู้จักการรอคอย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้อภัย
๓. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสนปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และสิ่งแวดล้อม
๔. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา
๕. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน
๖. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสำรวจ การสังเกต และการทดลอง
๗. เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
๘. เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับวัย
๙. เพื่อส่งเสริมให้เด็กฝึกคิด วางแผน และตัดสินใจในการทำกิจกรรม
๑๐. เพื่อส่งเสริมให้มีทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

๑๑. เพื่อฝึกการทำงานร่วมกัน ความรับผิดชอบ และระเบียบวินัย

ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม

๑. เปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และเล่นตามมุมเล่นในช่วงเวลาเดียวกันอย่างอิสระ

๒. การจัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ ควรจัดอย่างน้อย ๓-๕ มุม ดังตัวอย่างมุมเล่นหรือ มุมประสบการณ์ ดังนี้

๒.๑ มุมบล็อก เป็นมุมที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับมิติสัมพันธ์ผ่านการสร้าง

๒.๒ มุมหนังสือ เป็นมุมที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา จากการฟัง การพูด การอ่าน การเล่าเรื่อง หรือการยืม – คืน หนังสือ

๒.๓ มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษา เป็นมุมที่เด็กได้เรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว ผ่านการเล่นทดลองอย่างง่าย

๒.๔ มุมเครื่องเล่นสัมผัส เป็นมุมที่เด็กจะได้ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การสร้างสรรค์ เช่น การร้อย การสาน การต่อเข้า การถอดออก ฯลฯ

๒.๕ มุมบทบาทสมมติ เป็นมุมที่เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของแต่ละอาชีพหรือแต่ละหน้าที่ที่เด็กๆเลียนแบบบทบาท

สื่อกิจกรรมการเล่นตามมุม

๑. มุมบทบาทสมมติ อาจจัดเป็นมุมเล่นต่างๆ เช่น

๑.๑ มุมบ้าน

๑) ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เตา กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีด พลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง

๒) เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา

๓) เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง หวี ตลับแป้ง กระຈกขนาดเห็นเต็มตัว

๔) เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้า ผู้ใหญ่ชายและหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช้แล้ว

๕) โทรศัพท์ เตาไรต์จำลอง ที่รีดผ้าจำลอง

๖) ภาพถ่ายและรายการอาหาร

๑.๒ มุมหมอ

๑) เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษาลูกป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุม หมอ

๒) อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

๓) เครื่องชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง

๑.๓ มุมร้านค้า

- ๑) กล้องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ใช้แล้ว
- ๒) ผลไม้จำลอง ผักจำลอง
- ๓) อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ
- ๔) ป้ายชื่อร้าน
- ๕) ป้ายชื่อผลไม้ ผักจำลอง

๒. มุมบล็อก

๒.๑ ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปทรงต่าง ๆ กัน เช่น บล็อกตัน บล็อกโต๊ะ จำนวน ตั้งแต่ ๔๐๐ ขึ้นขึ้นไป

๒.๒ ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้

๒.๓ ภาพถ่ายต่างๆ

๒.๔ ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตาม รูปทรง ขนาด

๓. มุมหนังสือ

๓.๑ หนังสือภาพนิทาน หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้นๆ พร้อมภาพ

๓.๒ ชั้นหรือที่วางหนังสือ

๓.๓ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื่อ พรม หมอน

๓.๔ สมุดเขียนยืมหนังสือกลับบ้าน

๓.๕ อุปกรณ์สำหรับการเขียน

๓.๖ อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเสียง แผ่นนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง

๔. มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา

๔.๑ วัสดุต่าง ๆ จากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่างๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่ ฯลฯ

๔.๒ เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แว่นขยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง

แนวการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม

๑. แนะนำมุมเล่นใหม่ เสนอแนะวิธีใช้ การเล่นของเล่นบางชนิด
๒. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการเล่น
๓. ครูเปิดโอกาสให้เด็กคิด วางแผน ตัดสินใจเลือกเล่นอย่างอิสระ เลือกทำกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความสนใจของเด็กแต่ละคน
๔. ขณะเด็กเล่น / ทำงาน ครูอาจชี้แนะ หรือมีส่วนร่วมในการเล่นกับเด็กได้
๕. เด็กต้องการความช่วยเหลือและคอยสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กพร้อมทั้งจดบันทึกพฤติกรรมที่น่าสนใจ
๖. เตือนให้เด็กทราบล่วงหน้าก่อนหมดเวลาเล่น ประมาณ ๓ - ๕ นาที
๗. ให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อยทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

๑. ขณะเด็กเล่น ครูต้องสังเกตความสนใจในการเล่นของเด็ก หากพบว่ามุด เด็กส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะเล่นควรเปลี่ยนหรือจัดสื่อในมุมเล่นใหม่ เช่น มุมบ้าน อาจดัดแปลงหรือเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนเป็น มุมร้านค้า มุมเสริมสวย มุมหมอ ฯลฯ
๒. หากมุดมีจำนวนเด็กในมุมมากเกินไปควรเปิดโอกาสให้เด็กเลือกเล่นมุมใหม่
๓. หากเด็กเลือกมุมเล่นมุมเดียวเป็นระยะเวลานาน ควรชักชวนให้เด็กเลือกมุมอื่นๆ ด้วย เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ด้วย
๔. การจัดสื่อหรือเครื่องเล่นในแต่ละมุม ควรมีการทำความสะอาด และสับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมเป็นระยะโดยคำนึงถึงลำดับขั้นการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

๕. กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง

กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อเคลื่อนไหว ร่างกายออกกำลัง และแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก โดยจัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ของอวัยวะต่าง ๆ
๒. เพื่อส่งเสริมให้มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพดี
๓. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด
๔. เพื่อปรับตัว เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
๕. เพื่อเรียนรู้การระมัดระวัง รักษาความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น
๖. เพื่อฝึกการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
๗. เพื่อส่งเสริมให้มีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมรอบตัว
๘. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การจำแนก

ขอบข่ายของกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง

ลักษณะกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งที่ครูควรจัดให้เด็กได้เล่น ได้แก่

๑. การเล่นเครื่องเล่นสนาม

เครื่องเล่นสนาม หมายถึง เครื่องเล่นที่เด็กอาจปีนป่าย หมุน ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น

- ๑.) เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย หรือตาข่ายสำหรับปีนเล่น
- ๒.) เครื่องเล่นสำหรับโยกหรือไกว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก ไม้กระดก
- ๓.) เครื่องเล่นสำหรับหมุน เช่น ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับหมุนเล่น
- ๔.) ราวโหนขนาดเล็กสำหรับเด็ก
- ๕.) ต้นไม้สำหรับเดินทรงตัว หรือไม้กระดานแผ่นเดียว
- ๖.) เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เช่น รถสามล้อ รถลากจูง

๒. การเล่นทราย

ทรายเป็นสิ่งที่เด็กๆ ชอบเล่น ทั้งทรายแห้ง ทรายเปียก นำมาก่อเป็นรูปต่างๆ ได้ และ

สามารถนำวัสดุอื่นมาประกอบการเล่นตกแต่งได้ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย พืชพรรณ ที่ตัดทลาย ปกติบ่อทรายจะอยู่กลางแจ้ง โดยอาจจัดให้อยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้หรือสร้างหลังคา ทำขอบกัน เพื่อมิให้ทรายกระจัดกระจาย บางโอกาสอาจพรมน้ำให้ชื้นเพื่อเด็กจะได้ก่อเล่น นอกจากนี้ควรมี วิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลื้อยลงไปทำความสกปรกในบ่อทรายได้

๓. การเล่นน้ำ

เด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจและคลายความเครียด ให้เด็กแล้วยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบปริมาณ อุปกรณ์ที่ใส่น้ำอาจเป็นถังที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะหรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนได้พอดี และควรมีผ้าพลาสติกกันเสื่อผ้าเปียกให้เด็กใช้คลุมระหว่างเล่น

๔. การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง

เป็นบ้านจำลองสำหรับให้เด็กเล่น จำลองแบบจากบ้านจริงๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุ ประเภผ้าใบ กระสอบป่าน ของจริงที่ไม่ใช้แล้ว เช่น หม้อ เตา ชาม อ่าง เตาไรต์ เครื่องครัว ตุ๊กตาสมมติ เป็นบุคคลในครอบครัว เสื้อผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช้แล้วสำหรับผลัดเปลี่ยน มีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริง ๆ บางครั้งอาจจัดเป็นร้านขายของ สถานที่ทำการต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเล่นสมมติตามจินตนาการของเด็กเอง

๕. การเล่นในมุมช่างไม้

เด็กต้องการออกแรงเคาะ ตอก กิจกรรมการเล่นในมุมช่างไม้จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง ช่วยฝึกการใช้มือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา นอกจากนี้ยังฝึกให้รักงาน และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

๖. การเล่นเกมการละเล่น

กิจกรรมการเล่นเกมการละเล่นที่จัดให้เด็กเล่น เช่น เกมการละเล่นของไทย เกมการละเล่นของท้องถิ่น เช่น มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร แม่จู้ โพงพาง ฯลฯ การละเล่นเหล่านี้ ต้องใช้บริเวณที่ กว้าง การเล่นอาจเล่นเป็นกลุ่มเล็ก/กลุ่มใหญ่ก็ได้ ก่อนเล่นครูอธิบายกติกาและสาธิตให้เด็กเข้าใจ ไม่ควรนำ เกมการละเล่นที่มีกติกายุ่งยากและเน้นการแข่งขันแพ้ชนะ มาจัดกิจกรรมให้กับเด็กวัยนี้ เพราะเด็กจะเกิด ความเครียดและสร้างความรู้สึที่ไม่ดีต่อตนเอง

สื่อกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง

๑. การเล่นเครื่องเล่นสนาม

เครื่องเล่นสนาม หมายถึง เครื่องเล่นที่เด็กอาจปีนป่าย หมุน ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆเช่น

- ๑.๑ เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย หรือตาข่ายสำหรับปีนเล่น
- ๑.๒ เครื่องเล่นสำหรับโยกหรือไกว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก ไม้กระดก
- ๑.๓ เครื่องเล่นสำหรับหมุน เช่น ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับหมุนเล่น
- ๑.๔ ราวโหนขนาดเล็กสำหรับเด็ก

๑.๕ ต้นไม้สำหรับเดินทรงตัว หรือไม้กระดานแผ่นเดียว

๑.๖ เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เช่น รถม้าล้อ รถลากจูง

๒. การเล่นทราย

ทรายเป็นสิ่งที่เด็กๆ ชอบเล่น ทั้งทรายแห้ง ทรายเปียก นำมาก่อเป็นรูปต่างๆ ได้และสามารถนำวัสดุอื่นมาประกอบการเล่นตกแต่งได้ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย ฟิมพ์ขนม ที่ตักทราย ปกติบ่อทรายจะอยู่กลางแจ้ง โดยอาจจัดให้อยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้หรือสร้างหลังคา ทำขอบกั้น เพื่อมิให้ทรายกระจัดกระจาย บางโอกาสอาจพรมน้ำให้ชื้นเพื่อเด็กจะได้ก่อเล่น นอกจากนี้ ควรมี วิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลื้อยลงไปทำความสกปรกในบ่อทรายได้

๓. การเล่นน้ำ

เด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจและคลายความเครียดให้ เด็กแล้วยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบปริมาตร อุปกรณ์ ที่ใส่น้ำอาจเป็นถังที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะหรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนได้พอดี และควร มีผ้าพลาสติกกันเสื่อผ้าเปียกให้เด็กใช้คลุมระหว่างเล่น

๔. การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง

เป็นบ้านจำลองสำหรับให้เด็กเล่น จำลองแบบจากบ้านจริงๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุประเภท ฝาใบ กระสอบป่าน ของจริงที่ไม่ใช้แล้ว เช่น หม้อ เตา ชาม อ่าง เตาไรต์ เครื่องครัว ตุ๊กตาสมมติ เป็นบุคคลใน ครอบครัว เสื้อผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช้แล้วสำหรับผลัดเปลี่ยน มีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริงๆ บางครั้งอาจจัดเป็นร้านขายของ สถานที่ทำการต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเล่นสมมติตามจินตนาการของเด็กเอง

๕. การเล่นในมุมช่างไม้

เด็กต้องการออกแรงเคาะ ตอก กิจกรรมการเล่นในมุมช่างไม้จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อ ให้แข็งแรง ช่วยฝึกการใช้มือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา นอกจากนี้ยังฝึกให้รักงานและส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

๖. การเล่นเกมการละเล่น

กิจกรรมการเล่นเกมการละเล่นที่จัดให้เด็กเล่น เช่น เกมการละเล่นของไทย เกมการละเล่น ของท้องถิ่น เช่น มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร แม่งู โพงพาง ฯลฯ การละเล่นเหล่านี้ ต้องใช้บริเวณที่กว้าง การเล่นอาจเล่นเป็นกลุ่มเล็ก/กลุ่มใหญ่ก็ได้ ก่อนเล่นครูอธิบายกติกาและสาธิตให้เด็กเข้าใจ ไม่ควรนำ เกมการละเล่นที่มีกติกายุ่งยากและเน้นการแข่งขันแพ้ชนะ มาจัดกิจกรรมให้กับเด็กวัยนี้ เพราะเด็กจะเกิดความเครียดและสร้างความรู้สึกละอายใจต่อตนเอง

แนวการจัดกิจกรรม

๑. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลง

๒. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเล่นให้พร้อม

๓. สาธิตการเล่นเครื่องเล่นสนามบางชนิด

๔. ให้เด็กเลือกเล่นอิสระตามความสนใจและให้เวลาเล่นนานพอควร

๕. ครูควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย (ไม่ควรจัดกิจกรรมพลศึกษา) เช่น การเล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบ้านตุ๊กตา เล่นในมุมช่างไม้ เล่นบล็อกกลวง เครื่องเล่นสนาม เกมการละเล่น เล่นอุปกรณ์กีฬา สำหรับเด็ก เล่นเครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เล่นของเล่นพื้นบ้าน (ดินกะลา ฯลฯ)

๖. ขณะเด็กเล่นครูต้องคอยดูแลความปลอดภัยและสังเกตพฤติกรรมการเล่น การอยู่ร่วมกัน กับเพื่อนของเด็กอย่างใกล้ชิด

๗. เมื่อหมดเวลาควรให้เด็กเก็บของใช้หรือของเล่นให้เรียบร้อย

๘. ให้เด็กทำความสะอาดร่างกายและดูแลเครื่องแต่งกายให้เรียบร้อยหลังเล่น

ข้อเสนอแนะ

๑. หมั่นตรวจตราเครื่องเล่นสนามและอุปกรณ์ประกอบให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยและใช้การ ได้ดีอยู่เสมอ

๒. ให้โอกาสเด็กเลือกเล่นกลางแจ้งอย่างอิสระทุกวัน อย่างน้อยวันละ ๓๐ นาที

๓. ขณะเด็กเล่นกลางแจ้ง ครูต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อระมัดระวังความ ปลอดภัยในการเล่น หากพบว่าเด็กแสดงอาการเหนื่อย อ่อนล้า ควรให้เด็กหยุดพัก

๔. ไม่ควรนำกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กระดับประถมศึกษามาใช้สอนกับเด็กระดับปฐมวัย เพราะยังไม่เหมาะสมกับวัย

๕. หลังจากเลิกกิจกรรมกลางแจ้ง ควรให้เด็กได้พักผ่อนหรือนั่งพัก ไม่ควรให้เด็ก รับประทานอาหารหรือดื่มนมทันที เพราะอาจทำให้เด็กอาเจียน เกิดอาการจุกแน่นได้

๖. เกมการศึกษา

เกมการศึกษา (Didactic games) เป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการ เรียนรู้ เป็นพื้นฐานการศึกษา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้ เด็กรู้จัก สังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์ เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมจะช่วยฝึกทักษะความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสำหรับเด็กวัย ๓-๖ ปี มีจุดประสงค์ ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อฝึกทักษะการสังเกต จำแนกและเปรียบเทียบ
๒. เพื่อฝึกการแยกประเภท การจัดหมวดหมู่
๓. เพื่อส่งเสริมการคิดหาเหตุผล และตัดสินใจแก้ปัญหา
๔. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้
๕. เพื่อส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
๖. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ประเภทของเกมการศึกษา

๑. เกมจับคู่ เช่น จับคู่ภาพเหมือน จับคู่ภาพกับเงา จับคู่ภาพกับโครงร่าง จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ใน ภาพหลัก จับคู่ภาพที่มีความสัมพันธ์กัน จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม จับคู่ภาพที่สมมาตร จับคู่ ภาพแบบอนุกรม ฯลฯ

๒. เกมต่อภาพให้สมบูรณ์ (Jigsaws) หรือภาพตัดต่อ
๓. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)
๔. เกมเรียงลำดับ
๕. เกมการจัดหมวดหมู่
๖. เกมการศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต้)
๗. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)
๘. เกมพื้นฐานการบวก
๙. เกมหาความสัมพันธ์ตามลำดับที่กำหนด

สื่อเกมการศึกษา

๑. เกมจับคู่

เพื่อให้เด็กได้ฝึกสังเกตสิ่งที่เหมือนกันหรือต่างกันซึ่งอาจเป็นการเปรียบเทียบภาพต่างๆ แล้วจัดเป็นคู่ๆ ตามจุดมุ่งหมายของเกมแต่ละชุด เกมประเภทจับคู่สามารถแบ่งได้หลายแบบ ดังนี้

- ๑.๑ เกมจับคู่ภาพที่เหมือนกันหรือจับคู่สิ่งของเดียวกัน
- ๑.๒ เกมจับคู่ภาพสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน
- ๑.๓ เกมจับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
- ๑.๔ เกมจับคู่ภาพที่สมมาตรกัน
- ๑.๕ เกมจับคู่ภาพที่สัมพันธ์กันแบบอุปมาอุปไมย
- ๑.๖ เกมจับคู่แบบอนุกรม

๒. เกมภาพตัดต่อ

- ๒.๑ ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ผลไม้ ผัก
- ๒.๒ ภาพตัดต่อแบบมิติสัมพันธ์

๓. เกมจัดหมวดหมู่

- ๓.๑ ภาพสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาจัดเป็นพวก ๆ
- ๓.๒ ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน
- ๓.๓ ภาพจัดหมวดหมู่ตามรูปร่าง สี ขนาด รูปทรงเรขาคณิต

๔. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

- ๔.๑ โดมิโนภาพเหมือน
- ๔.๒ โดมิโนภาพสัมพันธ์

๕. เกมเรียงลำดับ

- ๕.๑ เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- ๕.๒ เรียงลำดับขนาด

๖. เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต้)

๗. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)

๘. เกมพื้นฐานการบวก

แนวการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

๑. แนะนำกิจกรรมใหม่
๒. สาธิต / อธิบาย วิธีเล่นเกมอย่างเป็นขั้นตอนตามประเภทของเกม
๓. ให้เด็กหมุนเวียนเข้ามาเล่นเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคล
๔. ขณะที่เด็กเล่นเกม ครูเป็นเพียงผู้แนะนำ
๕. เมื่อเด็กเล่นเกมแต่ละชุดเสร็จเรียบร้อย ควรให้เด็กตรวจสอบความถูกต้องด้วยตนเอง หรือร่วมกันตรวจกับเพื่อน หรือครูเป็นผู้ช่วยตรวจ
๖. ให้เด็กนำเกมที่เล่นแล้วเก็บใส่กล่อง เข้าที่ให้เรียบร้อยทุกครั้งก่อนเล่นเกมชุดอื่น

ข้อเสนอแนะ

๑. การจัดประสบการณ์เกมการศึกษาในระยะแรก ควรเริ่มสอนโดยใช้ของจริง เช่น การจับคู่ กระบองแบ่งที่เหมือนกัน หรือการเรียงลำดับกระบองแบ่งตามลำดับสูง - ต่ำ
๒. การเล่นเกมในแต่ละวัน อาจจัดให้เล่นทั้งเกมชุดใหม่และเกมชุดเก่า
๓. ครูอาจให้เด็กหมุนเวียนเข้ามาเล่นเกมกับครูที่ละกลุ่ม หรือสอนทั้งชั้นตามความเหมาะสม
๔. ครูอาจให้เด็กที่เล่นได้แล้ว มาช่วยแนะนำกติกาการเล่นในบางโอกาสได้
๕. การเล่นเกมการศึกษา นอกจากใช้เวลาในช่วงกิจกรรมเกมการศึกษาตามตารางกิจกรรมประจำวันแล้วอาจให้เด็กเลือกเล่นอิสระในช่วงเวลากิจกรรมการเล่นตามมุมได้
๖. การเก็บเกมที่เล่นแล้ว อาจเก็บใส่กล่องเล็กๆ หรือใส่ถุงพลาสติกหรือใช้ยางรัดแยก แต่ละเกม แล้วจัดใส่กล่องใหญ่รวมไว้เป็นชุด

หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ในระดับปฐมวัย

กรอบการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยที่ประชุม ได้เห็นชอบร่วมกันในการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต หัวข้อวิชา ๔ วิชา ประกอบด้วย

- ๑) การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๒) ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต
- ๓) STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต
- ๔) พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ระดับปฐมวัย จะใช้เวลาเรียนทั้งปี จำนวน ๔๐ ชั่วโมง จัดทำเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมและการเรียนรู้ในช่วงวัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ชื่อหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ในระดับปฐมวัย

“รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต”

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการป้องกันการทุจริต สำหรับใช้เป็นเนื้อหามาตรฐานกลางให้สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้กับกลุ่มเป้าหมายในระดับปฐมวัย เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการแยกประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จิตพอเพียง การไม่ยอมรับและไม่ทนต่อการทุจริต โดยใช้ชื่อว่าหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)

หลักสูตรที่ ๑ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีแนวทางการนำไปใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน ดังนี้

๑. นำไปจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมของโรงเรียน
๒. นำไปจัดในชั่วโมงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
๓. นำไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระหน้าที่พลเมือง) หรือนำไปบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

จุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อให้นักเรียนปฐมวัย

๒.๑ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

- ๒.๒ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต
- ๒.๓ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
- ๒.๔ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ๒.๕ สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้
- ๒.๖ ปฏิบัติตนเป็นผู้ละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ
- ๒.๗ ปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
- ๒.๘ ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต

โดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ จำแนก แยกแยะ การฝึกปฏิบัติจริง การทำโครงการ กระบวนการเรียนรู้ ๕ ขั้นตอน (๕ STEPS) การอภิปราย การสืบสอบ การแก้ปัญหา ทักษะการอ่านและการเขียน เพื่อให้มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการต่อต้านและการป้องกันการทุจริต

ผลการเรียนรู้

๑. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม

๒. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต
 ๓. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
 ๔. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
 ๕. สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวมได้
 ๖. ปฏิบัติตนเป็นผู้ละเอียดและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ
 ๗. ปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต
 ๘. ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
 ๙. ตระหนักและเห็นความสำคัญของการต่อต้านและป้องกันการทุจริต
- รวมทั้งหมด ๙ ผลการเรียนรู้

ตารางกิจกรรมประจำวัน

เวลา	กิจกรรมประจำวัน	หมายเหตุ
๐๗.๓๐ - ๐๘.๐๐ น.	- รับเด็กเป็นรายบุคคล	
๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.	- เคารพธงชาติ สวดมนต์- ตรวจสุขภาพ / พาเด็กไป ห้องน้ำ	
๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	- กิจกรรมสนทนา ข้าว และเหตุการณ์ ทำสมาธิ	
๐๙.๐๐ - ๐๙.๒๐ น.	- กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ	
๐๙.๒๐ - ๑๐.๒๐ น.	- กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม	
๑๐.๒๐ - ๑๐.๓๐ น.	- พัก (รับประทานอาหารเสริม (นม))	
๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น.	- กิจกรรมเสริมประสบการณ์/ในวงกลม	
๑๐.๔๕ - ๑๑.๓๐ น.	-กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง	
๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	-พัก (รับประทานอาหารกลางวัน)	
๑๒.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.	- นอนพักผ่อน	
๑๔.๐๐ - ๑๔.๒๐ น.	- เก็บที่นอน ล้างหน้า	
๑๔.๒๐ - ๑๔.๓๐ น.	- พัก (รับประทานอาหารเสริม (นม))	
๑๔.๓๐ - ๑๔.๕๐ น.	- กิจกรรมเกมการศึกษา	
๑๔.๕๐ - ๑๕.๐๐ น.	- สรุปร / เตรียมตัวกลับบ้าน	

หน่วยการจัดประสบการณ์
หน่วยการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ (๔ ปี)

ลำดับที่	สาระการเรียนรู้	ชื่อเรื่อง/ชื่อหน่วย	หมายเหตุ
๑	หน่วยหลัก : บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : ปฐมนิเทศ	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็นการจำข้อมูลและจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ
		• แนะนำชื่อครู ชื่อเด็ก ชื่อเพื่อน • แนะนำสัญลักษณ์ประจำตัวและของใช้ส่วนตัว • แนะนำเดินสำรวจห้องเรียน ห้องน้ำ โรงอาหาร สนามเด็กเล่น อาคารเรียนและมารยาทในการรับประทานอาหาร • การปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องเรียน มารยาทไทย การแสดงความเคารพ กล่าวสวัสดิ์ ขอบใจ ขอขอบคุณ ขอโทษ	
๒	หน่วยหลัก : บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : โรงเรียนของเรา	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็นการจำข้อมูลและจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ
		• สถานที่ต่างๆในโรงเรียนและทำความรู้จักกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง • ทำแผนผังในโรงเรียน • ทำความรู้จักกับบุคคลในโรงเรียน มารยาทและการทำความเคารพต่อบุคคลในโรงเรียน • การเดินทางมาโรงเรียนข้อตกลงของห้องเรียนและข้อปฏิบัติในโรงเรียน	
๓	หน่วยหลัก : เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ตัวเรา	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็นการจำข้อมูลและจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ ข้อที่ ๗. การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) มีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใครเตือน
		• บอกชื่ออวัยวะและความสำคัญของอวัยวะนั้น • เปรียบเทียบความแตกต่างของอวัยวะร่างกาย • การเรียนรู้หน้าที่ของอวัยวะของร่างกาย บอกประโยชน์ของอวัยวะของร่างกาย • วิทยาการสาธิตการแปร่งฟัน ปฏิบัติจริงการแปร่งฟันอย่างถูกวิธี • การดูแลรักษาและป้องกันอันตรายของอวัยวะแบ่งกลุ่มสังเกตชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้นสาธิตการปฐมพยาบาลเบื้องต้น • การปฏิบัติตนให้มีพลานามัยที่ดี โดยใช้ภาพสัญลักษณ์ ๑๐ ประการ	
๔	หน่วยหลัก : ธรรมชาติรอบตัว	หน่วยย่อย : ฝน	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) เป็นการปรับความคิดเมื่อเงื่อนไขหรือสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และ
		• ปรากฏการณ์ธรรมชาติ วัฏจักรของน้ำ • การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อฝนตก • โรคที่พบบ่อยในฤดูฝน และการป้องกัน • โครงการตามพระราชดำริฯโครงการแก้มลิง • โครงการตามพระราชดำริฯ โครงการฝนหลวง	

			เห็นวิธีการรวมทั้งโอกาสใหม่ ๆ
๕	หน่วยหลัก : เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ครอบครัวมีสุข	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็นการจำข้อมูลและจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ
		- ประวัติความเป็นมาของตนเองและบุคคลในครอบครัว - การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว - การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว (การไหว้ในโอกาสต่าง ๆ) - บทบาทหน้าที่ของบุคคลในครอบครัวอาชีพของบุคคลในครอบครัว (การนับและการแสดงจำนวน)	
๖	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ข้าว	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๒ การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) เป็นการหยุดคิดและไตร่ตรองก่อนทำหรือพูด พิจารณา ข้อมูลต่าง ๆ และรู้จักชะลอความอยาก
		- ข้าวชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว - ขั้นตอนการทำนา - ประเพณีเกี่ยวกับข้าว - ประโยชน์ของข้าวอาหารที่ทำมาจากข้าว การทำขนมบัวลอย	
๗	หน่วยหลัก : สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : อาหารดีมีประโยชน์	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๒ การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) เป็นการหยุดคิดและไตร่ตรองก่อนทำหรือพูด พิจารณา ข้อมูลต่าง ๆ และรู้จักชะลอความอยาก ข้อที่ ๗. การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) มีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใครเตือน
		- อาหารหลัก ๕ หมู่ - อาหารที่มีประโยชน์และอาหารที่ไม่มีประโยชน์ - ประโยชน์ของอาหาร - อาหารไทย ๔ ภาค - การประกอบอาหารสมมติ ไทย	
๘	หน่วยหลัก : เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	หน่วยย่อย : หนูทำได้	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๒ การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) เป็นการหยุดคิดและไตร่ตรองก่อนทำหรือพูด พิจารณา ข้อมูลต่าง ๆ และรู้จักชะลอความอยาก
		- การล้างมือตาม ๗ ขั้นตอน - การเลือกเครื่องแต่งกายและการแต่งตัว - การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร - การใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วม การปูและเก็บเครื่องนอน การเก็บของใช้ส่วนตัว	

๙	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ของเล่นของใช้	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) การมีสมาธิต่อเรื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ
		- การรู้จักของเล่นของใช้ - การรู้จักของเล่นของใช้ (การจำแนกและการจัดกลุ่มของเล่นของใช้ตามรูปทรงเรขาคณิต) - อันตรายที่เกิดจากของเล่น และวิธีป้องกันอันตราย - อันตรายที่เกิดจากของใช้และวิธีป้องกันอันตราย การเก็บรักษาของเล่นของใช้	
๑๐	หน่วยหลัก : บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : วันเฉลิมพระชนมพรรษา	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) การมีสมาธิต่อเรื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ
		- พระราชประวัติ - พระผู้ทรงเป็นต้นแบบของความวิริยอุตสาหะ - พระผู้ทรงปลุกจิตสำนึกในการทำความดี - การแสดงความจริงรักภักดีพระราชกรณียกิจ	
๑๑	หน่วยหลัก : บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : รักเมืองไทย	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) การมีสมาธิต่อเรื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ
		- พระมหากษัตริย์ไทย - ประเพณีไทย ๔ ภาค - บ้านไทย - วันสำคัญตามประเพณีไทยหน้าที่ของเด็กในการเป็นพลเมืองดี	
๑๒	หน่วยหลัก : บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : วันแม่	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๗ การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) การมีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเองไม่ต้องให้ใครเตือน
		- พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ - ความสำคัญของวันแม่แห่งชาติ สัญลักษณ์ของวันแม่แห่งชาติ ดอกไม้ และธง - การทำความเคารพและการปฏิบัติตนที่ถูกต้องต่อแม่ - การทำบัตรอวยพรวันแม่การนับ การจำแนกและเปรียบเทียบ ๑ – ๗	
๑๓	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ปลอดภัยไว้ก่อน	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๒ การยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) ความสามารถในการควบคุมความต้องการของตนเองให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ควบคุมความรุนแรงความอยาก หยุดคิดก่อนที่จะลงมือทำ
		- การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน - ความปลอดภัยจากการเล่นของเล่นและการเล่นในสนามเด็กเล่น การหลีกเลี่ยงสถานที่เสี่ยงอันตราย - ความปลอดภัยจากของมีคม - ความปลอดภัยจากสัตว์มีพิษการระมัดระวังตนเองจากคนแปลกหน้า	

๑๔	หน่วยหลัก : บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : ชุมชนของเรา • สถานที่สำคัญในชุมชน • ชุมชนน่ายู่ (ตลาด วัด โรงเรียน สถานีตำรวจ สถานีรถไฟและโรงพยาบาล) • การคัดแยกขยะ(ขยะแห้ง,ขยะเปียก,ขยะมีพิษ,ขยะรีไซเคิล) • อาชีพคนในชุมชน(ค้าขาย ประมง และการท่องเที่ยว)บุคคลสำคัญในชุมชน	หมายเหตุ บูรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบ ดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงานตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบ จนถึง การดำเนินการ
๑๕	หน่วยหลัก : ธรรมชาติรอบตัว	หน่วยย่อย : ต้นไม้ที่รัก • ชื่อและลักษณะของต้นไม้ • การจำแนกประเภทของต้นไม้ (ไม้ดอก ไม้ผล ไม้ใบ) • การทดลองการดูดน้ำของรากและหน้าที่ของราก • การบำรุงดูแลรักษาต้นไม้ • โพิษของการทำลายป่า	หมายเหตุ บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็นการจำข้อมูลและจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงานตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบ จนถึง การดำเนินการ
๑๖	หน่วยหลัก : ธรรมชาติรอบตัว	หน่วยย่อย : ดิน หิน ทราย • สังเกตลักษณะ ดิน หิน ทรายจากการปฏิบัติจริงการใช้ ดิน หิน ทรายในการทำเครื่องกรองน้ำ • บอกประโยชน์ของ ดิน หิน ทราย เครื่องที่ทำจาก ดิน หิน ทราย • สิ่งมีชีวิตที่อยู่ดิน หิน ทราย สิ่งไม่มีชีวิตที่อยู่ดิน หิน ทรายการดูแลรักษาธรรมชาติรอบตัว เห็นคุณค่าดิน หิน ทรายอยู่ได้นาน ๆ	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงานตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร

๑๗	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : สัตว์น่ารัก • ลักษณะของสัตว์เลี้ยง ประเภท รูปร่างลักษณะ และขนาดของสัตว์ที่แตกต่างกัน • การป้องกันอันตรายและความปลอดภัยจากสัตว์ ประโยชน์ของสัตว์ต่อมนุษย์ • ความเมตตา กรุณา ต่อสัตว์ • อาหารสัตว์เลี้ยง การนับ การจำแนกและ เปรียบเทียบ ๑ - ๙	บุรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงาน ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็น ภาพรวม จัดลำดับ ความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร
๑๘	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : คมนาคม • ความหมายและประโยชน์ของยานพาหนะ • การปฏิบัติตนเมื่อเดินทางด้วยรถและรถไฟ • การปฏิบัติตนเมื่อเดินทางทางน้ำ • การปฏิบัติตนเมื่อขึ้นสะพานลอย • การปฏิบัติตนเมื่อข้ามทางม้าลาย	บุรณาทักษะ EF ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) เป็นการปรับความคิดเมื่อเงื่อนไขหรือสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และ เห็นวิธีการรวมทั้งโอกาสใหม่ ๆ ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงาน ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็น ภาพรวม จัดลำดับ ความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร
๑๙	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : รู้รอบ ปลอดภัย • การประเมินภัยรอบตัวเมื่ออยู่ในสถานที่และสถานการณ์ต่าง ๆ • ภัยพิบัติต่าง ๆ ได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย • การระงับภัยอัคคีภัย การดูแลช่วยเหลือตนเองเมื่อมีเหตุไฟไหม้ • การสำรวจจุดอันตรายในโรงเรียน และสถานที่อื่น ๆ ที่เด็กอาศัยอยู่ และการปฏิบัติตัวเพื่อให้พ้นภัย	บุรณาทักษะ EF ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) เป็นการปรับความคิดเมื่อเงื่อนไขหรือสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และ เห็นวิธีการรวมทั้งโอกาสใหม่ ๆ ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงาน ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็น

			ภาพรวม จัดลำดับ ความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและ ทรัพยากร
๒๐	หน่วยหลัก : ธรรมชาติ รอบตัว	หน่วยย่อย : กลางวัน กลางคืน	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๒ การยับยั้งชั่งใจ-คิด ไตร่ตรอง (Inhibitory Control) ความสามารถในการควบคุมความต้องการ ของตนเองให้อยู่ในระดับที่ เหมาะสม ควบคุมความ รุนแรงความอยาก หยุด คิดก่อนที่จะลงมือทำ
		• การเกิดกลางวัน-กลางคืน • ลักษณะของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว • การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามหน้าที่และความ รับผิดชอบ • สิ่งมีชีวิตกลางวัน กลางคืน • กิจกรรมการอ่านร่วมกันจากหนังสือเรื่อง“ป้อง แบ่งไม่ยอมนอน”	
๒๑	หน่วยหลัก : สิ่ง ต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : สนุกกับตัวเลข	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) การ จำข้อมูลและจัดเก็บข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับ ประสบการณ์เดิม และ ประมวลผลเพื่อนำไปใช้ งานต่อ ข้อ ๔. การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มี สมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่ง ที่ทำ
		• นับและแสดงจำนวน ๑ - ๑๔ • การรวมสิ่งต่างๆ สองกลุ่ม และบอกจำนวนที่เกิด จากการรวมส่งต่างๆ สองกลุ่มมีผลรวมไม่เกิน ๑๔ • การแยกกลุ่มออกจากกลุ่มใหญ่ และบอกจำนวนที่ เหลือ เมื่อแยกกลุ่มย่อยที่มีจำนวนไม่เกิน ๑๔ • การเปรียบเทียบจำนวนของสิ่งต่างๆ สองกลุ่มมี จำนวนไม่เกิน ๑๔ เช่น เท่ากัน ไม่เท่ากัน มากกว่า น้อยกว่าเรียงลำดับที่ของสิ่งต่างๆ ไม่เกิน ๕ สิ่ง	
๒๒	หน่วยหลัก : ธรรมชาติ รอบตัว	หน่วยย่อย : ฤดูหนาว	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการ ระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงาน ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็น ภาพรวม จัดลำดับ ความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและ ทรัพยากร
		• ฤดูกาล ๓ ฤดู ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว ช่วงเดือน ที่เกิดฤดูกาลต่าง ๆ ในรอบปี การเกิดฤดูกาล • สภาพอากาศและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในฤดู หนาว • แรงลมและการเคลื่อนที่ของลม • ทดลองการสร้างกระแสม • การรักษาสุขภาพของตนเองในฤดูหนาววิธีการทำ ให้ร่างกายอบอุ่น	
๒๓	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ลอยกระทง	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการ ระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงาน ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็น ภาพรวม จัดลำดับ
		• ความเป็นมาและความสำคัญของประเพณีลอย กระทง • กลีบและฐานกระทง – การชั่งน้ำหนัก • การจม – ลอยโดยการทดลองหาจำนวนกลีบ กระทงที่มากที่สุดที่กระทงไม่จม	

		• การบันทึกและนำเสนอผลการทดลองการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแม่น้ำ	ความสำคัญ จัดระบบรู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร
๒๔	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : เศรษฐกิจพอเพียง • ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง • การประหยัดอดออม(เงิน) สิ่งของเครื่องใช้น้ำ/ไฟ • การพึ่งพาตนเองการแต่งตัว , การรับประทานอาหารและดื่มนม • การเก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเองการเลือกอย่างมีเหตุผล การปลูกผักกรักสุขภาพ การเลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงานตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบรู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร ข้อ ๙ การมุ่งเป้าหมาย (Goal-Directed Persistence) มีแรงจูงใจและความพยายามเพื่อทำตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้สำเร็จ มีความมุ่งมั่นอดทนต่อความยากลำบากได้
๒๕	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : เทคโนโลยีและการสื่อสาร • ชนิดของจดหมาย ลักษณะของจดหมาย • หน้าที่ของบุรุษไปรษณีย์ • การเดินทางของจดหมาย • ขั้นตอนการส่งจดหมายการสื่อสารทางอื่นๆ ได้แก่ วิทยุ โทรศัพท์	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๓. การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) ปรับความคิดเมื่อเงื่อนไข หรือสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และเห็นวิธีการรวมทั้งโอกาสใหม่ ๆ
๒๖	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : วันชาติ • วันชาติของประเทศไทยตรงกับวันที่ ธันวาคมของทุกปีซึ่งเป็นวันพระบรมราชสมภพ (วันเกิด) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ • วันที่ ๕ ธันวาคมถือเป็นวันพ่อแห่งชาติ เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นผู้มีพระคุณแก่ชาติ เปรียบเสมือนพ่อของชาวไทย • ความสำคัญของวันชาติและพระคุณพ่อ • ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๑. ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) การจำข้อมูล และจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ

๒๗	หน่วยหลัก : สิ่ง ต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : แรงและพลังงานในชีวิตประจำวัน	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๓ การยืดหยุ่น ความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) ปรับความคิด เมื่อเงื่อนไข หรือ สถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และ เห็นวิธีการรวมทั้งโอกาส ใหม่ ๆ ข้อ ๗ การริเริ่ม และลงมือทำ (Initiating) มีความคิดริเริ่ม คิดนอก กรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำ ด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใคร เตือน
		• แรงมีผลทำให้สิ่งต่างๆเปลี่ยนแปลงรูปร่าง • น้ำมัน แก๊สธรรมชาติ ลม ไฟฟ้า คนหรือสัตว์ทำให้ยานพาหนะต่างๆเคลื่อนที่ได้ • ไฟฟ้าทำให้สิ่งของเครื่องใช้บางอย่างทำงานได้ • สิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าแต่ละชนิดมีวิธีการใช้แตกต่างกัน • การชั่งโดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วย	
๒๘	หน่วยหลัก : สิ่ง ต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ขนาด รูปร่าง รูปทรง	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มี สมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่ง ที่ทำ ข้อ ๕. การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) จัดการกับอารมณ์ และ แสดงออกได้อย่าง เหมาะสม มีความมั่นคง ทางอารมณ์
		• ลักษณะวัสดุทรงสามเหลี่ยม • วัสดุทรงสามเหลี่ยมรอบตัวเรา • เปรียบเทียบความเหมือน ความต่างของวัสดุทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยม และทรงสามเหลี่ยม • จำแนกวัสดุทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยม ทรงสามเหลี่ยม และรูปร่างกลม รูปสี่เหลี่ยม รูปสามเหลี่ยม ประโยชน์ของทรงสามเหลี่ยม	
๒๙	หน่วยหลัก : สิ่ง ต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : วันขึ้นปีใหม่	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๘. การวางแผนและ จัดระบบดำเนินการ (Planning and Organising) ตั้งเป้าหมาย วางแผนเป็นขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญ ดำเนินการอย่างเป็นระบบ
		• ประวัติความเป็นมาของวันปีใหม่ • แสดงบทบาทประเพณีวันปีใหม่ • การส่งบัตรอวยพรและคำอวยพร • สิ่งที่ควรปฏิบัติในการจัดงานเลี้ยงวันปีใหม่งานแสดงบทบาทสมมติตามนิทานของขวัญวันปีใหม่งานต่อเติมแบบรูปของขวัญแบบต่าง ๆ	
๓๐	หน่วยหลัก : สิ่ง ต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : โลกสวยด้วยสีส้ม	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) ปรับความคิด เมื่อเงื่อนไข หรือ สถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และ เห็นวิธีการรวมทั้งโอกาส ใหม่ ๆ
		• แม่สีและการผสมสีจากแม่สี • สีผสมชั้นที่ ๓ • ความลับของสีดำ • การทำสีผสมอาหารจากพืชการทำหวานเย็นจากสีธรรมชาติ	

			ข้อ ๗ การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) มีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใครเตือน ข้อ ๘ การวางแผนและจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organising) ตั้งเป้าหมาย วางแผนเป็นขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญ ดำเนินการอย่างเป็นระบบ
๓๑	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : วันเด็ก วันครู • ความสำคัญของวันเด็ก • คำขวัญวันเด็กประจำปี • หน้าที่ของเด็ก • ความสำคัญของครูการปฏิบัติต่อครูและผู้ใหญ่อย่างมีสัมมาคารวะมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ ข้อ ๕ การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) จัดการกับอารมณ์ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์
๓๒	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ค่านิยมไทย • ฉันเป็นคนไทย • ฉันภูมิใจในความเป็นไทยที่มีวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ • คนไทยใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ มีวัฒนธรรมประเพณีประจำชาติ และท้องถิ่น • คนไทยมีมารยาทดี มีความซื่อสัตย์ มีน้ำใจ มีวินัย กตัญญูชุมชนของเรา มีสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ พระมหากษัตริย์ไทยทรงอุปถัมภ์ ทุกศาสนาในประเทศไทย สอนให้ทุกคนเป็นคนดี	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ ข้อ ๕ การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) จัดการกับอารมณ์ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์
๓๓	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : เสียงรอบตัว • เสียงเกิดจากการสั่นของสิ่งต่างๆ • การจำแนกทิศทางของเสียงจากเครื่องดนตรีและเครื่องมือต่างๆ • การสำรวจเสียงจากวัตถุต่างๆ (กระดาด แก้ว ไม้ โลหะ) • การดูแลรักษาหู - การป้องกันอันตรายจากเสียงดัง	การบูรณาการทักษะ EF ข้อที่ ๔. การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ ข้อ ๗ การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) มีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้

		- มารยาทในการใช้เสียง	ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใครเตือน
๓๔	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : รักการอ่าน	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) การจำข้อมูล และจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ ข้อ ๒ การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) หยุดคิด และไตร่ตรองก่อนทำหรือพูด พิจารณาข้อมูลต่าง ๆ และรู้จักรอ ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด(Shift/Cognitive Flexibility) ปรับความคิดเมื่อเงื่อนไข หรือสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และเห็นวิธีการรวมทั้งโอกาสใหม่ ๆ
		• การเล่นเกมทางภาษาและกิจกรรมรักการอ่าน • การทำหนังสือเล่มเล็ก • การเปรียบเทียบ จำแนก จัดกลุ่มจำนวน • การนับ และแสดงจำนวน ๑ – ๑๙ พื้นฐานการบวกไม่เกิน ๑๙	
๓๕	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ปริมาตร น้ำหนัก	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ ข้อ ๕ การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) จัดการกับอารมณ์ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์
		• ปริมาตรของที่อยู่ในภาชนะต่างกัน • การตวงโดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน • การคาดคะเนน้ำหนักของสิ่งของ • น้ำหนักของสิ่งของที่ใส่น้ำมีความสัมพันธ์กับปริมาตรของน้ำที่ล้นออกมาการชั่งโดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน	
๓๖	หน่วยหลัก : ธรรมชาติรอบตัว	หน่วยย่อย : ฤดูร้อน	การบูรณาการทักษะ EF ข้อที่ ๘ การวางแผนและจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organising) – ตั้งเป้าหมาย วางแผนเป็นขั้นตอน จัดลำดับ
		• สภาพอากาศในฤดูร้อนเปรียบเทียบร้อน-เย็น • การแต่งกายในฤดูร้อน • ประเพณีวัฒนธรรมและการละเล่นไทย • การดำรงชีวิตของคน สัตว์และการเจริญเติบโตของพืช (การปลูกต้นกระบองเพชร) โรคในฤดูร้อนและการป้องกัน	

			ความสำคัญ ดำเนินการ อย่างเป็นระบบ รู้จัก บริหารเวลาและทรัพยากร
--	--	--	--

หน่วยการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕ - ๖ ปี)

ลำดับที่	สาระการเรียนรู้	ชื่อเรื่อง/ชื่อหน่วย	หมายเหตุ
๑	หน่วยหลัก : บุคคลและ สถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : ปฐมนิเทศ	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็น การจำข้อมูลและจัดการ กับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับ ประสบการณ์เดิม และ ประมวลผลเพื่อนำไปใช้ งานต่อ
		- แนะนำชื่อครู ชื่อเด็ก ชื่อเพื่อน - แนะนำสัญลักษณ์ประจำตัวและของใช้ส่วนตัว - แนะนำเดินสำรวจห้องเรียน ห้องน้ำ โรงอาหาร สนามเด็กเล่น อาคารเรียนและมารยาทในการ รับประทานอาหาร - การปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องเรียน มารยาทไทย การแสดงความเคารพ กล่าวสวัสดี ขอใบใจ ขอขอบคุณ ขอโทษ	
๒	หน่วยหลัก : บุคคลและ สถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : โรงเรียนของเรา	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็น การจำข้อมูลและจัดการ กับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับ ประสบการณ์เดิม และ ประมวลผลเพื่อนำไปใช้ งานต่อ
		- สถานที่ต่างๆในโรงเรียนและทำความรู้จักกับ บุคคลที่เกี่ยวข้อง - ทำแผนผังในโรงเรียน - ทำความรู้จักกับบุคคลในโรงเรียน มารยาทและ การทำความเคารพต่อบุคคลในโรงเรียน - การเดินทางมาโรงเรียนข้อตกลงของห้องเรียนและ ข้อปฏิบัติในโรงเรียน	
๓	หน่วยหลัก : เรื่องราว เกี่ยวกับตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ตัวเรา	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็น การจำข้อมูลและจัดการ กับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับ ประสบการณ์เดิม และ ประมวลผลเพื่อนำไปใช้ งานต่อ ข้อที่ ๗. การริเริ่มและลง มือทำ (Initiating) มี ความคิดริเริ่ม คิดนอก กรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำ ด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใคร เตือน
		- บอกชื่ออวัยวะและความสำคัญของอวัยวะนั้น เปรียบเทียบความแตกต่างของอวัยวะร่างกาย - การเรียนรู้หน้าที่ของอวัยวะของร่างกาย บอก ประโยชน์ของอวัยวะของร่างกาย - วิทยาการสาธิตการแปร่งฟัน ปฏิบัติจริงการแปร่ง ฟันอย่างถูกวิธี - การดูแลรักษาและป้องกันอันตรายของอวัยวะ แบ่งกลุ่มสังเกตชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้นสาธิตการ ปฐมพยาบาลเบื้องต้น - การปฏิบัติตนให้มีพลานามัยที่ดี โดยใช้ภาพ สุขบัญญัติ ๑๐ ประการ	

๔	หน่วยหลัก : ธรรมชาติรอบตัว	หน่วยย่อย : ฝน	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) เป็นการปรับความคิดเมื่อเงื่อนไขหรือสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และเห็นวิธีการรวมทั้งโอกาสใหม่ ๆ
		• ปรากฏการณ์ธรรมชาติ วัฏจักรของน้ำ • การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อฝนตก • โรคที่พบบ่อยในฤดูฝน และการป้องกัน • โครงการตามพระราชดำริฯ โครงการแก้มลิง • โครงการตามพระราชดำริฯ โครงการฝนหลวง	
๕	หน่วยหลัก : เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ครอบครัวมีสุข	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็นการจำข้อมูลและจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ
		• ประวัติความเป็นมาของตนเองและบุคคลในครอบครัว • การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว • การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว (การไหว้ในโอกาสต่าง ๆ) • บทบาทหน้าที่ของบุคคลในครอบครัวอาชีพของบุคคลในครอบครัว (การนับและการแสดงจำนวน	
๖	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ข้าว	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๒ การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) เป็นการหยุดคิดและไตร่ตรองก่อนทำหรือพูด พิจารณา ข้อมูลต่าง ๆ และรู้จักชะลอความอยาก
		• ข้าวชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว • ขั้นตอนการทำนา • ประเพณีเกี่ยวกับข้าว • ประโยชน์ของข้าวอาหารที่ทำมาจากข้าว การทำขนมบัวลอย	
๗	หน่วยหลัก : สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : อาหารดีมีประโยชน์	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๒ การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) เป็นการหยุดคิดและไตร่ตรองก่อนทำหรือพูด พิจารณา ข้อมูลต่าง ๆ และรู้จักชะลอความอยาก ข้อที่ ๗. การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) มีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใครเตือน
		• อาหารหลัก ๕ หมู่ • อาหารที่มีประโยชน์และอาหารที่ไม่มีประโยชน์ • ประโยชน์ของอาหาร • อาหารไทย ๔ ภาค • การประกอบอาหารง่ายๆ ไทย	

๘	หน่วยหลัก : เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	หน่วยย่อย : หนูทำได้	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๒ การยับยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) เป็นการหยุดคิดและไตร่ตรองก่อนทำหรือพูดพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ และรู้จักชะลอความอยาก
		- การล้างมือตาม ๗ ขั้นตอน - การเลือกเครื่องแต่งกายและการแต่งตัว - การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร - การใช้และทำความสะอาดหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วม การปูและเก็บเครื่องนอน การเก็บของใช้ส่วนตัว	
๙	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ของเล่นของใช้	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) การมีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ
		- การรู้จักของเล่นของใช้ - การรู้จักของเล่นของใช้ (การจำแนกและการจัดกลุ่มของเล่นของใช้ตามรูปทรงเรขาคณิต) - อันตรายที่เกิดจากของเล่น และวิธีป้องกันอันตราย - อันตรายที่เกิดจากของใช้และวิธีป้องกันอันตราย การเก็บรักษาของเล่นของใช้	
๑๐	หน่วยหลัก : บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : วันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) การมีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ
		- พระราชประวัติ - พระผู้ทรงเป็นต้นแบบของความวิริยอุตสาหะ - พระผู้ทรงปลุกจิตสำนึกในการทำความดี - การแสดงความจริงรักภักดีพระราชกรณียกิจ	
๑๑	หน่วยหลัก : บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : รักเมืองไทย	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) การมีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ
		- พระมหากษัตริย์ไทย - ประเพณีไทย ๔ ภาค - บ้านไทย - วันสำคัญตามประเพณีไทยหน้าที่ของเด็กในการเป็นพลเมืองดี	
๑๒	หน่วยหลัก : บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : วันแม่	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๗ การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) การมีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเองไม่ต้องให้ใครเตือน
		- พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ - ความสำคัญของวันแม่แห่งชาติ สัญลักษณ์ของวันแม่แห่งชาติ ดอกไม้ และธง - การทำความเคารพและการปฏิบัติตนที่ถูกต้องต่อแม่ - การทำบัตรอวยพรวันแม่การนับ การจำแนกและเปรียบเทียบ ๑ – ๗	
๑๓	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ปลอดภัยไว้ก่อน	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๒ การยับยั้งชั่งใจ-คิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) ความสามารถในการควบคุมความต้องการ
		การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน	

		• ความปลอดภัยจากการเล่นของเล่นและการเล่นในสนามเด็กเล่น การหลีกเลี่ยงสถานที่เสี่ยงอันตราย • ความปลอดภัยจากของมีคม • ความปลอดภัยจากสัตว์มีพิษการระมัดระวังตนเองจากคนแปลกหน้า	ของตนเองให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ควบคุมความรุนแรงความอยาก หยุดคิดก่อนที่จะลงมือทำ
๑๔	หน่วยหลัก : บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก	หน่วยย่อย : ชุมชนของเรา • สถานที่สำคัญในชุมชน • ชุมชนน่าอยู่ (ตลาด วัด โรงเรียน สถานีตำรวจ สถานีรถไฟและโรงพยาบาล) • การคัดแยกขยะ(ขยะแห้ง,ขยะเปียก,ขยะมีพิษ,ขยะรีไซเคิล) • อาชีพคนในชุมชน(ค้าขาย ประมง และการท่องเที่ยว)บุคคลสำคัญในชุมชน	หมายเหตุ บุรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบ ดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงานตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบ จนถึงการดำเนินการ
๑๕	หน่วยหลัก : ธรรมชาติรอบตัว	หน่วยย่อย : ต้นไม้ที่รัก • ชื่อและลักษณะของต้นไม้ • การจำแนกประเภทของต้นไม้ (ไม้ดอก ไม้ผล ไม้ใบ) • การทดลองการดูดน้ำของรากและหน้าที่ของราก • การบำรุงดูแลรักษาต้นไม้ • โทษของการทำลายป่า	หมายเหตุ บุรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) เป็นการจำข้อมูลและจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงานตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบ จนถึงการดำเนินการ
๑๖	หน่วยหลัก : ธรรมชาติรอบตัว	หน่วยย่อย : ดิน หิน ทราย • สังเกตลักษณะ ดิน หิน ทรายจากการปฏิบัติจริงการใช้ ดิน หิน ทรายในการทำเครื่องกรองน้ำ • บอกประโยชน์ของ ดิน หิน ทราย เครื่องที่ทำจากดิน หิน ทราย • สิ่งมีชีวิตที่อยู่ดิน หิน ทราย สิ่งไม่มีชีวิตที่อยู่ดิน หิน ทรายการดูแลรักษาธรรมชาติรอบตัว เห็นคุณค่าดิน หิน ทรายอยู่ได้นาน ๆ	บุรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงานตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็นภาพรวม จัดลำดับ

			ความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและ ทรัพยากร
๑๗	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : สัตว์น่ารัก	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการ ระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงาน ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็น ภาพรวม จัดลำดับ ความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและ ทรัพยากร
		• ลักษณะของสัตว์เลี้ยง ประเภท รูปร่างลักษณะ และขนาดของสัตว์ที่แตกต่างกัน • การป้องกันอันตรายและความปลอดภัยจากสัตว์ ประโยชน์ของสัตว์ต่อมนุษย์ • ความเมตตา กรุณา ต่อสัตว์ • อาหารสัตว์เลี้ยง การนับ การจำแนกและ เปรียบเทียบ ๑ - ๙	
๑๘	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : คมนาคม	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) เป็นการปรับ ความคิดเมื่อเงื่อนไขหรือ สถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และ เห็นวิธีการรวมทั้งโอกาส ใหม่ ๆ ข้อ ๘ การวางแผนและ จัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงาน ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็น ภาพรวม จัดลำดับ ความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและ ทรัพยากร
		• ความหมายและประโยชน์ของยานพาหนะ • การปฏิบัติตนเมื่อเดินทางด้วยรถและรถไฟ • การปฏิบัติตนเมื่อเดินทางทางน้ำ • การปฏิบัติตนเมื่อขึ้นสะพานลอย • การปฏิบัติตนเมื่อข้ามทางม้าลาย	
๑๙	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : รั้วรอบ ปลอดภัย	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) เป็นการปรับ ความคิดเมื่อเงื่อนไขหรือ สถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และ เห็นวิธีการรวมทั้งโอกาส ใหม่ ๆ
		• การประเมินภัยรอบตัวเมื่ออยู่ในสถานที่และ สถานการณ์ต่าง ๆ • ภัยพิบัติต่าง ๆ ได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย • การระงับภัยอัคคีภัย การดูแลช่วยเหลือตนเองเมื่อ มีเหตุไฟไหม้ • การสำรวจจุดอันตรายในโรงเรียน และสถานที่อื่น ๆ ที่เด็กอาศัยอยู่ และการปฏิบัติตัวเพื่อให้พ้นภัย	

			ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงาน ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็น ภาพรวม จัดลำดับ ความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร
๒๐	หน่วยหลัก : ธรรมชาติรอบตัว	หน่วยย่อย : กลางวัน กลางคืน	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๒ การยับยั้งชั่งใจ-คิด ไตร่ตรอง (Inhibitory Control) ความสามารถในการควบคุมความต้องการของตนเองให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ควบคุมความรุนแรงความอยาก หยุดคิดก่อนที่จะลงมือทำ
		• การเกิดกลางวัน-กลางคืน • ลักษณะของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว • การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามหน้าที่และความรับผิดชอบ • สิ่งมีชีวิตกลางวัน กลางคืน • กิจกรรมการอ่านร่วมกันจากหนังสือเรื่อง“ป้องกันไม่ยอมนอน”	
๒๑	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : สนุกกับตัวเลข	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) การจำข้อมูลและจัดเก็บข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ ข้อ ๔. การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ
		• นับและแสดงจำนวน ๑ - ๑๔ • การรวมสิ่งต่างๆ สองกลุ่ม และบอกจำนวนที่เกิดจากการรวมส่งต่างๆ สองกลุ่มมีผลรวมไม่เกิน ๑๔ • การแยกกลุ่มออกจากกลุ่มใหญ่ และบอกจำนวนที่เหลือ เมื่อแยกกลุ่มย่อยที่มีจำนวนไม่เกิน ๑๔ • การเปรียบเทียบจำนวนของสิ่งต่างๆ สองกลุ่มมีจำนวนไม่เกิน ๑๔ เช่น เท่ากัน ไม่เท่ากัน มากกว่า น้อยกว่าเรียงลำดับที่ของสิ่งต่างๆ ไม่เกิน ๕ สิ่ง	
๒๒	หน่วยหลัก : ธรรมชาติรอบตัว	หน่วยย่อย : ฤดูหนาว	บูรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงาน ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็น ภาพรวม จัดลำดับ ความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร
		• ฤดูกาล ๓ ฤดู ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว ช่วงเดือนที่เกิดฤดูกาลต่าง ๆ ในรอบปี การเกิดฤดูกาล • สภาพอากาศและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในฤดูหนาว • แรงลมและการเคลื่อนที่ของลม • ทดลองการสร้างกระแสนลม • การรักษาสุขภาพของตนเองในฤดูหนาววิธีการทำให้ร่างกายอบอุ่น	

๒๓	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ลอยกระทง • ความเป็นมาและความสำคัญของประเพณีลอยกระทง • กลีบและฐานกระทง – การชั่งน้ำหนัก • การจม – ลอยโดยการทดลองหาจำนวนกลีบกระทงที่มากที่สุดที่กระทงไม่จม • การบันทึกและนำเสนอผลการทดลองการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแม่น้ำ	บุรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงานตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร
๒๔	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : เศรษฐกิจพอเพียง • ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง • การประหยัดออม(เงิน) สิ่งของเครื่องใช้น้ำ/ไฟ • การพึ่งพาตนเองการแต่งตัว , การรับประทาน อาหารและดื่มนม • การเก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเองการเลือกอย่างมีเหตุผล การปลูกผักรักษาสุขภาพ การเลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์	บุรณาทักษะ EF ข้อ ๘ การวางแผนและจัดการระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) การทำงานตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การมองเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบ รู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร ข้อ ๙ การมุ่งเป้าหมาย (Goal-Directed Persistence) มีแรงจูงใจและความพยายามเพื่อทำตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้สำเร็จ มีความมุ่งมั่นอดทนต่อความยากลำบากได้
๒๕	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : เทคโนโลยีและการสื่อสาร • ชนิดของจดหมาย ลักษณะของจดหมาย • หน้าที่ของบุรุษไปรษณีย์ • การเดินทางของจดหมาย • ขั้นตอนการส่งจดหมายการสื่อสารทางอื่นๆ ได้แก่ วิทยุ โทรศัพท์	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๓. การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) ปรับความคิดเมื่อเงื่อนไข หรือสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และเห็นวิธีการรวมทั้งโอกาสใหม่ ๆ

๒๖	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : วันชาติ	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๑. ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) การจำข้อมูล และจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ
		- วันชาติของประเทศไทยตรงกับวันที่ ธันวาคมของทุกปีซึ่งเป็นวันพระบรมราชสมภพ (วันเกิด) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ - วันที่ ๕ ธันวาคมถือเป็นวันพ่อแห่งชาติ เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นผู้มีพระคุณแก่ชาติ เปรียบเสมือนพ่อของชาวไทย - ความสำคัญของวันชาติและพระคุณพ่อ - ความภาคภูมิใจต่อผู้มีพระคุณการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	
๒๗	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : แรงและพลังงานในชีวิตประจำวัน	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด(Shift/Cognitive Flexibility) ปรับความคิดเมื่อเงื่อนไข หรือสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และเห็นวิธีการรวมทั้งโอกาสใหม่ ๆ ข้อ ๗ การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) มีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใครเตือน
		- แรงมีผลทำให้สิ่งต่างๆเปลี่ยนแปลงรูปร่าง - น้ำมัน แก๊สธรรมชาติ ลม ไฟฟ้า คนหรือสัตว์ทำให้ยานพาหนะต่างๆเคลื่อนที่ได้ - ไฟฟ้าทำให้สิ่งของเครื่องใช้บางอย่างทำงานได้ - สิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าแต่ละชนิดมีวิธีการใช้แตกต่างกัน - การชั่งโดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วย	
๒๘	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ขนาด รูปร่าง รูปทรง	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ ข้อ ๕ การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) จัดการกับอารมณ์ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์
		- ลักษณะวัสดุทรงสามเหลี่ยม - วัสดุทรงสามเหลี่ยมรอบตัวเรา - เปรียบเทียบความเหมือน ความต่างของวัสดุทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยม และทรงสามเหลี่ยม - จำแนกวัสดุทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยม ทรงสามเหลี่ยม และรูปร่างกลม รูปสี่เหลี่ยม รูปสามเหลี่ยม ประโยชน์ของทรงสามเหลี่ยม	
๒๙	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : วันขึ้นปีใหม่	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๘. การวางแผนและจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organising) ตั้งเป้าหมายวางแผนเป็นขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญ ดำเนินการอย่างเป็นระบบ
		- ประวัติความเป็นมาของวันปีใหม่ - แสดงบทบาทประเพณีวันปีใหม่ - การส่งบัตรอวยพรและคำอวยพร - สิ่งที่ควรปฏิบัติในการจัดงานเลี้ยงวันปีใหม่งานแสดงบทบาทสมมติตามนิทานของขวัญวันปีใหม่งานต่อเติมแบบรูปของขวัญแบบต่าง ๆ	

๓๐	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : โลกสวยด้วยสีส้ม	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) ปรับความคิดเมื่อเงื่อนไข หรือสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และเห็นวิธีการรวมทั้งโอกาสใหม่ ๆ ข้อ ๗ การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) มีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใครเตือน ข้อ ๘ การวางแผนและจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organising) ตั้งเป้าหมายวางแผนเป็นขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญ ดำเนินการอย่างเป็นระบบ
		- แม่สีและการผสมสีจากแม่สี - สีผสมขั้นที่ ๓ - ความลับของสีดำ - การทำสีผสมอาหารจากพืชการทำหวานเย็นจากสีธรรมชาติ	
๓๑	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : วันเด็ก วันครู	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ ข้อ ๕ การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) จัดการกับอารมณ์ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์
		- ความสำคัญของวันเด็ก - คำขวัญวันเด็กประจำปี - หน้าที่ของเด็ก - ความสำคัญของครูการปฏิบัติต่อครูและผู้ใหญ่อย่างมีสัมมาคารวะมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ	
๓๒	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ค่านิยมไทย	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ ข้อ ๕ การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) จัดการกับอารมณ์ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม
		- ฉันเป็นคนไทย - ฉันภูมิใจในความเป็นไทยที่มีวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ - คนไทยใช้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ มีวัฒนธรรมประเพณีประจำชาติ และท้องถิ่น - คนไทยมีมารยาท มีความซื่อสัตย์ มีน้ำใจ มีวินัย กตัญญูชุมชนของเรามีสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน คนไทยส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ	

		พระมหากษัตริย์ไทยทรงอุปถัมภ์ ทุกศาสนาในประเทศไทย สอนให้ทุกคนเป็นคนดี	เหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์
๓๓	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : เสียงรอบตัว	การบูรณาการทักษะ EF ข้อที่ ๔. การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ ข้อ ๗ การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) มีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ ตัดสินใจลงมือทำด้วยตัวเอง ไม่ต้องให้ใครเตือน
		- เสียงเกิดจากการสั่นของสิ่งต่างๆ - การจำแนกทิศทางของเสียงจากเครื่องดนตรีและเครื่องมือต่างๆ - การสำรวจเสียงจากวัตถุต่างๆ (กระดาด แก้ว ไม้ โลหะ) - การดูแลรักษาหู - การป้องกันอันตรายจากเสียงดัง - มารยาทในการใช้เสียง	
๓๔	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : รักการอ่าน	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๑ ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) การจำข้อมูล และจัดการกับข้อมูล คิดเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานต่อ ข้อ ๒ การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) หยุดคิด และไตร่ตรองก่อนทำหรือพูด พิจารณาข้อมูลต่าง ๆ และรู้จักรอ ข้อ ๓ การยืดหยุ่นความคิด(Shift/Cognitive Flexibility) ปรับความคิดเมื่อเงื่อนไข หรือสถานการณ์เปลี่ยนไป รู้จักคิดนอกกรอบ และเห็นวิธีการรวมทั้งโอกาสใหม่ ๆ
		- การเล่นเกมหทางภาษาและกิจกรรมรักการอ่าน - การทำหนังสือเล่มเล็ก - การเปรียบเทียบ จำแนก จัดกลุ่มจำนวน - การนับ และแสดงจำนวน ๑ – ๑๙ พื้นฐานการบวกไม่เกิน ๑๙	
๓๕	หน่วยหลัก : สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	หน่วยย่อย : ปริมาตร น้ำหนัก	การบูรณาการทักษะ EF ข้อ ๔ การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention) มีสมาธิต่อเนื่อง จดจ่อในสิ่งที่ทำ ข้อ ๕ การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) จัดการกับอารมณ์ และ
		- ปริมาตรของที่อยู่ในภาชนะต่างกัน - การตวงโดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน - การคาดคะเนน้ำหนักของสิ่งของ - น้ำหนักของสิ่งของที่ได้ในน้ำมีความสัมพันธ์กับปริมาตรของน้ำที่ล้นออกมาระหว่างชั่งโดยใช้เครื่องมือ และหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน	

			แสดงออกได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์
๓๖	หน่วยหลัก : ธรรมชาติรอบตัว	หน่วยย่อย : ฤดูร้อน - สภาพอากาศในฤดูร้อนเปรียบเทียบกับร้อน-เย็น - การแต่งกายในฤดูร้อน - ประเพณีวัฒนธรรมและการละเล่นไทย - การดำรงชีวิตของคน สัตว์และการเจริญเติบโตของพืช (การปลูกต้นกระบองเพชร) โรคในฤดูร้อนและการป้องกัน	การบูรณาการทักษะ EF ข้อที่ ๘ การวางแผนและจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organising) – ตั้งเป้าหมาย วางแผนเป็นขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญ ดำเนินการอย่างเป็นระบบ รู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร

การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลองและต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวอีกครั้งสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นามธรรมเข้าใจยาก เปลี่ยนเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ของหลักสูตรสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ตามบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

การจัดสภาพแวดล้อม

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ถ้าหากเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการสนับสนุนอำนวยความสะดวกจากผู้ใหญ่ ภายใต้บรรยากาศที่มีความสุขไม่เคร่งเครียด ด้วยกฎระเบียบที่เคร่งครัดหรือยากต่อการปฏิบัติ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จึงจัดแบ่งเป็น ๓ ด้าน

การจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมตามแนวคิดเรื่อง การตอบสนองความต้องการพื้นฐาน และการเรียนรู้โดยการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การจัดการจึงมีเป้าหมายให้เด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีสุข อนามัยที่ดีมีพื้นที่ในการตอบสนอง การทำกิจกรรมต่างๆ อย่างคล่องตัว และตอบสนองการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ลักษณะการจัดการจึงเน้นในเรื่องความสะอาด ความปลอดภัย ความอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น ความสะดวกที่จะทำให้รู้สึกคล่องตัว สดใส กระฉับกระเฉง ความพร้อมของห้องเรียนในสถานศึกษาที่มีลักษณะกายภาพที่ดีคือ มีการถ่ายเทอากาศที่ดี มีอุณหภูมิที่เหมาะสม มีแสงสว่างพอเพียง มีความสงบที่จะทำให้กิจกรรมอย่างสบายและมีสมาธิ มีที่ให้เก็บวัสดุของใช้

และผลงาน มีที่จัดแสดงเพื่อการสื่อสารข้อมูล แต่ละจุดของพื้นที่จะต้องสะดวกในการเข้าออก พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถเข้าไปดูแลได้อย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่

สภาพแวดล้อมในห้องเรียน หลักการสำคัญในการจัดตั้งคำนึงถึงความปลอดภัยความสะดวกเป็นเป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นมั่นใจ และมีความสุข โดยคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

๑) การจัดวางวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เครื่องเล่น ครุภัณฑ์ ควรจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการเพื่อให้เด็กสามารถใช้หรือทำกิจกรรม ได้สะดวกด้วยตนเอง

๒) วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เครื่องเล่น ครุภัณฑ์ ควรให้มีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

๓) การจัดพื้นที่ในห้องเรียนควรจัดให้เหมาะสม เลือกที่ตั้งครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่างๆ และมุมประสบการณ์ โดยคำนึงถึงทิศทางลม แสงสว่างพอเพียงต่อการทำกิจกรรม ไม่มีแสงสว่างส่องรบกวนสายตาเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรม ทุกจุดของห้องควรให้มองเห็นได้โดยรวม

๔) สภาพแวดล้อมในห้องปลอดภัยจากสัตว์ แมลง พืช และสารเคมีที่มีพิษ ครุภัณฑ์ โต๊ะ เก้าอี้ ไม่ควรเป็นมุมแหลมที่เป็นอันตราย

๕) การแบ่งพื้นที่ในห้องเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมมีดังนี้

๕.๑ พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและผู้สอน

๑) ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน

๒) ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจะทำเป็นกล่อง หรือจะใส่เป็นรายบุคคล

๓) ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องครบตามจำนวนเด็ก

๔) ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน เช่น อุปกรณ์การสอน ของใช้ส่วนตัวผู้สอน

๕) ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

๕.๒ พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ควรกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

๕.๓ พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน ต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างพอเพียงต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมเล่นอย่างมีเสริมักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรี ประมาณวันละ ๑ ชั่วโมง การจัดมุมเล่นต่างๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑) ในห้องเรียนควรมีมุมเล่นอย่างน้อย ๓-๕ มุม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่และขนาดของห้อง

๒) ควรมีการเปลี่ยนสีของเล่นตามมุม ตามหน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และตามความสนใจของเด็ก

๓) ควรจัดให้มีสื่อและผลงานที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้ว จัดวางอยู่ในมุมเล่น เช่น การทดลองอย่างง่าย เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสี เป็นต้น โดยผู้สอนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เด็กได้เล่น

๔) ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น

๕) ควรสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างวินัยเชิงบวกให้กับเด็ก เช่น สร้างข้อตกลงร่วมกันว่า เมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

๖) การจัดแสดงผลงานและการเก็บของควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

- จะให้มีที่แสดงผลงาน เสนอภาพวาด งานเขียนอิสระหรืองานปั้น งานประดิษฐ์ของเด็กๆ
- จัดที่แสดงผลงานให้น่าสนใจและสดชื่น
- ให้เด็กเห็นของแปลกๆ ใหม่ๆ ที่เด็กไม่เคยเห็น
- ส่งเสริมให้เด็กๆ รู้จักเลือกสรรหาว่าจะทำอะไร จะแสดงอะไร
- กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น
- สอนให้รู้จักจัดของเป็นตาม ชนิด/ ประเภท และเลือกของออกมาใช้ตามความต้องการ

- สร้างนิสัยในการเก็บของให้เป็นที่เป็นทาง

ตัวอย่างมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ที่ควรจัดมีดังนี้

มุมบล็อก

เป็นมุมที่จัดเก็บบล็อกไม้ต้นที่มีขนาดและรูปทรงต่างๆ กัน เด็กสามารถนำมาเล่นต่อประกอบกันเป็นสิ่งต่างๆ ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง นอกจากนี้ควรมีสื่ออื่นๆ เช่นยานพาหนะหรือสัตว์จำลอง ฯลฯ เพื่อประกอบการเล่น

แนวทางการจัด

มุมบล็อกเป็นมุมที่ควรจัดให้อยู่ห่างจากมุมที่ต้องการความสงบ เช่น มุมหนังสือ ทั้งนี้ เพราะเสียงจากการเล่นต่อไม้บล็อก อาจรบกวนสมาธิเด็กที่อยู่ใยมุมหนังสือได้ นอกจากนี้ควรอยู่ห่างจากทางเดินผ่านหรือทางเข้าออกของห้อง เพื่อไม่ให้กีดขวางทางเดินหรือเกิดอันตรายจากการเดินสะดุดไม้บล็อกถ้ากรณีเด็กยังเล่นไม่เสร็จครูหรือเด็กร่วมกันกำหนดพื้นที่โดยใช้สัญลักษณ์สีหรือเครื่องหมายการจราจรมาปักไว้เพื่อให้เด็กกลับมาเล่นต่อได้

การจัดเก็บไม้บล็อกเรานี้ ควรจะวางไว้ในระดับที่เด็กสามารถหยิบมาเล่น หรือนำเก็บด้วยตนเอง ได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และควรฝึกให้เด็กหัดจัดเก็บเป็นหมวดหมู่เพื่อความเป็นระเบียบ และสะดวกต่อการหยิบใช้และเก็บคืนโดยทำภาพสัญลักษณ์ รูปร่างของไม้บล็อกติดไว้ที่ช่องจัดเก็บ

มุมหนังสือ

ในห้องเรียนควรมีบริเวณที่เงียบ สำหรับให้เด็กได้ดูรูปภาพ อ่านหนังสือนิทาน ฟังนิทาน ผู้สอนควรจัดมุมหนังสือให้เด็กได้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ และทำกิจกรรมตามลำพังหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ

แนวทางการจัด

มุมหนังสือ เป็นมุมที่ต้องการความสงบ ควรจัดห่างจากมุมที่มีเสียง เช่น มุมบล็อก มุมบทบาทสมมติ ฯลฯ และควรจัดบรรยากาศสูงใจให้เด็กได้เข้าไปใช้เกิดความรักและทะนุถนอมหนังสือและ ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน มีจำนวนหนังสือเพียงพอกับเด็กและเหมาะสมกับวัยของเด็ก ควรมีการเปลี่ยนหนังสือทุกสัปดาห์ และเลือกหนังสือที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กด้วย

มุมบทบาทสมมติ

มุมบทบาทสมมติ เป็นมุมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีโอกาสได้นำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากบ้านหรือชุมชนมาเล่น แสดงบทบาทสมมติ เลียนแบบบุคคลต่างๆ ตามจินตนาการของตน เช่น เป็นพ่อแม่ในมุมบ้าน เป็นหมอ ในมุมหมอเป็น พ่อค้าแม่ค้าในมุมร้านค้า ฯลฯ การเล่นดังกล่าวเป็นการปลูกฝังความสำนึกถึงบทบาททางสังคมที่เด็กได้พบเห็นในชีวิตจริง

แนวทางการจัด

มุมบทบาทสมมตินี้ ควรอยู่ใกล้มุม บล็อก หรืออาจจะให้เป็นสถานที่ต่างๆ นอกเหนือจากการจัดเป็นบ้านโดยสังเกตการเล่นและความสนใจของเด็กกว่ามีการเปลี่ยนแปลงบทบาทการเล่นจากบทบาทเดิมไปสู่รูปแบบการเล่นอื่นหรือไม่ อุปกรณ์ที่นำมาจัดควรเปลี่ยนไปตามความสนใจของเด็กเช่นกัน มุมบทบาทสมมติอาจจะเป็นบ้าน/ร้านอาหาร/ร้านขายของ ร้านเสริมสวย โรงพยาบาล ฯลฯ ในขณะเดียวกัน อุปกรณ์ที่นำมาจัดให้เด็กควรหมั่นดูแลและทำความสะอาดทุกสัปดาห์ ไม่เป็นอันตราย และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

มุมวิทยาศาสตร์/มุมธรรมชาติ

มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติ เป็นมุมเล่นที่ผู้สอนจะรวบรวมสิ่งของต่างๆ หรือสิ่งที่มีในธรรมชาติมาให้เด็กได้สำรวจ สังเกต ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็ก

แนวทางการจัด

มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติ อาจจะไว้ใกล้ มุมหนังสือ สิ่งของที่จัดวางต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กในขณะที่ใช้หรือเก็บควรอยู่ในระดับที่เด็กหยิบ จับ ดูวัสดุอุปกรณ์ เหล่านั้นได้โดยสะดวก ควรจะปรับเปลี่ยนสิ่งของที่นำมาจัดแสดง อาจมีการจำลองการทดลองอย่างง่าย เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน คือการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณในสถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จะระวังรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆ บริเวณสถานศึกษา สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน ประกอบด้วย

๑) **สนามเด็กเล่น** ควรมีพื้นผิว หลากประเภท เช่น ดิน ทราย หญ้า พื้นสำหรับเล่นของเด็กเล่นที่มีล้อรวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทรายพร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่าย การทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรง ปลอดภัยอยู่เสมอและหมั่นดูแลเรื่องความสะอาด

๒) **ที่นั่งเล่นพักผ่อน** จัดที่นั่งไว้ได้ต้นไม้ร่มเงา อาจใช้กิจกรรมย่อยๆ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นพื้นที่ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ ป้ายนิเทศ เพื่อให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง

๓) **บริเวณธรรมชาติ** ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ แปลงปลูกพืชสวนครัว หากบริเวณสถานศึกษามีไม่มากนักอาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถาง หรือเศษวัสดุในท้องถิ่น

๔) **ห้องปฏิบัติการ และอาคารประกอบต่างๆ** เช่น โรงอาหาร เรือนเพาะชำ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ควรจัดให้มีพื้นที่สำหรับเด็กทำกิจกรรมและเรียนรู้ ที่สะอาดและปลอดภัยสำหรับเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมด้านจิตภาพ เป็นการจัดห้องเรียนตามแนวคิดเรื่องการเรียนรู้อย่างมีความสุข การจัดสภาพแวดล้อมจึงเป็นการจัดเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจะเกิดความสะดวก ปลอดภัย ราบรื่นจากการทำกิจกรรมในห้อง ที่มีลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมและมีการปฏิบัติต่อกันที่เหมาะสมของผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทั้งเด็กและครูสอน นอกจากนี้ยังรวมถึงกฎ ระเบียบ กติกา ข้อตกลงที่ทุกคนสามารถปฏิบัติร่วมกันได้และเกิดความสุขในการอยู่ร่วมกัน การจัดบรรยากาศด้านจิตภาพ จึงเป็นเป้าหมายเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสภาพแวดล้อมแห่งความสุข ผู้สอนมีหน้าที่ที่อบอุ่นให้ความมั่นใจแก่เด็กสนับสนุนให้เด็กได้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมต่างๆ มีสถานที่ที่เด็กสามารถมีความเป็นส่วนตัว หรือเมื่อต้องการอยู่ตามลำพัง ต้องการความสงบ ให้อิสระเด็กในการสื่อสาร เคลื่อนไหว ทำกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งข้อตกลงต่างๆ สามารถยืดหยุ่นได้เมื่อจำเป็น การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตภาพมีรายละเอียดดังนี้

บุคลิกภาพผู้สอน

บุคลิกภาพผู้สอนช่วยเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในห้องได้เป็นอย่างดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีกิริยามารยาทแบบไทย แต่งกายเหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ใช้ภาษาถูกต้องชัดเจน เต็มใจตอบคำถามของเด็ก พูดกับเด็กด้วยเสียงนุ่มนวลเป็นมิตร และพูดชี้แจงเหตุผลแก่เด็กด้วยน้ำเสียงปกติ

การจัดการชั้นเรียนของผู้สอน

ผู้สอนควรใส่ใจดูแลให้เด็กอยู่ร่วมกันในห้องเรียนอย่างมีความสุข พร้อมทั้งเรียนรู้สิทธิและหน้าที่ของตน มีการสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติตนร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ แนวทางปฏิบัติเมื่อเด็กไม่ทำตามข้อตกลง และแก้ไขปัญหาเมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับเด็ก

ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับเด็กช่วยเสริมสร้างให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย สร้างความมั่นใจในตนเอง และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ผู้สอนควรสร้างความสัมพันธ์กับเด็กด้วยท่าทาง เช่น ยิ้ม สัมผัส ทักทาย และพูดคุยกับเด็ก ดูแลเด็กที่มีปัญหาสุขภาพ ไม่สบาย หรือต้องการกำลังใจ รับฟังเมื่อเด็กพูดด้วย ให้โอกาสเด็กที่ต้องการพูดคุยกับผู้สอน ตอบเมื่อเด็กถาม และยอมรับการช่วยเหลือของเด็ก

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก

ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็กในสถานศึกษา จะทำให้เด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างเด็กกับเด็ก ผู้สอนควรจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความรับผิดชอบในการทำงาน ให้เด็กได้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมแก้ปัญหา เช่น การจัดของเล่นการดูแลความสะอาดการทำงานกลุ่ม เป็นต้น

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษา

ผู้สอนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา ผู้สอนจึงควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองด้วยการจัดทำป้ายนิเทศซึ่งมีสาระเกี่ยวกับเด็กผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน จัดทำจดหมายข่าวถึงผู้ปกครอง หรือการสื่อสารผ่านสื่อและเทคโนโลยี กระตุ้นให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทางโรงเรียน สนับสนุนให้ผู้ปกครองเยี่ยมชั้นเรียนของเด็กจัดประชุมพบปะระหว่างผู้ปกครองและผู้สอน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ทำงานอาสาสมัครร่วมกับทางโรงเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมด้านสังคม เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เกิดจากแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่เรียนรู้ทางสังคมจากการเล่น การทำกิจกรรมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การจัดสภาพแวดล้อมด้านสังคมจึงเป็นการจัดการที่ให้ได้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สนับสนุนให้ปฏิบัติตนในลักษณะที่สังคมยอมรับและเกิดทักษะทางสังคม มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สนับสนุนให้เกิดการแบ่งปันกันทั้งในด้านความคิด ความรู้สึก พื้นที่และอุปกรณ์ต่างๆ จัดให้มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตย เด็กได้แสดงความเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่างๆ เช่น การกำหนดข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบต่างๆ การแบ่งหน้าที่ การฝึกการมีวินัยในตนเอง

การเรียนรู้ของเด็กที่ได้ปฏิสัมพันธ์สิ่งแวดล้อมทั้งด้านวัตถุและบุคคล ผู้สอนจะต้องพยายามจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก ให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น กับสิ่งของและกระบวนการต่างๆรวมถึงให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับประสบการณ์ต่างๆ และผู้สอนจะต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรมประจำวันให้เด็กได้พัฒนาทางร่างกายและสังคม โดยการเตรียมสื่อ วัสดุ ที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เกิดกระบวนการคิด ให้เด็กได้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและกระบวนการต่างๆ อย่างกว้างขวาง การที่เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เด็กจะพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความคิดสร้างสรรค์

สื่อ

สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นตัวกลางกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดการเรียนรู้ ของเด็กอายุ ๔-๖ ปีจำเป็นต้องผ่านการลงมือปฏิบัติจริงหรือเกิดการค้นพบด้วยตนเองเป็นประสบการณ์ตรง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้จากสิ่งที่ป็นรูปธรรมหรือมองเห็น จับต้องได้ ไปสู่สิ่งที่ป็นนามธรรม เพื่อเข้าสู่อายุที่สูงขึ้น การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้จึงขึ้นอยู่กับของจริงที่พบเห็น ของเล่นที่เลียนแบบของจริง นิทานและเพลงดังนี้

๑) ของเล่น

ของเล่นเป็นสิ่งที่ประกอบการเล่นของเด็ก ของเล่นช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเกิดความมั่นใจในการเล่น ของเล่นอาจจัดทำขึ้นเองจากวัสดุ สิ่งของ เศษวัสดุเหลือใช้รอบตัวในชีวิตประจำวันหรือเป็นการเลือกซื้อของเล่นที่มีขายในท้องตลาด ซึ่งมีการจัดหาของเล่นให้เด็กต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและเหมาะสมกับวัยของเด็ก

๑.๑ ลักษณะของเล่นเด็ก ของเล่นเกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กแบ่งเป็น

๑.๑.๑ ของจริง เป็นของเล่นที่เป็นสิ่งหรือเครื่องใช้ในชีวิตจริง ของจริงที่เด็กเล่นได้ เช่น

ช้อน

ถ้วย พลาสติก หม้อ จาน

๑.๑.๒ ของเล่นเลียนแบบของจริง เป็นของเล่นที่สร้างขึ้นให้มีรูปแบบเหมือนของจริง ที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน ทำจากวัสดุประเภทไม้ พลาสติก โลหะ กระดาษ ก็ได้ เช่น ตุ๊กตาสัตว์ขนนุ่ม ตุ๊กตาคน ลูกบอลเด็กเล่น รถเด็กเล่น ของเล่นเครื่องครัว/ เครื่องใช้ในบ้าน

๑.๑.๓ ของเล่นสร้างสรรค์ เป็นของเล่นที่สร้างขึ้นไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว สามารถประกอบเข้าด้วยกันให้เป็นอะไรก็ได้ตามความต้องการหรือจินตนาการของผู้เล่น เช่น ตัวต่อ พลาสติก พลาสติกสร้างสรรค์ บล็อกพลาสติก/ ไม้ วัสดุที่ใช้ในการวาดภาพ/ การปั้น/การประดิษฐ์

๑.๑.๔ ของเล่นเพื่อการศึกษา เป็นของเล่นที่สร้างขึ้น มีรูปแบบช่วยพัฒนาทักษะการสังเกต ทักษะกล้ามเนื้อ ประสานสัมพันธ์กับตา ทักษะการคิด เช่น ไม้บล็อก เกมภาพตัดต่อ เกมโดมิโน

๑.๑.๕ ของเล่นพื้นบ้าน เป็นของเล่นที่ทำจากวัสดุตามธรรมชาติหรือวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วยเช่น โมบายปลาตะเพียน ตะกร้อใบลาน ตุ๊กตาสัตว์ทำจากฟาง กังหันลมใบตาล ล้อกลิ้งไม้ไผ่ นก/ ตั๊กแตนสานใบมะพร้าว กะลารองเท้า ปี่ใบมะพร้าว และปั้นดินเหนียวรูปสัตว์

๑.๒ ประเภทของเล่นเด็ก ของเล่นเด็กมีหลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้เล่นแบ่งเป็น

๑.๒.๑ ของเล่นฝึกประสาทสัมผัส เป็นของเล่นที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก ในการมองเห็น ได้ยินและสัมผัส เช่น ของเล่นที่มีผิวสัมผัสเรียบ- ขรุขระ ของเล่น หยิบจับไว้ในมือได้ เสียงเพลง

๑.๒.๒ ของเล่นฝึกการเคลื่อนไหว เป็นของเล่นที่เคลื่อนที่ไปมาได้ กระตุ้นให้เด็กใช้กล้ามเนื้อแขน ขา เช่น ลูกบอล ของเล่นลากจูงได้ ของเล่นไถลาน ของเล่นมีล้อเลื่อน

๑.๒.๓ ของเล่นฝึกความสัมพันธ์มือตา เป็นของเล่นที่ฝึกให้เด็กได้พัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างการใช้กล้ามเนื้อและตาอย่างมีจุดหมาย เช่น กระดานค้อนตอก กล้องหยอดรูปทรง ของเล่นร้อยลูกปัดเม็ดโต ของเล่นร้อยเชือกตามรู ของเล่นผูกเชือก/รูตชิป/ติดกระดุม

๑.๒.๔ ของเล่นฝึกภาษา เป็นของเล่นที่ช่วยในการฟัง การสื่อสารทางด้านการฟัง การพูดเล่าเรื่อง เช่น หนังสือภาพนิทาน เทป เพลงเด็ก เครื่องดนตรี หุ่นมือ

๑.๒.๕ ของเล่นฝึกการสังเกต เป็นของเล่นฝึกทักษะการเปรียบเทียบ การจำแนก หรือจัดกลุ่มของ เช่น ของเล่นรูปทรงเรขาคณิต แผ่นภาพจับคู่ บล็อกต่างสีต่างขนาด

๑.๒.๖ ของเล่นฝึกการคิด เป็นของเล่นสอนให้เด็กมีสมาธิและรู้จักแก้ปัญหา คิดใช้เหตุผล เช่น ภาพตัดต่อ ตัวต่อภาพ ปริศนา บล็อกไม้

๑.๒.๗ ของเล่นฝึกความคิดสร้างสรรค์ เป็นของเล่นที่ส่งเสริมให้เด็กสร้างจินตนาการตามความนึกคิดหรือแสดงบทบาทสมมุติ เช่น บล็อกไม้ ตัวต่อ ของเล่นเครื่องครัว ของเล่นร้านค้า ของเล่นเครื่องมือแพทย์

๑.๓ การเลือกของเล่นเด็ก หลักเกณฑ์ที่ควรคำนึงถึงมีดังนี้

๑.๓.๑ ความปลอดภัยในการเล่น ของเล่นสำหรับเด็ก อาจทำด้วยไม้ ผ้า พลาสติก หรือโลหะ ที่ไม่มีอันตรายเกี่ยวกับผิวสัมผัสที่แหลมคม หรือมีชิ้นส่วนที่หลุดหรือแตกหักได้ ตลอดจนทำให้วัสดุที่ไม่มีพิษมีภัยต่อเด็กในสิ่งที่ทำ หรือส่วนผสมในการผลิตมีขนาดเล็กเกินไป จนทำให้เด็กกลืนหรือหยิบใส่รูจมูก หรือเข้าปากได้ รวมทั้งมีน้ำหนักพอเหมาะที่เด็กสามารถหยิบเล่นได้

๑.๓.๒ ประโยชน์ในการเล่น ของเล่นที่ดีควรช่วยสร้างความสนใจของเด็กให้อยากรู้ อยากเห็น มีสีสันสวยงามสะดุดตาเด็ก มีการออกแบบที่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดและจินตนาการที่จะเล่นอย่าง

ริเริ่มสร้างสรรค์หรือแก้ปัญหาช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหว และการใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว ทั้งยังเสริมสร้างการพัฒนาประสาทมือและตาให้สัมพันธ์กัน

๑.๓.๓ ประสิทธิภาพในการเล่น ของเล่นที่เหมาะสมในการเล่นควรมีความยากง่ายกับอายุและความสามารถตามพัฒนาการของเด็ก ของเล่นที่ยากเกินไปจะบั่นทอนความสนใจในการเล่นของเด็ก และทำให้เด็กรู้สึกท้อถอยได้ง่าย ส่วนของเล่นที่ง่ายเกินไปก็ทำให้เด็กเบื่อไม่ยอมเล่นได้ นอกจากนี้ของเล่นควรทำให้เด็กได้ใช้ประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความแข็งแรงทนทานและปรับเปลี่ยนแปลงใช้ประโยชน์ได้หลายโอกาส หลายรูปแบบเล่นได้หลายคน

๑.๓.๔ ความประหยัดทรัพยากร ของเล่นที่ดีไม่จำเป็นต้องมีราคาแพงหรือผลิตด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีตราเครื่องหมายผลิตภัณฑ์ของบริษัทที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมทั่วไป หากแต่เป็นวัสดุของหรือของเล่นที่สามารถจัดหาง่ายๆ มีราคาพอเหมาะ และมีอยู่ในท้องถิ่นนั้นโดยหาซื้อได้ง่ายหรือทำขึ้นเองได้จากภูมิปัญญาพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตารางเกณฑ์พิจารณาการเลือกซื้อของเล่นให้เด็ก

ประเด็นการพิจารณา
๑. ของเล่นที่มีลักษณะปลอดภัยสำหรับเด็กตามวัย สีที่ใช่ เป็นสีที่ปลอดภัย ไม่มีชิ้นส่วนแหลมคมหรือแตกหักง่าย
๒. ของเล่นเหมาะกับวัยของเด็กไม่ยากหรือง่ายเกินไปที่เด็กจะเล่นได้เอง
๓. ของเล่นดึงดูดความสนใจในการเล่น ท้าทายความสามารถของเด็ก
๔. ของเล่นมีการออกแบบอย่างพิถีพิถัน มองดูเหมาะกับธรรมชาติของเด็ก
๕. ของเล่นสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้หลากหลาย ใช้เล่นได้หลายแบบ หลายวิธีตามความต้องการของผู้เล่น
๖. ของเล่นมีความคงทนใช้เล่นได้ยาวนาน ไม่บอบสลายง่าย
๗. ของเล่นช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ทำให้เด็กเรียนรู้หลายๆด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว
๘. ของเล่นช่วยขยายความคิดสร้างสรรค์ของเด็กทำให้เด็กใช้จินตนาการ การคิดทำสิ่งใหม่ๆ
๙. ของเล่นทำให้เด็กมีสมาธิ ใจจดจ่ออยู่กับการเล่นเป็นเวลานานพอควรตามช่วงความสนใจของวัย
๑๐. ของเล่นทำความสะอาดได้ง่าย หรือนำกลับมาเล่นใหม่ได้
๑๑. ของเล่นทำให้เด็กเกิดความรู้สึกดีต่อตนเองและค้นพบความสำเร็จ
๑๒. ของเล่นมีราคาไม่แพงจนเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพของวัสดุและการใช้ประโยชน์

นิทาน

นิทานเป็นสื่อ เครื่องมือและวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาเด็ก การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง จะช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างเด็กกับหนังสือ ถือเป็นการบ่มเพาะนิสัยรักการอ่านหนังสือในเด็กได้อย่างแยบยล

๒.๑ ประโยชน์ของนิทาน นิทานมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กดังนี้

๒.๑.๑ ด้านร่างกาย การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เด็กจะได้บริหารร่างกายตามเรื่องราวของนิทาน ทำให้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายแข็งแรง

๒.๑.๒ ด้านอารมณ์ จิตใจ การอ่านหนังสือให้เด็กฟังเด็กจะรู้สึกสนุกสนานมีความสุขที่ได้ฟังเรื่องราวหรือท้องถกถลอนและแสดงท่าทางอย่างอิสระตามความต้องการ เด็กจะมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส

๒.๑.๓ ด้านสังคม สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคมรอบด้าน

๒.๑.๔ ด้านสติปัญญา การอ่านหนังสือจะช่วยให้เด็กสามารถจดจำถ้อยคำ จำประโยคและเรื่องราวในหนังสือได้ รู้จักเรียนแบบคำพูด เข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน รู้จักคิดและรู้จักจินตนาการ

๒.๒ วิธีการเล่านิทานและเรื่องราวสำหรับเด็ก

เมื่อเลือกนิทานเรื่องราวที่เหมาะสมกับวัยของเด็กได้แล้ว วิธีการเล่านิทาน หรือเรื่องราวเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจติดตามฟังเนื้อเรื่องจนจบ จึงจำเป็นต้องทำให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะเล่าด้วย ในการเล่าเรื่องนิทานที่นิยมใช้มี ๒ วิธีดังนี้

๒.๒.๑ การเล่าเรื่องโดยไม่มีอุปกรณ์ เป็นการเล่านิทานเรื่องการบอกเล่าด้วยน้ำเสียงและลีลาของผู้เล่า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑) การขึ้นต้นเรื่องที่จะเล่าควรดึงดูดความสนใจเด็ก โดยค่อยๆ เริ่มเล่าด้วยเสียงพูดที่ชัดเจน ลีลาของการเล่าช้า ช้า และเริ่มเร็วขึ้นจนเป็นการเล่าด้วยจังหวะปกติ

๒) ระดับเสียงที่ใช้ควรดัง และประโยคที่เล่าควรแบ่งเป็นประโยคสั้นๆ แต่ได้ใจความ การเล่าควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ไม่ควรจังหวะการเล่าให้นานและจะทำให้เด็กเบื่อ อีกทั้งไม่ควรมีคำถามหรือคำพูดอื่นๆ ที่เป็นการขัดจังหวะทำให้เด็กหมดสนุก

๓) การใช้ น้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง ควรแสดงให้สอดคล้องกับลักษณะของตัวละคร ไม่ควรพูดน้อยๆ เรื่อยๆ เพราะขาดให้ความตื่นเต้น

๔) การนั่งเล่าเรื่อง ควรจัดหาเก้าอี้ที่นั่งให้เหมาะกับระดับสายตาเด็ก ควรเว้นระยะห่างของการนั่งเผชิญหน้าเด็กพอประมาณที่จะสามารถสบตาเด็กขณะเล่าเรื่องได้ทั่วถึง

๕) การใช้เวลาไม่ควรเกิน ๒๐ นาที โดยสังเกตจากท่าทางการแสดงออกของเด็ก ซึ่งไม่ได้ให้ความสนใจจดจ่อกับเรื่องที่เล่า

๖) การเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและวิจารณ์เรื่องที่เล่า ควรใช้คำถามสอบถามความคิดของเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวที่ได้ฟัง ให้เด็กมีโอกาสแสดงความคิดเห็นภายหลังที่เรื่องเล่าจบลง

๒.๒.๒ การเล่าเรื่องโดยมีอุปกรณ์ช่วย อุปกรณ์ที่ช่วยในการเล่าเรื่องมีหลายประเภท ได้แก่

๑) สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ซึ่งสามารถนำมาเล่าเรื่องราวประสบการณ์ได้แก่เด็กได้ อุปกรณ์ที่เป็นสิ่งแวดล้อมได้แก่สัตว์ พืช บุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ ข่าวและเหตุการณ์ ตลอดจนสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

๒) วัสดุเหลือใช้ สิ่งของที่ไม่เป็นที่ต้องการ แต่ยังมีประโยชน์ เช่น ภาพจากหนังสือนิตยสาร กิ่งไม้ของกระดาด สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเล่าเรื่องได้

๓) ภาพ ใช้รูปภาพที่มีเรื่องราวเล่าได้ เช่น ภาพที่มีเรื่องราวรวมอยู่ในแผ่นเดียวหรือทำเป็นแผ่นภาพพลิกหลายๆแผ่น ขนาดใหญ่พอควรและมีเนื้อเรื่องเขียนไว้ด้านหลัง

๔) หุ่นจำลอง ใช้หุ่นที่ทำด้วยผ้าหรือกระดาษทำเป็นละครหุ่นมือ หุ่นเชิด หุ่นชัก

๕) สไลด์ประกอบการเล่าเรื่อง ใช้ภาพถ่ายเป็นสไลด์แผ่นฉายใช้ที่ละภาพ

๖) หน้ากาก ทำเป็นรูปตัวละคร ใช้วัสดุทำเป็นหน้ากากรูปตัวละครต่างๆ

๗) เทปนิทานหรือเรื่องราว ใช้การเปิดเทปที่มีเสียงเล่าเรื่องราว

๘) นิ้วมือประกอบการเล่าเรื่อง ใช้นิ้วมือเคลื่อนไหวเป็นตัวละครต่างๆ

๒.๓ การอ่านนิทาน

การสร้างนิสัยรักการอ่านให้เด็กเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้สอน เพราะหนังสือคืออาหารสมองและอาหารใจ หนังสือคือความสุข หนังสือคือเพื่อน หนังสือคือแหล่งเรียนรู้ของเด็กไปตลอดชีวิต การสร้างนิสัยรักการอ่านให้เด็ก จึงเป็นการสร้างพื้นฐานสำคัญของชีวิตให้เด็ก เด็กจะรักหนังสือได้จากการที่ผู้สอนอ่านหนังสือที่เด็กชอบให้ฟังซ้ำแล้วซ้ำเล่าเท่าที่เด็กเรียกร้องต้องการ เด็กจะรู้สึกพอใจและมีความสุขมากในขณะที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง และจะตื่นโตขึ้นมาเป็นคนรักหนังสือ และรักการอ่านหนังสือ การการอ่านนิทานให้เด็กฟัง คือการอ่านหนังสือที่ไม่ปล่อยให้เด็กเดินทางไปคนเดียว หรือ

เป็นผู้รับฟังเพียงอย่างเดียว แต่ผู้สอนต้องมีส่วนร่วมไปกับเด็กด้วย นิทานเป็นสื่อสำหรับผู้สอนในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กที่เติบโตมาด้วยการหล่อหลอมให้ฟังนิทาน มักจะเป็นเด็กที่ใช้ภาษาได้ดีมากกว่าเด็กในวัยเดียวกันที่ไม่ได้ถูกหล่อหลอมมาด้วยหนังสือหรือนิทาน อีกทั้งเด็กที่มีนิสัยรักการอ่านจะพัฒนาในด้านอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็วตามมา เช่น สมรรถนะการฟังและการอ่าน

การพัฒนาสื่อ

การพัฒนาสื่อเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมในระดับปฐมวัยนั้น ก่อนอื่นควรได้สำรวจข้อมูลสภาพปัญหาต่างๆ ของสื่อทุกประเภทที่ใช้อยู่ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความต้องการ

แนวทางการพัฒนาสื่อ ควร มีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

๑. ปรับปรุงสื่อให้ทันสมัยเข้ากับเหตุการณ์ ใช้ได้สะดวก ไม่ซับซ้อนเกินไป เหมาะสมกับวัยของเด็ก

๒. รักษาความสะอาดของสื่อ ถ้าเป็นวัสดุที่ล้างน้ำได้ เมื่อใช้แล้วควรได้ล้างเช็ด หรือ ปิดฝุนให้สะอาด เก็บไว้เป็นหมวดหมู่ วางเป็นระเบียบหยิบใช้ง่าย

๓. ถ้าเป็นสื่อที่ผู้สอนผลิตขึ้นมาใช้เองและผ่านการทดลองใช้มาแล้ว ควรเขียนคู่มือประกอบการใช้สื่อนั้น โดยบอกชื่อสื่อ ประโยชน์และวิธีใช้สื่อ รวมทั้งจำนวนชิ้นส่วนของสื่อในชุดนั้นและเก็บคู่มือไว้ในซองหรือถุง พร้อมสื่อที่ผลิต

๔. พัฒนาสื่อที่สร้างสรรค์ ใช้ได้เอนกประสงค์ คือ เป็นได้ทั้งสื่อเสริมพัฒนาการ และเป็นของเล่นสนุกสนานเพลิดเพลิน

แหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญคือเป็นแหล่งการศึกษาตามความสนใจและความต้องการตามอัธยาศัยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การสืบเสาะหาความรู้ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การสร้างเสริมประสบการณ์ด้วยประสบการณ์ตรง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยขอเสนอแหล่งเรียนรู้ที่เป็นตัวอย่างแหล่งวิทยาการการเรียนรู้ในชุมชน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดในชุมชนและธรรมชาติดังนี้

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น วัดและในชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีตำรวจ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติต่างๆ เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ในชุมชนอีกประเภทหนึ่ง เป็นสถาบันของชุมชนที่มีอยู่ในวิถีชีวิตและการทำมาหากินในชุมชน เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญในวัด หรือ ศาสนสถาน ซึ่งเป็นสถานที่ทำบุญตามประเพณี ตลาด ร้านขายของชำ ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนชาวบ้าน สถานือนามัย ป่าทุกแห่ง ล้วนเป็นห้องเรียนธรรมชาติที่เปิดกว้างสร้างบรรยากาศและจินตนาการการเรียนรู้ของเด็ก

แหล่งเรียนรู้ภายใน	แหล่งเรียนรู้ภายนอก
◆ อาคารเรียนต่างๆ ◆ ห้องสมุด ◆ ห้องคอมพิวเตอร์ ◆ ห้องประชุม ◆ ห้องพยาบาล ◆ สวนเกษตรพอเพียง ◆ ห้องวิชาการ ◆ ห้องสหกรณ์โรงเรียน ◆ สนามเด็กเล่น ◆ สนามกีฬา ◆ บ่อปลา ◆ โรงเรือนเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่	◆ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ◆ วัด ◆ ไร่เตรญวัน ◆ สถานีตำรวจอำเภอ ◆ โรงพยาบาล ◆ บ้านเพาะช่าง ◆ บ่อน้ำพุร้อน ◆ น้ำตกพาเจริญ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปราชญ์ชาวบ้าน / ภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สถานศึกษาเชิญมาให้ความรู้แก่ ครู / นักเรียน ได้แก่ การทำไร่นาสวนผสม การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา การทำนา การตัดผม ฯลฯ

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ ๔-๖ ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเป็นความรับผิดชอบของผู้สอนที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมวิธีการประเมินที่เหมาะสม ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนาหรือสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กและสรุปผลการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าเด็กบรรลุตามสภาพที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือไม่เพียงใด ผู้สอนควรวางแผนและพัฒนากิจวัตรประจำวันอย่างไรต่อไป โดยมีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยควรยึดหลักการ ดังนี้

๑. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ การวางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ เป็นภารกิจหนึ่งของผู้สอนโดยเริ่มต้นจาก

๑.๑ นำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติด้วยการออกแบบและจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการประสบการณ์เรียนรู้

๑.๒ กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

๑.๓ เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้สอนจะต้องวางแผนและออกแบบว่าในแต่ละวัน แต่ละกิจกรรมจะสังเกตพฤติกรรมใด สังเกตเด็กคนใดบ้าง และนำข้อมูลที่ได้ไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลต่อไป

๒. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน การประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้านตามหลักการนี้ คือ การประเมินพัฒนาการเด็กด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์แต่ละวัยที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องนั่นเอง

๓. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนืองตลอดปี จุดมุ่งหมายของการประเมินพัฒนาการเด็ก เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคลให้เต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้ ความน่าเชื่อถือของผลการประเมินจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้สอนต้องสังเกตพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตนของเด็กเป็นระยะๆ ตลอดปีการศึกษา มีจำนวนครั้งในการสังเกตพฤติกรรมอย่างเหมาะสมและเพียงพอก่อนจะสรุปหรือให้ระดับคุณภาพของพฤติกรรมตามสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละวัย

๔. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ เนื่องจากแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ความสำคัญกับตัวเด็ก ทั้งการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา การเล่นและการเรียนรู้ของเด็กภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ดังนั้น การประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หรือการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ด้วยวิธีการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก จึงเป็นวิธีการประเมินที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเด็กวัยนี้ ผู้สอนจึงไม่ควรใช้แบบทดสอบที่ใช้กระดาษและดินสอในการเขียนตอบ เพื่อประเมินพัฒนาเด็กวัยนี้

๕. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนตามสภาพที่พึงประสงค์ รวบรวมได้จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ผู้สอนต้องนำไปเทียบเกณฑ์การให้ระดับคุณภาพใจ แต่ละสภาพที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พร้อมจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศในระดับห้องเรียนว่า เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการใดบ้างเป็นจุดเด่นหรือควรได้รับการส่งเสริม และนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคลและใช้เป็นข้อมูลสื่อสารกับผู้ปกครองในการเสริมศักยภาพเด็กเป็นรายบุคคลต่อไป

แนวทางการประเมินพัฒนาการ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๓) กำหนดเป้าหมายคุณภาพของเด็กปฐมวัยโดยยึดพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

๑) **พัฒนาการด้านร่างกาย** เป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถของร่างกายในการเคลื่อนไหว สุขภาพอนามัยที่ตีรวมถึงการใช้มือกับตาที่ประสานสัมพันธ์กันในการทำกิจกรรมต่างๆ

การประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย การประเมินน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ สุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี การรู้จักความปลอดภัย การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การเล่น และการออกกำลังกายและการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างประสานสัมพันธ์กัน

๒) **พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ** เป็นความสามารถในการแสดงอารมณ์และความรู้สึก โดยที่เด็กรู้จักควบคุมอารมณ์และแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์เพื่อเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนการรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ ความสนใจ ความสามารถ และมีความสุขในการทำงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ความรับผิดชอบในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริตและรู้สึกภูมิใจ ความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปันตลอดจนการประหยัด อดออม และพอเพียง

๓) **พัฒนาการด้านสังคม** เป็นความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ปรับตัวในการเล่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่น สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตน ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ รู้กาลเทศะ สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับเด็กอื่น รู้จักรวมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อน ปฏิบัติตามข้อตกลงในการเล่น รู้จักรอคอยตามลำดับก่อน-หลัง

การประเมินพัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย การประเมินความมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การระวังภัยจากคนแปลกหน้าและสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย รักความเป็นไทย การยอมรับความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔) **พัฒนาการด้านสติปัญญา** เป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถทางสมองที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อม ด้วยการรับรู้ สังเกต จดจำ วิเคราะห์ รู้คิด รู้เหตุผล และแก้ปัญหา ทำให้สามารถปรับตัวและเพิ่มทักษะใหม่ ซึ่งแสดงออกด้วยการใช้ภาษา สื่อความหมายและการกระทำ เด็กวัยนี้สามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุและสิ่งของที่อยู่รอบตัวได้ สามารถจำสิ่งต่างๆ ที่ได้กระทำซ้ำกันบ่อยๆ ได้ดี เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้นแต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่แก้ปัญหาการลองผิดลองถูกจากการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผล ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวพัฒนาอย่างรวดเร็วตามอายุที่เพิ่มขึ้นในส่วนของพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยนี้เป็นระยะพัฒนาภาษาอย่างรวดเร็ว โดยมีโอกาสใช้ภาษาจากการทำกิจกรรมต่างๆ ในรูปของการสนทนาตอบคำถาม เล่าเรื่องนิทานและทำกิจกรรมต่างๆ

การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการอ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ ความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ การทำงานศิลปะ การแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการและความสร้างสรรค์ การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และความสามารถในการแสดงหาความรู้

สำหรับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๖) ได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใช้เป็นจุดหมายในการพัฒนาและการประเมินเด็กให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน ๑๒ ข้อ ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๓. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
 ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งเกิดวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต
 สร้างความตระหนักให้นักเรียน ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตพอเพียงต้าน
 ทุจริต ละอายและเกรงกลัวที่จะไม่ทุจริตและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

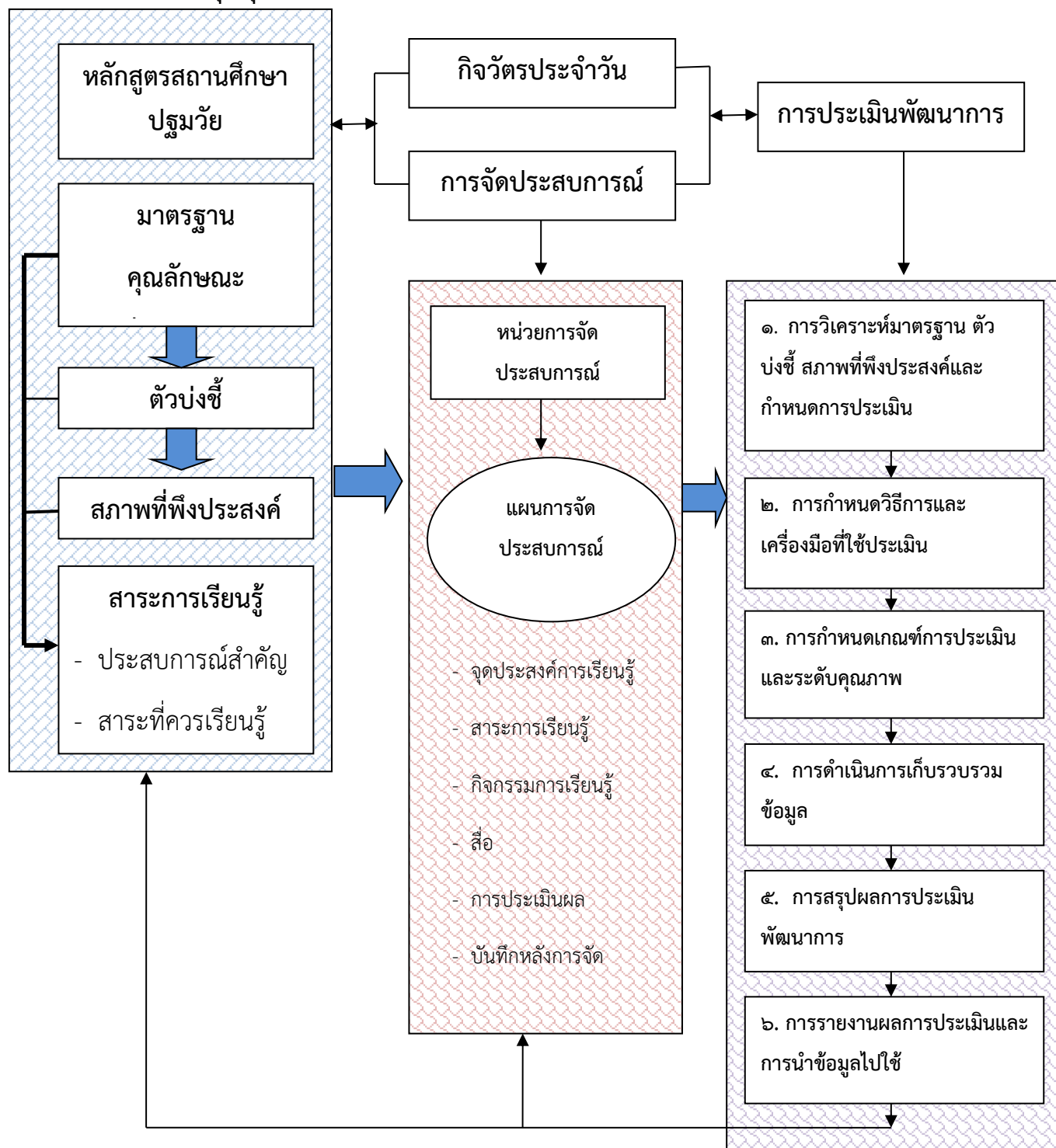
มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้

เหมาะสมกับวัย

แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๗) กับการประเมินพัฒนาการ

ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้น เกิดขึ้นในห้องเรียนขณะจัดประสพการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของเด็ก มีขั้นตอนดังนี้

๑. การวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และการกำหนดประเด็นการประเมิน

ผู้สอนต้องวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และกำหนดสิ่งที่จะประเมินจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อวางแผนการประเมินพัฒนาการและการตรวจสอบทบทวนความถูกต้อง ความครอบคลุมและความเชื่อมโยง อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ดังนี้

๑.๑ การวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์

การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การจัดประสบการณ์ ได้มีวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีที่สอดคล้องของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำสภาพที่พึงประสงค์ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ และกำหนดกิจกรรมหน้า ๖ กิจกรรม หรือใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ตามที่สถานศึกษากำหนดในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนั้น ผู้สอนต้องวางแผนการประเมินพัฒนาการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์

๑.๒ การกำหนดประเด็นการประเมิน เป็นการกำหนดพัฒนาการที่ต้องการประเมิน คือ สภาพที่พึงประสงค์ที่นำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ซึ่งครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และเชื่อมโยงไปยังจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ดังนั้นประเด็นการประเมินจึงประกอบไปด้วยจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ

เมื่อกำหนดประเด็นการประเมินได้แล้วให้พิจารณาว่า ในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้สามารถเก็บข้อมูลการประเมินได้จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และจากกิจวัตรประจำวันโดยการตรวจสอบข้อมูลที่เกิดจากจัดกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เนื่องจากกิจวัตรประจำวันของเด็กเป็นสิ่งที่ปฏิบัติเป็นประจำซ้ำๆ จนเกิดเป็นทักษะและมีการพัฒนาจนเป็นลักษณะนิสัย

๒. การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ

เมื่อผู้สอนกำหนดประเด็นการประเมินพัฒนาการได้ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ ครูผู้สอนต้องวางแผนและกำหนดวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกิจกรรม เช่น ใช้การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน การพูดคุยหรือสัมภาษณ์เด็ก ฯลฯ วิธีการที่ครูผู้สอนเลือกใช้ต้องมากกว่า ๒ วิธีการ หรือใช้วิธีการหลากหลาย ซึ่งวิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย มีดังต่อไปนี้

๒.๑ การสังเกตและการบันทึก แบ่งออกเป็น ๒ แบบ ได้แก่ ๑) การสังเกตแบบเป็นทางการ คือ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และ ๒) การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ

คือ การสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น ครูผู้สอนต้องจดบันทึกสิ่งที่รวบรวมได้จากการสังเกตอย่างเหมาะสม ทั้งนี้การบันทึกพฤติกรรมความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและมีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสังเกตและบันทึกพัฒนาการเด็กปฐมวัยสามารถใช้แบบง่ายๆ ดังนี้

๑) แบบบันทึกพฤติกรรมแบบเป็นทางการ โดยกำหนดประเด็นหรือพัฒนาการที่ต้องการสังเกต (สอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้) ระบุชื่อนามสกุลเด็ก วัน เดือน ปี เกิด ไว้ล่วงหน้า รวมทั้งชื่อผู้ทำการสังเกต ดำเนินการสังเกตโดยบรรยายพฤติกรรมเด็กที่สังเกตได้ตามประเด็น ผู้สังเกตต้องบันทึกวัน เดือน ปีที่ทำการสังเกตแต่ละครั้ง ข้อมูลการสังเกตที่ครูผู้สอนบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรมนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมเด็กได้ดีขึ้น และทราบว่าเด็กแต่ละคนมีจุดเด่น มีความต้องการ มีความสนใจ หรือต้องการความช่วยเหลือในเรื่องใดบ้าง

๒) แบบบันทึกพฤติกรรมแบบไม่เป็นทางการ เป็นการบันทึกพฤติกรรม เหตุการณ์ หรือจากการจัดประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน โดยระบุชื่อ นามสกุล วัน เดือน ปีเกิดเด็ก ผู้สังเกต วัน เดือน ปีที่บันทึก อาจบันทึกโดยใช้การบรรยาย ใครทำอะไร ที่ไหน ทำอย่างไร ซึ่งจะเน้นเฉพาะเด็กรายกรณีที่ต้องการศึกษา ควรมีรายละเอียดและข้อมูลที่ชัดเจน ครูผู้สอนควรบรรยายสิ่งที่เด็กทำได้มากกว่าสิ่งที่เด็กทำไม่ได้ และวิเคราะห์ประเด็นการประเมินตามสภาพที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ ข้อมูลในการบันทึกต้องเป็นตามความเป็นจริง ซึ่งข้อดีของการบันทึกประจำวัน คือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็ก จะช่วยครูผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล รวมทั้งช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลสำหรับวินิจฉัยเด็กได้ชัดเจนขึ้นว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหา หรือส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้องและเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ของครูให้ดียิ่งขึ้น

๓) แบบสำรวจรายการ โดยกำหนดประเด็นหรือพัฒนาการที่ต้องการสำรวจ (สอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้) ระบุชื่อ นามสกุลเด็ก วัน เดือน ปี เกิด ล่วงหน้า มีการกำหนดรายการพฤติกรรมที่ต้องการสำรวจละเอียดขึ้น และกำหนดเกณฑ์ในการสำรวจพฤติกรรม เช่น ปฏิบัติ-ไม่ปฏิบัติ ทำได้-ทำไม่ได้ เป็นต้น ช่วยให้ครูสามารถบันทึกได้สะดวกขึ้น ควรมีการสำรวจพฤติกรรมในเรื่องเดียวกันอย่างน้อย ๓ ครั้ง เพื่อยืนยันว่าเด็กทำได้จริง

ข้อพึงระวังในการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก

ระหว่างการสังเกต ไม่ควรแปลความพฤติกรรมของเด็ก ให้สังเกตการแสดงออกของเด็กที่เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ คือ ตา หู จมูก ลิ้น และร่างกายหรือสัมผัส การแปลความจะดำเนินการหลังเสร็จสิ้นการสังเกตในส่วนของการบันทึก ครูอาจบันทึกย่อหรือทำสัญลักษณ์ไว้และบันทึกเป็นหลักฐานทันทีเมื่อมีเวลา

๒.๒ การบันทึกการสนทนา เป็นการบันทึกการสนทนาทั้งแบบเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการด้านการใช้ภาษาของเด็ก ความสามารถในการคิดรวบยอด การแก้ปัญหา รวมถึงพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ จิตใจ และบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกประจำวัน โดยระบุ ชื่อ นามสกุล อายุเด็ก ภาคเรียนที่ และกิจกรรมที่ใช้สนทนา ช่องที่ใช้ในการบันทึกในแบบสนทนาให้ระบุ วัน เดือน ปี / คำพูดของเด็ก / ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่สะท้อนพฤติกรรมที่แสดงออกของเด็กสอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาการผ่านสภาพที่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่อง

๒.๓ การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ครูผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระจะทำให้ครูผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์ ครูผู้สอนควรปฏิบัติ ดังนี้

การเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ กำหนดคำพูด/คำถามที่จะพูดกับเด็ก ควรเป็นคำถามที่เด็กสามารถตอบได้หลากหลายไม่มีผิด/ถูก

การปฏิบัติขณะสัมภาษณ์ ครูผู้สอนควรสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง สร้างสภาพแวดล้อม ที่อบอุ่นไม่เคร่งเครียด ใช้คำถามที่กำหนดไว้ถามเด็กทีละคำถาม ให้เด็กมีโอกาสคิดและมีเวลาในการตอบคำถามอย่างอิสระ ใช้ระยะเวลาสัมภาษณ์ไม่ควรเกิน ๑๐ นาที

หลังการสัมภาษณ์ บันทึกในแบบสัมภาษณ์ ให้บันทึกคำพูดของเด็กตามความเป็นจริง หลังเสร็จการสัมภาษณ์ครูผู้สอนค่อยพิจารณาข้อมูลจากคำพูดเด็กและลงความคิดเห็นที่สะท้อนพฤติกรรมที่แสดงออกของเด็ก สอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาการผ่านสภาพที่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่อง

๒.๔ สารนิทัศน์สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อการประเมินพัฒนาการ

การจัดทำสารนิทัศน์ (Documentation) เป็นการจัดทำข้อมูลที่เป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากการทำกิจกรรมทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ซึ่งหลักฐานและข้อมูลที่บันทึกเป็นระยะๆ จะเป็นข้อมูลอธิบายภาพเด็กสามารถบ่งบอกถึงพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สารนิทัศน์จึงเป็นการประมวลผลที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการจัดประสบการณ์ของครูและร่องรอยผลงานของเด็ก จากการทำกิจกรรมที่สะท้อนถึงพัฒนาการในด้านต่างๆ การจัดทำสารนิทัศน์จึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่

๑) **พอร์ตโฟลิโอสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล** เช่น การเก็บชิ้นงานหรือภาพถ่ายเด็กขณะทำกิจกรรมมีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการบันทึกเสียง บันทึกภาพที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในงานที่เด็กทำ เป็นต้น

๒) **การบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับ** เช่น การสอนแบบโครงการ (Project Approach) สามารถให้สารนิทัศน์เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กและการสะท้อนตนเองของครู เด็กกับเด็ก การบันทึกของครู การบรรยายของพ่อแม่ผู้ปกครองในรูปแบบหนังสือหรือจดหมาย แม้กระทั่งการจัดแสดงบรรยายสรุปให้เห็นภาพการเรียนรู้ทั้งหมด

๓) **การสังเกตและบันทึกพัฒนาการเด็ก** เช่น ใช้แบบสังเกตพัฒนาการ การบันทึกสั้น

๔) **การสะท้อนตนเองของเด็ก** เป็นคำพูดหรือข้อความที่สะท้อนความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกจากการสนทนา การอภิปรายแสดงความคิดเห็นของเด็กขณะทำกิจกรรม ซึ่งอาจบันทึกด้วยเทคโนโลยีบันทึกเสียง หรือบันทึกภาพ

๕) **ผลงานรายบุคคลและรายกลุ่ม** ที่แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ ความสามารถ ทักษะ จิตินัยของเด็ก ครูสามารถนำผลงานของเด็กมาใช้พิจารณาพัฒนาการและกระบวนการทำงานของเด็ก ครูส่วนใหญ่มักจะเก็บผลงานการเขียนและผลงานศิลปะ อย่างไรก็ตามครูควรเก็บผลงานหลากหลายประเภทของเด็ก เช่น ภาพเขียน การร่วมระดมความคิดเห็นและเขียนออกมาในลักษณะใยแมงมุม การแสดงออกทางดนตรี การก่อสร้างในรูปแบบต่างๆ ตัวอย่างคำพูด เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูลหลักฐานเพื่อประเมินการเรียนรู้และประเมินพัฒนาการของเด็กวัยข้างต้น

➢ การจัดทำสารนิเทศน์ที่หลากหลายจะช่วยครูในแง่ของการตรวจสอบคุณภาพของการศึกษาที่ดี เนื่องจาก การศึกษาในปัจจุบันเน้นการประเมินเพื่อตรวจสอบความเข้มแข็งของการศึกษา ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยและหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัย ต้องปรับปรุงประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทำให้บาง หน่วยงานนำแบบทดสอบมาตรฐานซึ่งไม่เหมาะสมมาประเมินเด็กปฐมวัย

➢ ผู้สอนที่จัดทำสารนิเทศน์อย่างสม่ำเสมอ จะจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้สอดคล้องปัญหาและพัฒนาการเด็ก ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาสมองอย่างชัดเจน สารนิเทศน์สามารถช่วยครูให้จัดประสบการณ์ได้ตรงประเด็น เนื่องจากงานวิจัย เกี่ยวกับสมอง พบว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี หากเข้าไปมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับ ความรู้สึกและอารมณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็ก เช่น เด็กรู้สึกต่อการอ่านอย่างไร เด็กต้องการเรียนอ่าน หรือไม่? ความรู้สึกนี้จะมีผลกระทบต่อการอ่านของเด็กในระยะยาว ดังนั้นการทดสอบด้วยข้อสอบมาตรฐานไม่ช่วยเด็กเลย ในด้านจิตใจและความสามารถ ซึ่งต่างจากการใช้สารนิเทศน์ในการประเมิน จากผลการวิจัย พบว่า สมองจะทำงาน ต่อเนื่อง ไม่แยกส่วนเป็นวิชาหรือเป็นเรื่อง ดังนั้น การใช้แบบทดสอบประเมินเป็นการแยกส่วนของสมอง ซึ่งจะไม่บอกถึง ความสามารถในการบูรณาการความรู้ของเด็กที่แท้จริง แต่การรวบรวมผลงานของเด็กจะบอกให้ครูรู้ว่า เด็กคิดและบูรณา การความคิดของตนอย่างไร

ข้อควรคำนึงในการประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก

- ๑) เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านการเจริญเติบโต บางคนรูปร่างอ้วนบางคนผอม บางคนร่างใหญ่ บางคนร่างเล็ก
- ๒) ภาวะโภชนาการเป็นตัวสำคัญที่เกี่ยวข้องกับขนาดของรูปร่าง แต่ไม่ใช่สาเหตุเดียว
- ๓) กรรมพันธุ์ เด็กอาจมีรูปร่างเหมือนพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง ถ้าพ่อหรือแม่เตี้ย ลูกอาจเตี้ยและกรณีนี้อาจมี น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยได้และมักจะเป็นเด็กที่ทานอาหารได้น้อย
- ๔) ช่วงครึ่งหลังของขวบปีแรก น้ำหนักเด็กจะขึ้นช้า เนื่องจากหวั่งเล่นมากขึ้นและความอยากอาหารลดลง

๒.๕.๒ การตรวจสุขภาพอนามัย เป็นการตรวจสอบที่แสดงคุณภาพชีวิตของเด็ก โดยพิจารณา ความสะอาด สิ่งผิดปกติของร่างกายที่จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการเจริญเติบโตของเด็ก

๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินและระดับคุณภาพ

การกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ระดับคุณภาพ ผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก ทั้ง ๔ ด้าน ในแต่ละสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การผ่านตัวบ่งชี้และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ ดังนั้น ในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาควรกำหนดในลักษณะเดียวกัน สถานศึกษา สามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการของเด็กที่สะท้อน มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์หรือพฤติกรรมที่จะประเมิน เป็นระบบ ตัวเลข เช่น ๓, ๒, ๑ หรือ เป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดี, พอใช้, ควรส่งเสริม ตามที่สถานศึกษา กำหนด

การกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ระดับคุณภาพ

ระบบ ตัวเลข	ระบบที่ใช้ คำสำคัญ	ความหมาย
๓	ดี	ปรากฏพฤติกรรมตามช่วงอายุ เป็นไปตามสภาพที่พึงประสงค์
๒	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมตามช่วงอายุ เป็นไปตามสภาพที่พึงประสงค์ โดยมีการกระตุ้น
๑	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามช่วงอายุที่เป็นไปตามสภาพที่พึงประสงค์

เพื่อนำไปสู่การกำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๒) สถานศึกษาอาจกำหนดคำอธิบายคุณภาพ
ตามระดับคุณภาพของสภาพที่พึงประสงค์ของพัฒนาการแต่ละด้านเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

คำอธิบายคุณภาพตามระดับคุณภาพ

ด้านร่างกาย : กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัวได้อย่างคล่องแคล่ว
๒ หรือ พอใช้	กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัวเป็นบางครั้ง
๑ หรือ ควรส่งเสริม	กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องไม่ได้

ด้านอารมณ์ : สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	แสดงสีหน้า ท่าทางสนใจ และมีความสุขขณะทำงานทุกช่วงกิจกรรมศิลปะ
๒ หรือ พอใช้	แสดงสีหน้า ท่าทางสนใจ และมีความสุขขณะทำงานบางช่วงกิจกรรมศิลปะ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ไม่แสดงสีหน้า ท่าทางสนใจ ขณะทำงานช่วงกิจกรรมศิลปะ

ด้านสังคม : ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและเพียงพอด้วยตนเอง

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและเพียงพอตามความจำเป็นทุกครั้ง
๒ หรือ พอใช้	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและเพียงพอตามความจำเป็น เป็นบางครั้ง
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ใช้สิ่งของเครื่องใช้เกินความจำเป็น

ด้านสติปัญญา : เขียนชื่อของตนเองตามแบบ เขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	เขียนชื่อตนเองตามแบบได้ ตัวอักษรไม่กลับหัว ไม่กลับด้าน ไม่สลับที่ และเขียน ข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเองได้
๒ หรือ พอใช้	เขียนชื่อตนเองตามแบบได้ มีอักษรตามตัวกลับหัว กลับด้านหรือสลับที่มีความ พยายามที่จะเขียนข้อความที่คิดขึ้นเอง
๑ หรือ ควรส่งเสริม	เขียนชื่อตนเองไม่ได้ หรือเขียนเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่เป็นตัวอักษร

๔. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้สอนวางแผนการประเมินพัฒนาการแล้วควรทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพูดคุย หรือสัมภาษณ์เด็ก หรือการประเมินผลงาน/ชิ้นงานของเด็กอย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กให้ครอบคลุมเด็กทุกคนแล้วสรุปลงในแบบบันทึกผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ ผู้สอนควรเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยสภาพที่พึงประสงค์ ๑ ตัว ควรได้รับการประเมินพัฒนาการอย่างน้อย ๒ ครั้งต่อ ๑ ภาคเรียน ระยะแรกควรเป็นประเมินเพื่อความก้าวหน้าไม่ควรเป็นการประเมินเพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์จึงเป็นการสะสมเพื่อยืนยันว่าเด็กเกิดพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์นั้นๆ ชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือ

๕. การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดเวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยต่อปีการศึกษา ไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน สถานศึกษาจึงควรบริหารจัดการเวลาเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านและสมดุล ผู้สอนต้องเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมที่แสดงถึงพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินซ้ำของพฤติกรรมนั้นๆ เพื่อยืนยันความเชื่อมั่นของผลการประเมินสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ให้ครบทุกสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กรายตัวบ่งชี้ ายมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และในภาพรวมพัฒนาการรายด้านของเด็กแต่ละคนตามลำดับ

สถานศึกษาควรสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กรายตัวบ่งชี้ ายมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และในภาพรวมของพัฒนาการรายด้าน ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง สำหรับแนวทางการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละตัวบ่งชี้ควรใช้ฐานนิยม (Mode) ไม่ควรนำค่าระดับคุณภาพของสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าเฉลี่ย ในกรณีมีฐานนิยมมากกว่า ๑ ฐานนิยม คือ มีระดับคุณภาพซ้ำมากกว่า ๑ ระดับคุณภาพ การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กในแต่ละตัวบ่งชี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงปรัชญาการศึกษา และหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมทั้งการนำข้อมูลผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาเด็กต่อไป

๖. การรายงานผลการประเมินพัฒนาการและการนำข้อมูลไปใช้

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการเป็นการสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินพัฒนาการและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง การรายงานผลการประเมินพัฒนาการสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพัฒนาการแต่ละด้านที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

๖.๑ จุดมุ่งหมายการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

- ๑) เพื่อให้พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
- ๒) เพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- ๓) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดใช้ประกอบในการกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๖.๒ ข้อมูลในการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

๖.๒.๑ ข้อมูลระดับชั้นเรียน ประกอบด้วย เวลามาเรียน บันทึกผลการประเมินพัฒนาการตามหน่วยการเรียนรู้ บันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น และบันทึกผลการพัฒนาการรายบุคคล และจัดทำสารานทัศน์ที่สะท้อนการเรียนรู้ของเด็ก เป็นข้อมูลสำหรับรายงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ได้รับทราบความก้าวหน้าความสำเร็จในการเรียนรู้ของเด็กเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการในการพัฒนาเด็ก

๖.๒.๒ ข้อมูลระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผลการประเมินมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลและสารสนเทศในการพัฒนาการจัดประสบการณ์และคุณภาพของเด็ก ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล โดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเด็กให้เกิดพัฒนาการอย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งนำไปจัดนำเสนอเอกสารหลักฐานแสดงพัฒนาการของผู้เรียน

๖.๒.๓ ข้อมูลระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผลการประเมินมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง ๑๒ ข้อ ตามหลักสูตรเป็นรายสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องใช้วางแผนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา ในการยกระดับคุณภาพเด็กปฐมวัยและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา

๖.๓ ลักษณะข้อมูลสำหรับการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการ สถานศึกษาสามารถเลือกลักษณะข้อมูลสำหรับการรายงานได้หลายรูปแบบให้เหมาะสมกับวิธีการรายงานและสอดคล้องกับการให้ระดับผลการประเมินพัฒนาการ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของการรายงานและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ของผู้รับรายงาน แต่ละฝ่ายลักษณะข้อมูลมีรูปแบบ ดังนี้

๖.๓.๑ รายงานเป็นตัวเลขหรือคำที่เป็นตัวแทนระดับคุณภาพการพัฒนาการของเด็กที่เกิดจากการประมวลผล สรุปตัดสินข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก ได้แก่

- ระดับผลการประเมินพัฒนาการมี ๓ ระดับ คือ ๓, ๒ , ๑
- ผลการประเมินคุณภาพ “ดี” “พอใช้” และ “ควรส่งเสริม”

๖.๓.๒ รายงานโดยใช้สถิติ เป็นการรายงานจากข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือข้อความให้เป็นภาพแผนภูมิหรือเส้นพัฒนาการ ซึ่งจะแสดงให้เห็นพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กที่ดีขึ้น หรือควรได้รับการพัฒนาอย่างไร เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป

๖.๓.๓ รายงานเป็นข้อความ เป็นการบรรยายพฤติกรรมหรือคุณภาพที่ครูผู้สอนสังเกตพบ เพื่อรายงานให้ทราบว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบว่าเด็กมีความสามารถ มีพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรอย่างไร

๖.๔ เป้าหมายของการรายงาน

การดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย บุคลากรหลายฝ่ายมาร่วมมือประสานงานกันพัฒนาเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้มีพัฒนาการทักษะ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรได้รับ การรายงานผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงาน ดังตารางต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย	การใช้ข้อมูล
ผู้สอน	- วางแผนและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเด็ก - ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดประสบการณ์
ผู้บริหารสถานศึกษา	- ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการจัดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
พ่อ แม่ และผู้ปกครอง	- รับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก - ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการดูแลสุขภาพอนามัย ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและพฤติกรรมต่างๆ ของเด็ก
คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	- พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา/หน่วยงานต้น สังกัด	- ยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา - นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและให้ความช่วยเหลือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในสังกัด

๖.๕ วิธีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ โดยบันทึกข้อมูลในแบบรายงานต่างๆ สามารถใช้อ้างอิง ตรวจสอบ และรับรองผลพัฒนาการของเด็ก เช่น แบบบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำปี สมุดรายงานประจำตัวเด็ก แฟ้มสะสมงานของเด็กรายบุคคล นอกจากนี้ การรายงานคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบในระดับหน่วยงานอาจใช้รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยประจำปี จุลสารหรือวารสารของโรงเรียน หรืออาจมีการให้ข้อมูลกับผู้ปกครอง ในลักษณะการให้คำปรึกษาหรือทางการส่งจดหมายส่วนตัว ฯลฯ

๑๑. การบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กการบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย จึงประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

มีบทบาทที่สำคัญ ดังนี้

- ๑) ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๐(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๒) และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
- ๒) เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมให้ความเห็นชอบ กำหนดวิสัยทัศน์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กทุกช่วงอายุ
- ๓) คัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก ได้แก่ ผู้สอน พี่เลี้ยง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและคุณสมบัติของบุคลากร เช่น
 - มีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาลศึกษา/การศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความเป็นกันเองกับเด็กอย่างเสมอภาค
 - มีบุคลิกของความเป็นผู้สอน เข้าใจและยอมรับธรรมชาติของเด็กตามวัย
 - พุดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้
 - มีความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด
 - มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และการปฏิบัติต่อเด็ก
 - มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ ของเด็ก และตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผลด้วยความเป็นธรรม
 - มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี
- ๔) ส่งเสริมและจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง เสมอภาค และปฏิบัติการรับเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๕) ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้ปฏิบัติงานกับเด็กได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
- ๖) สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- ๗) จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก งานวิชาการหลักสูตรอย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา
- ๘) สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
- ๙) นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โดยจัดให้มีระบบนิเทศภายในอย่างมีระบบ
- ๑๐) กำกับติดตามให้มีการประเมินคุณภาพภายในระดับปฐมวัยในสถานศึกษาและนำผลจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก
- ๑๑) กำกับติดตามให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบทสังคมและให้มีความทันสมัย

๒. ผู้สอนปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพเด็กโดยถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพัฒนาและเต็มตามศักยภาพ ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดทำหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติที่มี

ประสิทธิภาพทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้สอนจึงควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑) บทบาทในฐานะผู้บริหารหลักสูตร

- ทำหน้าที่วางแผน จัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ
- จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น/ทำงานและเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
- ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

๒. บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้

- จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตัวเอง และผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด เพื่อพัฒนาเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน ในชีวิตประจำวันในการแสวงหาคำตอบ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล
- จัดประสบการณ์กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง
- จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กปฏิบัติผ่านการเล่นได้เต็มศักยภาพและความสามารถของเด็กแต่ละคน
- สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้กิจวัตรประจำวัน และกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
- จัดกิจกรรมการเล่น ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ
- ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- จัดการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มศักยภาพและการจัดประสบการณ์ของตนให้มีประสิทธิภาพ

๓) บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

- สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
- ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
- ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเองและกล้าแสดงออก
- ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี
- จำแนกพฤติกรรมเด็กและสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล
- ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๔) บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน

- นำนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
- ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก
- จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร/กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์และทันสมัย ทันเหตุการณ์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร

๓. พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ผู้สอนระดับปฐมวัยและพ่อแม่หรือผู้ปกครองควรสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมมือกันในการอบรมเลี้ยงดูดูแลให้การศึกษาแก่เด็ก พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- ๑) มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเพื่อนำไปกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ กำหนด แผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอน
- ๒) ร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ โดยเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กต่อเนื่องและมีความหมายต่อเด็ก
- ๓) เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๔) สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
- ๕) อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนากิจการด้านต่างๆ ของเด็ก
- ๖) ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ๗) เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้
- ๘) มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๔. ชุมชน/ท้องถิ่น

ชุมชนท้องถิ่น มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการประสานความร่วมมือเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น ชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

- ๑) มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริหารจัดการของสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคม / ชมรมผู้ปกครอง
- ๒) มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษา
- ๓) เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เด็กได้เรียนรู้ มีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง
- ๔) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

๕) ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

๖) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา โดยทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การพัฒนาผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย

การพัฒนาผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีความสำคัญมากในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้สอนให้สามารถนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการออกแบบพัฒนาหลักสูตร การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้การจัดสภาพแวดล้อมในและนอกห้องเรียน การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินพัฒนาการโดยมีมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเด็ก สถานศึกษาจึงควรมีกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรปฐมวัย ดังนี้

๑) สำรวจและประเมินความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย และนำข้อมูลมาจัดทำแผนการพัฒนาด้านตนเองทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

๒) พัฒนาบุคลากรปฐมวัยในด้านการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการจัดประสบการณ์ เทคนิควิธีการ จัดประสบการณ์ เทคนิคการควบคุมชั้นเรียน และด้านอื่นๆ ทั้งนี้การจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรควรใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรม PLC เป็นต้น

๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีมุมความรู้โดยการจัดหาเอกสารด้านหลักสูตร แนวทางการจัดประสบการณ์ตลอดจนองค์ความรู้ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดโอกาสให้ครูปฐมวัยศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๔) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฐมวัยมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมปรึกษาและวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่และภารกิจของตนในการนำหลักสูตรไปสู่ปฏิบัติส่งผลดีต่อการทำงานร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการเชื่อมต่อในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้เป็นอย่างดี

การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ พ.ศ. ๒๕๖๐ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๖) มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องจัดหางบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑) จัดหาและจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดงบประมาณส่งเสริมกิจกรรม การเรียนรู้ / โครงการการทัศนศึกษานอกสถานที่ การพัฒนาบุคลากร การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระดับปฐมวัย และการนิเทศ กำกับ ติดตาม

๒) จัดหา จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน จัดซื้อและจัดหาสื่อของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามมุมประสบการณ์ต่างๆ การพัฒนาสนามเด็กเล่นและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงการจัดเตรียมของใช้ส่วนตัวให้แก่เด็กตามความจำเป็น เพื่อการดูแลอนามัยส่วนบุคคลและการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเด็กได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

๓) กำกับติดตามการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

๔) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน ในการสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้เป็นไปตามหลักการพัฒนาเด็กทุกช่วงวัย ระดมทรัพยากรในการจัดหาครูที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ด้านการศึกษาปฐมวัย พี่เลี้ยงเด็ก ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้

การนิเทศ ติดตาม การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ

การนิเทศ กำกับ ติดตามการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการสำคัญในการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การตรวจเยี่ยม การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน การสอนแนะ (Coaching) การตรวจแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบและเป็นกลไกที่มีมิตรเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑) ประชุมผู้บริหารและครูปฐมวัย เพื่อร่วมกันกำหนดความต้องการและช่วงเวลาในการจัดทำปฏิทินการนิเทศหรือแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามที่เหมาะสม ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

๒) สร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการจัดกิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๓) ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามแผนการนิเทศและนำผลการนิเทศมาวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาบุคลากรปฐมวัยตามความต้องการจำเป็นอย่างต่อเนื่อง

๔) นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม มาใช้ส่วนหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นกระบวนการเชิงระบบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพของหลักสูตร การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมต่อไป ซึ่งแนวทางการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

๑. การประเมินก่อนนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ เป็นการประเมินกระบวนการร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ควรดำเนินการดังนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยฉบับเดิม ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรที่ผ่านมา มีผลสำเร็จอะไรบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น การประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา การประเมินพัฒนาการ นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลการสอบถามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๒) การตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการประเมินเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง เหมาะสมเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยใช้วิธีการสอบถามความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้สอน ผู้บริหาร

สถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน องค์กร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขเอกสารหลักสูตรให้มีความเหมาะสม และมีคุณภาพ

๓) การประเมินความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินความพร้อมและความพอเพียงด้านปัจจัยหรือทรัพยากรในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ได้แก่ ด้านบุคลากรมีจำนวนพอเพียงหรือไม่ มีคุณลักษณะพร้อมที่จะจัดประสบการณ์มากน้อยเพียงใด ด้านเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีความพร้อมและพอเพียงต่อการจัดประสบการณ์หรือไม่ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์มีพอเพียงหรือไม่ เพื่อการจัดการพัฒนาหรือการจัดซื้อจัดหา ให้ทันต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ประเมินโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การตรวจสอบรายการ หรือ การสอบถาม

๒. การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้างประเด็นการประเมิน ได้แก่ วางแผนการใช้หลักสูตร การเตรียมความพร้อมและบุคลากร การนิเทศ การฝึกอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรเพิ่มเติมระหว่างการใช้หลักสูตร การจัดปัจจัยและสิ่งสนับสนุนการใช้หลักสูตร ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมและพฤติกรรมจัดการการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การเลือกใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ ความรู้ความสามารถของครูและบุคลากร และประเด็นประเมินเกี่ยวกับการจัดมุมประสบการณ์ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรระหว่างการใช้วิธีการนิเทศ ติดตาม การสอบถาม การสนทนากลุ่ม หรือการสังเกต

๓. การประเมินหลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบหลังจากดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และสรุปผลภาพรวมของหลักสูตรที่จัดทำว่าบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยหรือไม่ บรรลุผลมากน้อยเพียงใด ต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาส่วนใดบ้างปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างไร ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่ การบรรลุผลตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ มาตรฐาน การบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่กำหนดไว้ ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาที่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตร และการเชื่อมต่อของการศึกษา ประเมินโดยใช้วิธีการตรวจสอบรายการ การศึกษาเอกสาร การสอบถาม หรือการสนทนากลุ่ม

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการ

จัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน วางแผน และการทำงานจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

การกำกับ ติดตาม ประเมินผลรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริหารการศึกษา กระบวนการนิเทศ และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่าง ต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดย ต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ในรูปแบบของ คณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับ ติดตาม และประเมินต้องมีการรายงานผล จากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (เด็กอายุ ๔ – ๖ ปี)

สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะสามารถนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปปรับใช้ได้ ทั้งในส่วนของโครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการให้ เหมาะสมกับสภาพ บริบท ความต้องการ และศักยภาพของเด็กแต่ละประเภทเพื่อพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพ ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดโดยดำเนินการดังนี้

๑. เป้าหมายคุณภาพเด็ก หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ และสารการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนา เด็ก สถานศึกษาหรือผู้จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สามารถเลือกหรือปรับใช้ ตัวบ่งชี้และ สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาเด็ก เพื่อนำไปทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแต่ยังคงไว้ซึ่งคุณภาพ พัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

๒. การประเมินพัฒนาการ จะต้องคำนึงถึงปัจจัยความแตกต่างของเด็ก อาทิ เด็กที่พิการอาจต้อง มีการปรับการประเมินพัฒนาการที่เอื้อต่อสภาพเด็ก ทั้งวิธีการเครื่องมือที่ใช้ หรือกลุ่มเด็กที่มีจุดเน้น เฉพาะด้าน

การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ มีความสำคัญอย่างยิ่ง บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องให้ความสนใจต่อการช่วยลดช่องว่างของความไม่เข้าใจในการจัดการศึกษาทั้งสอง ระดับ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ตัวเด็ก ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษา อื่นๆทั้งระบบ การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ จะประสบผลสำเร็จได้ ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทเป็นผู้นำในการเชื่อมต่อโดยเฉพาะระหว่าง หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในช่วงอายุ ๓ – ๖ ปี กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยต้องศึกษาหลักสูตรทั้งสองระดับ เพื่อทำความเข้าใจ จัดระบบการบริหารงานด้าน วิชาการที่จะเอื้อต่อการเชื่อมโยงการศึกษาโดยการจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมต่อการศึกษา ดังตัวอย่างกิจกรรม ต่อไปนี้

๑.๑ จัดประชุมครูระดับปฐมวัยและครูระดับประถมศึกษาร่วมกันสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับให้เป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษาเพื่อครูทั้งสองระดับจะได้เตรียมการสอนให้สอดคล้องกับเด็กวัยนี้

๑.๒ จัดหาเอกสารด้านหลักสูตรและเอกสารทางวิชาการของทั้งสองระดับมาไว้ให้ครูและบุคลากรอื่นๆ ได้ศึกษาทำความเข้าใจ อย่างสะดวกและเพียงพอ

๑.๓ จัดกิจกรรมให้ครูทั้งสองระดับมีโอกาสแลกเปลี่ยนเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ที่ได้รับการอบรม ดูงาน ซึ่งไม่ควรจัดให้เฉพาะครูในระดับเดียวกันเท่านั้น

๑.๔ จัดเอกสารเผยแพร่ตลอดจนกิจกรรมสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

๑.๕ จัดให้มีการพบปะ หรือการทำกิจกรรมร่วมกับพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ในระหว่างที่เด็กอยู่ในระดับปฐมวัย เพื่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง จะได้สร้างความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนการสอนของบุตรหลานตนได้อย่างถูกต้อง

๑.๖ จัดกิจกรรมให้ครูทั้งสองระดับได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและเด็กในบางโอกาส

๑.๗ จัดกิจกรรมปฐมนิเทศพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างน้อย ๒ ครั้ง คือ ก่อนเด็กเข้าเรียนระดับปฐมวัยศึกษาและก่อนเด็กจะเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจ การศึกษาทั้งสองระดับและให้ความร่วมมือในการช่วยเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดี

๒. ครูระดับปฐมวัย

ครูระดับปฐมวัย นอกจากจะต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กของตนแล้ว ควรศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และสร้างความเข้าใจให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรอื่นๆ รวมทั้งช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวก่อนเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยครูอาจจัดกิจกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้

๒.๑ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อส่งต่อครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งจะทำให้ครูระดับประถมศึกษาสามารถใช้ข้อมูลนั้นช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ต่อไป

๒.๒ พูดคุยกับเด็กถึงประสบการณ์ที่ดีๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

๒.๓ จัดให้เด็กได้มีโอกาสทำความรู้จักกับครูตลอดจนสภาพแวดล้อม บรรยากาศของห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทั้งที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกันหรือสถานศึกษาอื่น

๓. ครูระดับประถมศึกษา

ครูระดับประถมศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กปฐมวัยและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของตนให้ต่อเนื่องกับการพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัย ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

๓.๑ จัดกิจกรรมให้เด็ก พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีโอกาสได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับครูและห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเปิดภาคเรียน

๓.๒ จัดสภาพห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับห้องเรียนระดับปฐมวัย โดยจัดให้มีมุมประสบการณ์ภายในห้องเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมได้อย่างอิสระเช่น มุมหนังสือ มุมของเล่น มุมเกมการศึกษา เพื่อช่วยให้เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้ปรับตัวและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

๓.๓ จัดกิจกรรมร่วมกันกับเด็กในการสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติตน

๓.๔ เผยแพร่ข่าวสารด้านการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน

๔. พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษา

พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษาต้องทำความเข้าใจหลักสูตรของการศึกษาทั้งสองระดับ และเข้าใจว่าถึงแม้เด็กจะอยู่ในระดับประถมศึกษาแล้วแต่เด็กยังต้องการความรักความเอาใจใส่ การดูแลและการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ได้แตกต่างไปจากระดับปฐมวัย และควรให้ความร่วมมือกับครูและสถานศึกษาในการช่วยเตรียมตัวเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวได้เร็วยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.(๒๕๖๐). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐**. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.(เอกสารอัดสำเนา ๒๕๖๐). **คู่มือ
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐**.

ภาคผนวก

ความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๗
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔

ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ ๑๒๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ พ.ศ.๒๕๖๐ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๗) บัดนี้ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงได้เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ พ.ศ.๒๕๖๐ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๗)

ลงนาม ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ลงชื่อ.....

(นายภูสิทธิ์ แซ่ย่าง)

ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลงชื่อ.....

(นางศิริภัสสร ชุมภูเทพ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔

คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒

ที่ / ๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๔ มาตรา ๒๗ ที่กำหนดให้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพของปัญหาใน ชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ และสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๔๔ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๗ แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ดังนี้

๑. นาย.....	ผู้อำนวยการโรงเรียน.....	ประธานกรรมการ
๒. นาย.....	ประธานกรรมการสถานศึกษา	ที่ปรึกษา
๓. นาง.....		ผู้ทรงคุณวุฒิ
๔.		กรรมการ
๕.		กรรมการ
๖.		กรรมการ
๗.		กรรมการ
๘.		กรรมการ
๙.		
๑๐. นางสาวอารี แซ่เฮ้อ	ครูผู้สอนระดับปฐมวัย	กรรมการ
๑๑.	หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการดำเนินการ มีหน้าที่และดำเนินการจัดการตามขั้นตอนที่กำหนด ดังนี้

๑. วางแผนการดำเนินงานวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรระดับสถานศึกษาและแนวทางการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการของสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการแนะแนวให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการแนะแนวให้เป็นไปตามจุดหมายและแนวทางการดำเนินการของหลักสูตร

๔. ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

๕. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องและนำข้อมูลป้อนกลับจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

๖. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้

๗. ติดตามผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ระดับชั้น และช่วงชั้น ระดับวิชา กลุ่มวิชา ในแต่ละปีการศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

๘. ตรวจสอบทบทวน ประเมินมาตรฐาน การปฏิบัติงานของครู และการบริหารหลักสูตรระดับสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา แล้ว ใช้ผลการประเมิน เพื่อวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและการบริหารหลักสูตรปีการศึกษาต่อไป

๙. รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา โดยเน้นผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับเหนือสถานศึกษา สาธารณชน และผู้เกี่ยวข้อง

๑๐. ให้ดำเนินการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยภาคเรียนละ ๒ ครั้ง

ทั้งนี้ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(ลงชื่อ)

(นายปิลัทธ์ อุดมวงษ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒

ประกาศโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔
เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๗
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต ๒ สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและความ เจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ สนองนโยบาย คุณธรรมนำความรู้ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่นและสังคม ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ ได้ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ ๑๒๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงประกาศให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๗ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เป็นต้นไป ทั้งนี้ หลักสูตร โรงเรียนได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ ๑๖ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศให้ใช้หลักสูตรโรงเรียน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(ลงชื่อ)

(นางศิริภัสสร ชุมภูเทพ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยก่อนการนำหลักสูตรไปใช้
โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ ตำบลศิรีราษฎร์ อำเภอบรบือ จังหวัดตาก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบหลักสูตรศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยก่อนนำหลักสูตรไปใช้และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสถานศึกษา ทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษา / คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชน เป็นต้น

กรณีที่สถานศึกษามีความต้องการในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร โดยใช้วิธีการในการรวบรวมความคิดเห็นด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การประชุมสนทนากลุ่ม การประชุมกลุ่มย่อย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

๑. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

๒. อายุ ☐ ๒๐ - ๔๐ ปี ☐ ๔๑ - ๕๐ ปี ☐ ๕๑ - ๖๐ ปี ☐ มากกว่า ๖๐ ปี

๓. สถานะ/ตำแหน่งหน้าที่

☐ ผู้บริหารสถานศึกษา	☐ ครูปฐมวัย
☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ	☐ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา
☐ ผู้แทนผู้ปกครอง	☐ ผู้แทนชุมชน
☐ ผู้แทนครู	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ ๒ การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรศึกษาปฐมวัยก่อนนำไปใช้

โปรดระบุเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ใช่/ไม่ใช่ และบันทึกความคิดเห็นในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑	ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา			
	๑.๑ แสดงแนวคิดและความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ชัดเจน ครบถ้วน			
	๑.๒ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐			
	๑.๓ มีความเชื่อมโยงกับความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย			
๒	๑.๔ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดปรัชญาการศึกษา			
	วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย			
	๒.๑ มีความชัดเจนและสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา			
	๒.๒ แสดงความคาดหวังและวิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัยในอนาคตได้ชัดเจน			
	๒.๓ แสดงถึงจุดเน้น อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ที่ต้องการของสถานศึกษา			
	๒.๔ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนด			
	๒.๕ มีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ			

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๓	จุดหมาย ๓.๑ มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐			
	๓.๒ มีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ การศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา			
	๓.๓ มีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติตามจุดหมายที่กำหนดในหลักสูตร			
๔	มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๔.๑ นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสภาพที่พึงประสงค์ มากำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยครบถ้วน			
	๔.๒ นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสภาพที่พึงประสงค์มาจัดแบ่งกลุ่มอายุเด็ก และระดับชั้นเรียนได้ชัดเจน ครบถ้วน			
๕	การจัดเวลาเรียน ๕.๑ มีการกำหนดเวลาเรียนต่อ ๑ ปีการศึกษา ไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน			
	๕.๒ มีกำหนดเวลาเรียนแต่ละวันไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง			
	๕.๓ มีการกำหนดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมประจำวันเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก			
๖	สาระการเรียนรู้รายปี ๖.๑ มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในแต่ละช่วงวัย			
	๖.๒ มีการกำหนดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐			
	๖.๓ มีการจัดแบ่งสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับช่วงเวลาในการจัดหน่วยประสบการณ์			

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๗	การจัดประสบการณ์ ๗.๑ มีกำหนดการจัดประสบการณ์โดยใช้หลัก การบูรณาการผ่านการเล่นที่สอดคล้องกับ พัฒนาการตามวัยของเด็ก			
	๗.๒ มีรูปแบบการจัดประสบการณ์สอดคล้อง กับปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดหมายของการจัด การศึกษาปฐมวัย			
	๗.๓ มีกำหนดการจัดประสบการณ์แต่ละช่วง อายุที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก			
	๗.๔ มีกำหนดการจัดประสบการณ์เน้นให้เด็ก ลงมือปฏิบัติ ริเริ่มและมีส่วนร่วมในการ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้			
	๗.๕ มีกำหนดการจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้ เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และใช้แหล่งการ เรียนรู้ที่หลากหลาย			
	๗.๖ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้ เด็กมีทักษะชีวิตและการปฏิบัติตนตามแนวทาง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			
๘	การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ๘.๑ ระบุแนวการจัดสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก			
	๘.๒ มีสื่อที่หลากหลาย เหมาะสมและเพียงพอ			
	๘.๓ มีแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาที่ ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก			
๙	การประเมินพัฒนาการ ๙.๑ มีการประเมินพัฒนาการเด็กครอบคลุม มาตรฐานคุณลักษณะพึงประสงค์			
	๙.๒ มีการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง			

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑๐	การบริหารจัดการหลักสูตร			
	๑๐.๑ มีความพร้อมด้าน ครู บุคลากร และ ข้อมูลสารสนเทศ			
	๑๐.๒ มีงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุน เพียงพอ			
	๑๐.๓ มีการวางแผนการประเมินหลักสูตร สถานศึกษา (ก่อน-ระหว่าง-หลังการใช้)			
๑๑	๑๐.๔ มีแผนการนิเทศ ติดตามการนำหลักสูตร สถานศึกษาไปปฏิบัติ			
	การเชื่อมต่อของการศึกษา			
	๑๑.๑ ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความ เข้าใจแก่ ผู้สอนปฐมวัย ผู้สอนประถมศึกษาที่ เกี่ยวข้อง พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนในการ สร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับ			
	๑๑.๒ ครูผู้สอนปฐมวัยและประถมศึกษา มีการ และเปลี่ยนและกำหนดแนวทางการทำงาน ร่วมกัน			
	๑๑.๓ มีแนวทางการจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัย มีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของครูผู้สอนร่วมกันด้วยวิธีการหลากหลาย			
	๑๑.๔ มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของ เด็กปฐมวัยรายบุคคลส่งต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อการวางแผนพัฒนาเด็กร่วมกัน			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วัน เดือน ปี.....

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยหลังการนำหลักสูตรไปใช้

โรงเรียน.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา..... เขต

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นที่ใช้เครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยหลังการนำหลักสูตรไปใช้และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสถานศึกษาทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษา/ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้แทน ผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

๑. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

๒. อายุ ☐ ๒๐-๔๐ ปี ☐ ๔๑-๕๐ ปี ☐ ๕๑-๖๐ ปี ☐ มากกว่า๖๐ ปี

๓. สถานะ/ตำแหน่งหน้าที่

☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูปฐมวัย ☐ ผู้ปกครอง ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ

☐ อื่นๆ โปรดระบุ

ตอนที่ ๒ การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยหลังการนำหลักสูตรไปใช้

โปรดทำเครื่องหมาย✓ตามระดับคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ ๓ ดี หมายถึง สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ครบถ้วนและเหมาะสม

ระดับคุณภาพ ๒ พอใช้ หมายถึง สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้แต่บางประเด็นควรปรับปรุง

ระดับคุณภาพ ๑ ปรับปรุง หมายถึง ไม่สามารถนำไปใช้ได้เป็นส่วนใหญ่ ต้องปรับปรุงแก้ไข

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ข้อเสนอแนะเพื่อ การปรับปรุง
		๓	๒	๑	
๑	ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา				
	๑.๑ แนวคิดและความเชื่อของปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ชัดเจน ครบถ้วน				
	๑.๒ ส่งเสริมพัฒนาเด็กตามเป้าหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๐				
๒	วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย				
	๒.๑ บรรลุผลปรัชญาการศึกษาปฐมวัยได้ชัดเจน				
	๒.๒ บรรลุผลตามความคาดหวังในอนาคตได้ชัดเจน				
	๒.๓ สอดคล้องจุดเน้น อัตลักษณ์ ที่ต้องการของสถานศึกษา				
	๒.๔ บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ				
๓	จุดหมาย				
	๓.๑ มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐				
	๓.๒ มีความสอดคล้องปรัชญา วิสัยทัศน์ การศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา				
	๓.๓ นำไปสู่การปฏิบัติตามจุดหมายที่กำหนดในหลักสูตรได้				

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ข้อเสนอแนะเพื่อ การปรับปรุง
		๑	๒	๓	
๔	มาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔.๑ นำมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์ไปใช้ได้ครบถ้วน				
	๔.๒ นำมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์ไปใช้กับเด็กทุกกลุ่มอายุและระดับชั้นเรียนได้ครบถ้วน				
	มาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔.๑ นำมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์ไปใช้ได้ครบถ้วน				
๕	การจัดเวลาเรียน ๕.๑ กำหนดเวลาเรียนต่อ ๑ ปีการศึกษาได้เหมาะสม				
	๕.๒ กำหนดเวลาเรียนแต่ละวันมีความเหมาะสม				
	๕.๓ กำหนดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมประจำวันมีความเหมาะสม				
๖	สาระการเรียนรู้รายปี ๖.๑ มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในแต่ละช่วงวัย				
	๖.๒ มีความครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐				
	๖.๓ มีการจัดแบ่งสาระการเรียนรู้ได้เหมาะสม				
๗	การจัดประสบการณ์ ๗.๑ ใช้หลักการบูรณาการผ่านการเล่นที่สอดคล้องกับการพัฒนาการตามวัยของเด็ก				
	๗.๒ มีความสอดคล้องปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดหมายของการจัดศึกษาปฐมวัย				
	๗.๓ มีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก				
	๗.๔ เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติ ริเริ่มและมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้				
	๗.๕ เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย				
	๗.๖ ส่งเสริมให้เด็กที่ทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				

๗.๗ ส่งเสริมการพัฒนาให้เด็กเป็นคนดี มีวินัย และมีความเป็นไทย				
--	--	--	--	--

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
		๑	๒	๓	
๘	การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้				
	๘.๑ มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางจิตภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก				
	๘.๒ มีสื่อที่หลากหลายเหมาะสม เพียงพอ				
	๘.๓ มีแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาเหมาะสม เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม				
๙	การประเมินพัฒนาการ				
	๙.๑ มีการประเมินพัฒนาการเด็กครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะพึงประสงค์				
	๙.๒ มีการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง				
	๙.๓ มีร่องรอยการประเมินพัฒนาการเด็ก				
	๙.๔ มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการแก่ผู้บริหาร ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
๑๐	การบริหารจัดการหลักสูตร				
	๑๐.๑ มีความพร้อมด้าน ครู บุคลากร และข้อมูลสารสนเทศ				
	๑๐.๒ มีงบประมาณและทรัพยากรเพียงพอ				
	๑๐.๓ มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา				
	๑๐.๔ มีการนิเทศ ติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปปฏิบัติสู่การปฏิบัติ				

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ			ข้อเสนอแนะเพื่อ การปรับปรุง
		๑	๒	๓	
๑๑	การเชื่อมต่อของการศึกษา				
	๑๑.๑ ผู้บริหารสร้างความเข้าใจในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับ				
	๑๑.๒ ครูผู้สอนปฐมวัยและประถมศึกษา มีการแลกเปลี่ยนและทำงานร่วมกัน				
	๑๑.๓ มีการจัดกิจกรรมให้ได้กลุ่มวัยมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของครูผู้ร่วมกันด้วยวิธีการหลากหลาย				
	๑๑.๔ มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้และหรือกิจกรรมสัมพันธ์ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจการศึกษาทั้งสองระดับ				

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันเดือนปี.....

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๖๐

๒๕๖๗